

Brussel, 27.6.2018
COM(2018) 519 final

**MEDEDELING VAN DE COMMISSIE AAN HET EUROPEES PARLEMENT, DE
RAAD EN DE REKENKAMER**

JAARREKENING VAN HET EUROPEES ONTWIKKELINGSFONDS 2017

Jaarrekening van het
Europees
Ontwikkelingsfonds 2017

INHOUDSOPGAVE

CERTIFICERING VAN DE REKENINGEN.....	3
UITVOERING EN FINANCIËLE VERSLAGLEGGING VAN DE EOF-MIDDELEN.....	4
DOOR DE EUROPESE COMMISSIE BEHEERDE MIDDELEN.....	7
FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF	9
TOELICHTINGEN BIJ DE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF	20
FINANCIËLE STATEN VAN IN HET EOF GECONSOLIDEERDE EU-TRUSTFONDSEN...53	
JAARREKENING 2017 VAN HET EU-TRUSTFONDS BÊKOU	54
JAARREKENING 2017 VAN HET EU-TRUSTFONDS VOOR AFRIKA.....	62
GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF EN DE EU-TRUSTFONDSEN	71
EOF VERSLAG OVER DE TENUITVOERLEGGING VAN DE MIDDELEN.....	76
JAARVERSLAG OVER DE UITVOERING - DE DOOR DE EUROPESE INVESTERINGSBANK BEHEERDE MIDDELEN	102

CERTIFICERING VAN DE REKENINGEN

De jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds voor het jaar 2017 is opgesteld volgens de bepalingen van titel IX van het Financieel Reglement van toepassing op het 11e Europees Ontwikkelingsfonds en overeenkomstig de in de toelichting bij de financiële staten beschreven boekhoudbeginselen, -regels en -methoden.

Ik verklaar dat ik verantwoordelijk ben om ervoor te zorgen dat de jaarrekeningen van het Europees Ontwikkelingsfonds worden opgesteld en gepresenteerd overeenkomstig artikel 20 van het Financieel Reglement van toepassing op het 11e Europees Ontwikkelingsfonds.

Ik heb van de ordonnateur en de EIB, die voor de betrouwbaarheid instaan, alle inlichtingen verkregen die nodig zijn voor het opstellen van de jaarrekeningen die een beeld van de activa en de passiva van het Europees Ontwikkelingsfonds en de uitvoering van de begroting geven.

Ik verklaar dat ik op basis van deze inlichtingen en op basis van de controles die ik noodzakelijk achtte om de jaarrekening te kunnen aftekenen, redelijke zekerheid heb dat de jaarrekening in alle materiële opzichten een getrouw beeld van de financiële positie van het Europees Ontwikkelingsfonds geeft.

[ondertekend]

Rosa ALDEA BUSQUETS

Rekenplichtige

Juni 2018

UITVOERING EN FINANCIËLE VERSLAGLEGGING VAN DE EOF-MIDDELEN

1. ACHTERGROND

De Europese Unie (EU) werkt met een groot aantal ontwikkelingslanden samen. De belangrijkste doelstelling is het bevorderen van de economische, sociale en ecologische ontwikkeling, waarbij de aandacht in eerste instantie wordt toegespitst op het terugdringen en bestrijden van armoede op lange termijn door aan de begunstigde landen ontwikkelingshulp en technische bijstand te verstrekken. Hiertoe stelt de EU samen met de partnerlanden ontwikkelingsstrategieën op en besteedt zij financiële middelen om die strategieën ten uitvoer te leggen. De middelen die de EU voor ontwikkeling uittrekt, zijn afkomstig van drie bronnen:

- de begroting van de Europese Unie;
- het Europees Ontwikkelingsfonds;
- de Europese Investeringsbank.

Het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) is het voornaamste instrument voor het verstrekken van steun van de EU in het kader van de ontwikkelingssamenwerking aan de de staten in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan (de ACS-staten) en de landen en gebieden overzee (LGO's).

Het EOF wordt niet gefinancierd met middelen uit de EU-begroting. Het EOF is opgericht krachtens een interne overeenkomst van de vertegenwoordigers van de lidstaten in de Raad bijeen en wordt beheerd door een eigen comité. De Europese Commissie (hierna "de Commissie" genoemd) is verantwoordelijk voor de financiële uitvoering van de verrichtingen die met middelen van het EOF worden uitgevoerd. De Europese Investeringsbank (EIB) beheert de investeringsfaciliteit.

De geografische steun aan de ACS-staten en de LGO's zal voor de periode 2014-2020 verder grotendeels via het EOF worden gefinancierd. Elk EOF wordt doorgaans gesloten voor een periode van ongeveer vijf jaar en op elk EOF is een eigen Financieel Reglement van toepassing dat het opmaken van financiële staten voor elk afzonderlijk EOF verplicht stelt. Financiële staten worden bijgevolg afzonderlijk opgemaakt voor elk EOF met betrekking tot het deel dat door de Commissie wordt beheerd. Door middel van de gecumuleerde voorstelling van deze financiële staten komt een totaalbeeld tot stand van de financiële situatie van de middelen waarvoor de Commissie verantwoordelijk is.

Het Intern Akkoord tot oprichting van het 11e EOF is in juni 2013 door de lidstaten, in het kader van de Raad bijeen, ondertekend¹. De overeenkomst is op 1 maart 2015 in werking getreden. Om de continuïteit te verzekeren tussen de afloop van het 10e EOF en de inwerkingtreding van het 11e EOF heeft de Commissie overgangsmaatregelen voorgesteld, de zogenaamde Overbruggingsfaciliteit². De Overbruggingsfaciliteit is opgenomen in het kader van het 11e EOF.

Tegelijkertijd is het Financieel Reglement van toepassing op het 10e EOF³ aangepast en is het nieuwe Financieel Reglement van toepassing op de overgangperiode vastgesteld⁴. Deze zijn op 30 mei 2014 in werking getreden. Op 2 maart 2015 heeft de Raad het Financieel Reglement van toepassing op het 11e EOF⁵ en de uitvoeringsbepalingen⁶ vastgesteld. Deze zijn op 6 maart 2015 in werking getreden.

¹ PB L 210 van 6.8.2013, blz. 1.

² De oprichting van de Overbruggingsfaciliteit is eerst voorgesteld als een artikel van de uitvoeringsverordening van het 11e EOF (COM(2013) 445). Als alternatief heeft de Commissie evenwel de oprichting van de Overbruggingsfaciliteit voorgesteld op grond van een specifiek besluit van de Raad (Voorstel voor een besluit van de Raad betreffende overgangsmaatregelen voor het beheer van het EOF tussen 1 januari 2014 en de inwerkingtreding van het elfde Europees Ontwikkelingsfonds, COM(2013) 663).

³ Verordening (EG) nr. 215/2008 van de Raad van 18 februari 2008 inzake het Financieel Reglement van toepassing op het 10e Europees Ontwikkelingsfonds. PB L 78 van 19.2.2008, blz. 1.

⁴ Verordening (EU) nr. 567/2014 van de Raad van 26 mei 2014 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 215/2008 inzake het Financieel Reglement van toepassing op het 10e Europees Ontwikkelingsfonds wat betreft de toepassing van de overgangperiode tussen het 10e Europees Ontwikkelingsfonds en het 11e Europees Ontwikkelingsfonds tot de inwerkingtreding van het intern akkoord betreffende het 11e Europees Ontwikkelingsfonds. PB L 157 van 27.5.2014, blz. 52.

⁵ Verordening (EU) 2015/323 van de Raad van 2 maart 2015 inzake het financieel reglement van toepassing op het 11e Europees Ontwikkelingsfonds. PB L 58 van 3.3.2015, blz. 17.

De investeringsfaciliteit is opgericht in het kader van de ACS-EG-partnerschapsovereenkomst. De investeringsfaciliteit wordt beheerd door de EIB en wordt gebruikt om de ontwikkeling van de particuliere sector in de ACS-staten te ondersteunen door hoofdzakelijk – maar niet uitsluitend – particuliere investeringen te financieren. De faciliteit is opgezet als een duurzaam fonds, in die zin dat terugbetalingen opnieuw in andere verrichtingen kunnen worden geïnvesteerd, waardoor de faciliteit over eigen middelen kan beschikken en financieel onafhankelijk is. Aangezien de investeringsfaciliteit niet door de Commissie wordt beheerd, wordt zij niet geconsolideerd in het eerste deel van de jaarrekening – de financiële staten van het EOF en het bijhorende financiële uitvoeringsverslag. De financiële staten van de investeringsfaciliteit zijn opgenomen als een afzonderlijk onderdeel van de jaarrekening (deel II) om een volledig beeld te geven van de ontwikkelingshulp van het EOF⁷.

2. HOE WORDT HET EOF GEFINANCIERD?

Op 2 december 2013 heeft de Europese Raad het meerjarig financieel kader 2014-2020 goedgekeurd. In dit kader is besloten dat de geografische samenwerking met de ACS-staten niet in de begroting van EU zou worden opgenomen, maar verder zou worden gefinancierd met de middelen uit het bestaande intergouvernementele EOF.

De EU-begroting wordt jaarlijks opgesteld en volgens het jaarperiodiciteitsbeginsel in begrotingszaken gelden de raming van en de machtiging voor de ontvangsten en uitgaven voor één jaar. In tegenstelling tot de EU-begroting heeft de werking van het EOF een meerjarig karakter. Voor elk EOF wordt een algemeen fonds opgericht voor de tenuitvoerlegging van de ontwikkelingssamenwerking gedurende een periode van doorgaans vijf jaar. Aangezien de middelen op meerjarige basis worden toegekend, kunnen de toegewezen middelen tijdens de looptijd van het EOF worden benut. In de begrotingsverslaggeving, waar de budgettaire tenuitvoerlegging van de EOF wordt afgemeten aan de totale middelen, wordt gewezen op het ontbreken van de jaarperiodiciteit.

De EOF-middelen zijn ad-hoc bijdragen van de EU-lidstaten. Ongeveer elke vijf jaar komen vertegenwoordigers van de lidstaten op intergouvernementeel niveau bijeen om het totale bedrag vast te stellen dat aan het fonds zal worden toegewezen en om toezicht te houden op de besteding ervan. Vervolgens worden de middelen door de Commissie beheerd overeenkomstig het EU-ontwikkelingsbeleid. Naast het beleid dat op het niveau van de EU wordt gevoerd, hebben de lidstaten hun eigen ontwikkelingsbeleid en moeten zij met het oog op complementariteit hun eigen beleid met dat van de EU coördineren.

Naast de bovenvermelde bijdragen kunnen lidstaten ook medefinancieringsregelingen aangaan of vrijwillige financiële bijdragen aan het EOF geven.

3. JAARRAPPORTAGE

3.1. Jaarrekening

Overeenkomstig artikel 46 van het Financieel Reglement van het EOF heeft het EOF zijn financiële staten voorbereid op grond van boekhoudregels op transactiebasis die zelf zijn afgeleid van de internationaal aanvaarde boekhoudnormen voor de overheidssector (IPSAS). De door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudregels worden toegepast in alle instellingen en organen van de EU en moeten uitgroeien tot een uniform kader voor het opstellen en presenteren van de rekeningen om tot een geharmoniseerde financiële verslaggeving en consolidatie te komen, zoals vereist door artikel 152 van het Financieel Reglement van de EU. Die boekhoudregels van de EU worden toegepast op het EOF rekening houdende met de specifieke aard van de activiteiten.

⁶ Verordening (EU) 2015/322 van de Raad van 2 maart 2015 inzake de uitvoering van het 11e Europees Ontwikkelingsfonds. PB L 58 van 3.3.2015, blz. 1.

⁷ Verordening (EU) nr. 567/2014 van de Raad van 26 mei 2014 tot wijziging van Verordening (EG) nr. 215/2008 inzake het Financieel Reglement van toepassing op het 10e Europees Ontwikkelingsfonds wat betreft de toepassing van de overgangperiode tussen het 10e Europees Ontwikkelingsfonds en het 11e Europees Ontwikkelingsfonds tot de inwerkingtreding van het intern akkoord betreffende het 11e Europees Ontwikkelingsfonds. PB L 157 van 27.5.2014, blz. 43.

De voorbereiding van de jaarrekening van het EOF is toevertrouwd aan de rekenplichtige van de Commissie, die ook de rekenplichtige van het EOF is. Zij zorgt ervoor dat de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de vermogenspositie van het EOF.

De jaarrekening is als volgt opgebouwd:

Deel I: De door de Commissie beheerde middelen

- (i) financiële staten en toelichtingen van het EOF
- (ii) financiële staten van in het EOF geconsolideerde EU-trustfondsen
- (iii) geconsolideerde financiële staten van het EOF en EU-trustfondsen
- (iv) verslag over de financiële uitvoering van het EOF

Deel II: Jaarverslag over de uitvoering - de door de EIB beheerde middelen

- (i) Financiële staten van de investeringsfaciliteit

In het onderdeel "Financiële staten van in het EOF geconsolideerde EU-trustfondsen" zijn de financiële staten opgenomen van de twee in het kader van het EOF opgerichte trustfondsen: Het EU-trustfonds Bêkou (zie afdeling "Financiële staten van het EU-trustfonds Bêkou") en EU-trustfonds voor Afrika (zie afdeling "Financiële staten van het EU-trustfonds voor Afrika"). De individuele financiële staten van de trustfondsen worden opgesteld onder de verantwoordelijkheid van de rekenplichtige van de Europese Commissie en worden aan een externe audit onderworpen die door een accountant uit de particuliere sector wordt uitgevoerd. De in deze jaarrekening opgenomen cijfers van de trustfondsen zijn definitief, d.w.z. na de ingevolge de audit noodzakelijke aanpassingen, maar de jaarrekening is nog niet formeel afgetekend.

De jaarrekening moet uiterlijk op 31 juli van het daaropvolgende jaar door de Commissie worden goedgekeurd en ter kwijting aan het Europees Parlement en de Raad worden voorgelegd.

4. CONTROLE EN KWIJTING

4.1. CONTROLE

De jaarrekening en het beheer van de middelen van het EOF staan onder toezicht van de externe controleur van het fonds, zijnde de Europese Rekenkamer, die een jaarverslag opstelt voor het Europees Parlement en de Raad.

4.2. KWIJTING

De eindcontrole is de kwijting van de financiële tenuitvoerlegging van de EOF-middelen voor een bepaald begrotingsjaar. Het Europees Parlement is de met kwijting belaste autoriteit van het EOF. Dit betekent dat na de controle en de voltooiing van de jaarrekening de Raad een aanbeveling dient te doen en het Parlement daarna dient te beslissen of het kwijting verleent aan de Commissie voor de financiële tenuitvoerlegging van de EOF-middelen voor een bepaald begrotingsjaar. Deze beslissing is gebaseerd op een controle van de rekeningen, het jaarverslag van de Europese Rekenkamer (dat een officiële betrouwbaarheidsverklaring bevat) en de antwoorden van de Commissie, alsook op de antwoorden van de Commissie op aanvullende vragen en verzoeken om meer informatie.

DOOR DE EUROPESE COMMISSIE BEHEERDE MIDDELEN

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot miljoen euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen hieronder niet correct zijn opgeteld.

INHOUDSOPGAVE

FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF	9
EOF BALANS	10
EOF STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES	11
EOF KASSTROOMOVERZICHT	12
EOF MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA	13
BALANS – EOF	14
STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES PER EOF	15
MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA PER EOF	16
TOELICHTINGEN BIJ DE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF	20
FINANCIËLE STATEN VAN IN HET EOF GECONSOLIDEERDE EU-TRUSTFONDSEN ...	53
JAARREKENING 2017 VAN HET EU-TRUSTFONDS BÊKOU	54
ACHTERGRONDINFORMATIE OVER HET EU-TRUSTFONDS BÊKOU	55
BALANS	58
STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES	59
KASSTROOMOVERZICHT	60
MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA	61
JAARREKENING 2017 VAN HET EU-TRUSTFONDS VOOR AFRIKA	62
ACHTERGRONDINFORMATIE OVER HET EU-TRUSTFONDS VOOR AFRIKA	63
BALANS	67
STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES	68
KASSTROOMOVERZICHT	69
MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA	70
GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF EN DE EU-TRUSTFONDSEN	71
GECONSOLIDEERDE BALANS	72
GECONSOLIDEERDE STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES	73
GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT	74
GECONSOLIDEERDE STAAT VAN MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA	75
EOF VERSLAG OVER DE TENUITVOERLEGGING VAN DE MIDDELEN	76

FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot miljoen euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen niet correct zijn opgeteld.

EOF BALANS

in miljoen EUR

	Toelichting	31.12.2017.	31.12.2016.
NIET-VLOTTENDE ACTIVA			
Voorfinanciering	2.1	582	409
Bijdragen trustfonds	2.2	163	98
		745	507
VLOTTENDE ACTIVA			
Voorfinanciering	2.1	1 518	1 372
Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven	2.3	92	132
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.4	347	680
		1 958	2 184
TOTAAL ACTIVA		2 703	2 691
NIET-VLOTTENDE PASSIVA			
Voorzieningen	2.5	(4)	(4)
Financiële verplichtingen	2.6	(14)	(6)
		(18)	(10)
VLOTTENDE PASSIVA			
Schulden	2.7	(563)	(549)
Overlopende posten	2.8	(733)	(776)
		(1 296)	(1 324)
TOTAAL PASSIVA		(1 314)	(1 334)
NETTOACTIVA		1 389	1 357
MIDDELEN EN RESERVES			
Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's	2.9	46 173	42 323
Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's	2.9	2 252	2 252
Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's	2.9	-	-
Van vorige jaren overgedragen economisch resultaat		(43 219)	(40 146)
Economisch resultaat over het jaar		(3 818)	(3 073)
NETTOACTIVA		1 389	1 357

EOF STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES

in miljoen EUR

	Toelichting	2017	2016
ONTVANGSTEN			
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties	3.1		
<i>Terugvorderingen</i>		61	8
		61	8
Ontvangsten uit wisseltransacties	3.2		
<i>Financiële ontvangsten</i>		4	3
<i>Overige ontvangsten</i>		22	62
		25	66
Totale ontvangsten		87	73
UITGAVEN			
<i>Steuninstrumenten</i>	3.3	(3 700)	(2 970)
<i>Cofinancieringsuitgaven</i>	3.4	(42)	15
<i>Financieringskosten</i>	3.6	(8)	4
<i>Overige kosten</i>	3.7	(154)	(196)
Totaal uitgaven		(3 904)	(3 146)
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR		(3 818)	(3 073)

EOF KASSTROOMOVERZICHT

in miljoen EUR

	Toelichting	2017	2016
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			
		(3 818)	(3 073)
Operationele activiteiten			
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>			
		3 850	3 450
<i>(Toename)/afname bijdragen trustfonds</i>			
		(66)	(64)
<i>(Toename)/afname voorfinanciering</i>			
		(319)	(120)
<i>(Toename)/afname wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>			
		40	39
<i>Toename/(afname) financiële verplichtingen</i>			
		8	(4)
<i>Toename/(afname) schulden</i>			
		14	28
<i>Toename/(afname) in overlopende posten</i>			
		(42)	(80)
NETTOKASSTROOM		(333)	177
Nettotoename/(afname) geldmiddelen en kasequivalenten		(333)	177
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar</i>			
	2.4	680	504
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het jaar</i>			
	2.4	347	680

EOF MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA

in miljoen EUR

	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet- afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleer- de reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E)
SALDO OP 31.12.2015	73 464	34 590	38 873	(40 146)	2 252	980
<i>Kapitaalverhoging – bijdragen</i>		(3 450)	3 450			3 450
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(3 073)		(3 073)
SALDO OP 31.12.2016	73 464	31 140	42 323	(43 219)	2 252	1 357
<i>Kapitaalverhoging – bijdragen</i>		(4 050)	4 050			4 050
<i>Restitutie aan de lidstaten</i>	(200)		(200)			(200)
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(3 818)		(3 818)
SALDO OP 31.12.2017	73 264	27 090	46 173	(47 037)	2 252	1 389

BALANS - EOF

in miljoen EUR

	31.12.2017.					31.12.2016.				
	Toelichting	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	
NIET-VLOTTENDE ACTIVA										
Voorfinanciering	2.1	-	32	221	330	-	32	242	135	
Bijdragen trustfonds	2.2	-	86	-	77	-	-	-	98	
		-	118	221	407	-	32	242	232	
VLOTTENDE ACTIVA										
Voorfinanciering	2.1	1	40	867	610	1	50	909	412	
Wisselvorderingen en verhaalbare niet- handelsuitgaven	2.3	0	64	17	11	1	71	59	2	
Verbindingsrekeningen	2.3	189	88	3 555	-	196	424	3 424	-	
Geldmiddelen en kasequivalenten	2.4	-	-	-	347	-	-	-	680	
		190	193	4 439	968	198	544	4 391	1 094	
TOTAAL ACTIVA*		190	311	4 660	1 375	198	577	4 633	1 327	
NIET-VLOTTENDE PASSIVA										
Voorzieningen	2.5	-	-	-	(4)	-	-	-	(4)	
Financiële verplichtingen	2.6	-	-	(7)	(7)	-	-	(6)	-	
		-	-	(7)	(11)	-	-	(6)	(4)	
VLOTTENDE PASSIVA										
Schulden	2.7	(0)	(13)	(133)	(417)	(0)	(12)	(438)	(99)	
Verbindingsrekeningen	2.3	-	-	-	(3 833)	-	-	-	(4 043)	
Overlopende posten	2.8	(0)	(76)	(517)	(140)	(1)	(93)	(567)	(115)	
		(0)	(89)	(650)	(4 389)	(1)	(104)	(1 005)	(4 257)	
TOTAAL PASSIVA*		(0)	(89)	(657)	(4 401)	(1)	(104)	(1 011)	(4 261)	
NETTOACTIVA *		190	222	4 003	(3 025)	197	472	3 622	(2 934)	
MIDDELEN EN RESERVES										
Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's	2.9	12 164	10 773	20 960	2 277	12 164	10 973	19 187	-	
Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's	2.9	627	1 625	-	-	627	1 625	-	-	
Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's	2.9	(2 503)	2 177	120	206	(2 496)	2 214	247	35	
Van vorige jaren overgedragen economisch resultaat		(10 098)	(14 339)	(15 812)	(2 969)	(10 100)	(14 248)	(14 415)	(1 382)	
Economisch resultaat over het jaar		0	(13)	(1 266)	(2 539)	2	(91)	(1 397)	(1 587)	
NETTOACTIVA		190	222	4 003	(3 025)	197	472	3 622	(2 934)	

STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES PER EOF

in miljoen EUR

	Toelich ting	2017				2016			
		8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF
ONTVANGSTEN									
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties	3.1								
<i>Terugvorderingen</i>		0	5	49	7	1	5	(2)	4
		0	5	49	7	1	5	(2)	4
Ontvangsten uit wisseltransacties									
<i>Financiële ontvangsten</i>	3.2	(0)	(1)	4	(0)	(0)	2	2	(1)
<i>Overige ontvangsten</i>		1	5	13	4	2	17	40	3
		1	4	17	4	2	19	43	2
Totaal ontvangsten		1	9	66	11	3	23	41	7
UITGAVEN									
<i>Steuninstrumenten</i>	3.3	(0)	(14)	(1 251)	(2 435)	2	(95)	(1 411)	(1 465)
<i>Cofinancieringsuitgaven</i>	3.4	-	-	(42)	(1)	-	-	15	-
<i>Financieringskosten</i>	3.6	1	1	(10)	(0)	(0)	(0)	4	(0)
<i>Overige uitgaven</i>	3.7	(2)	(9)	(29)	(114)	(3)	(19)	(46)	(129)
Totaal uitgaven		(1)	(22)	(1 332)	(2 549)	(1)	(114)	(1 437)	(1 594)
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR		0	(13)	(1 266)	(2 539)	2	(91)	(1 397)	(1 587)

MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA PER EOF

in miljoen EUR

8e EOF	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet-afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleerde reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's (F)	Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E) + (F)
SALDO OP 31.12.2015	12 164	-	12 164	(10 100)	627	(2 476)	214
Overdrachten naar en van het 10e EOF			-			(20)	(20)
Overdrachten naar en van het 11e EOF			-			-	-
Economisch resultaat over het jaar			-	2			2
SALDO OP 31.12.2016	12 164	-	12 164	(10 098)	627	(2 496)	197
Overdrachten naar en van het 10e EOF			-			(7)	(7)
Overdrachten naar en van het 11e EOF			-			-	-
Economisch resultaat over het jaar			-	0		-	0
SALDO OP 31.12.2017	12 164	-	12 164	(10 098)	627	(2 503)	190

in miljoen EUR

9e EOF	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet-afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleerde reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's (F)	Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E) + (F)
SALDO OP 31.12.2015	10 973	-	10 973	(14 249)	1 625	2 376	726
Overdrachten naar en van het 10e EOF			-			(163)	(163)
Economisch resultaat over het jaar			-	(91)			(91)
SALDO OP 31.12.2016	10 973	-	10 973	(14 339)	1 625	2 214	472
Restitutie aan de lidstaten	(200)		(200)				(200)

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Overdrachten naar en van het 10e EOF		-				(37)	(37)
Overdrachten naar en van het 11e EOF		-				-	-
Economisch resultaat over het jaar		-		(13)		-	(13)
SALDO OP 31.12.2017	10 773	-	10 773	(14 352)	1 625	2 177	222

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

in miljoen EUR

10e EOF	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet-afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleerde reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's (F)	Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E) + (F)
SALDO OP 31.12.2015	20 960	5 223	15 737	(14 415)	-	35	1 357
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>		(3 450)	3 450				3 450
<i>Overdrachten naar en van het 8e en 9e EOF</i>			-			182	182
<i>Overdrachten naar en van het 11e EOF</i>			-			30	30
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(1 397)			(1 397)
SALDO OP 31.12.2016	20 960	1 773	19 187	(15 812)	-	247	3 622
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>		(1 773)	1 773			-	1 773
<i>Overdrachten naar en van het 8e en 9e EOF</i>			-			44	44
<i>Overdrachten naar en van het 11e EOF</i>			-			(171)	(171)
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(1 266)		-	(1 266)
SALDO OP 31.12.2017	20 960	-	20 960	(17 078)	-	120	4 003

in miljoen EUR

11e EOF	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet-afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleerde reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's (F)	Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E) + (F)
SALDO OP 31.12.2015	29 367	29 367	-	(1 382)	-	65	(1 317)
<i>Overdrachten naar en van het 8e, 9e en 10e EOF</i>			-			(30)	(30)
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(1 587)		-	(1 587)
SALDO OP 31.12.2016	29 367	29 367	-	(2 969)	-	35	(2 934)
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>		(2 277)	2 277			171	2 448

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Overdrachten naar en van het 8e, 9e en 10e EOF	-					-	-
Economisch resultaat over het jaar	-			(2 539)		-	(2 539)
SALDO OP 31.12.2017	29 367	27 090	2 277	(5 508)	-	206	(3 025)

TOELICHTINGEN BIJ DE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot miljoen euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen niet correct zijn opgeteld.

1. BELANGRIJKSTE GEHANTEERDE GRONDSLAGEN VOOR FINANCIËLE VERSLAGLEGGING

1.1. BOEKHOUDBEGINSELEN

Financiële staten zijn bedoeld om een breed scala aan gebruikers nuttige informatie te verschaffen over de vermogenspositie, de resultaten en de kasstromen van een bepaalde organisatie.

De algemene overwegingen (of boekhoudbeginselen) die moeten worden gevolgd bij de opstelling van de financiële staten zijn vastgesteld in EU-boekhoudregel nr. 1 "Financiële staten" en zijn dezelfde als die welke zijn beschreven in IPSAS 1, namelijk: juiste weergave, transactiebasis, continuïteit, consistentie van de presentatie, materialiteit, hergroepering, verrekening en vergelijkende informatie. De kwalitatieve aspecten van financiële verslaglegging zijn relevantie, getrouwe weergave (betrouwbaarheid), begrijpelijkheid, tijdigheid, vergelijkbaarheid en controleerbaarheid.

1.2. OPSTELLINGSGRONDSLAG

1.2.1. Verslagperiode

De financiële staten worden jaarlijks opgemaakt. Het boekjaar start op 1 januari en eindigt op 31 december.

1.2.2. Munteenheid en omrekeningsbeginselen

De jaarrekeningen worden opgemaakt in miljoen euro, aangezien de euro de functionele en rapporteringsvaluta van de EOF's is. Verrichtingen in vreemde valuta worden omgerekend in euro tegen de op de transactiedatum geldende wisselkoers. Wisselkoersbaten en -verliezen die voortvloeien uit de afwikkeling van verrichtingen in vreemde valuta's en uit de omrekening aan het einde van het jaar van in vreemde valuta's luidende monetaire activa en passiva worden in de staat van de financiële resultaten opgenomen. Er worden verschillende omrekeningsmethoden toegepast voor de materiële vaste activa en de immateriële activa, die hun waarde in euro behouden tegen de bij de aankoop geldende koers.

De saldi aan het einde van het jaar van in vreemde valuta's luidende monetaire activa en passiva worden omgerekend in euro tegen de op 31 december geldende wisselkoersen van de Europese Centrale Bank (ECB)

Wisselkoersen met de euro

Munteenheid	31.12.2017.	31.12.2016.	Munteenheid	31.12.2017.	31.12.2016.
BGN	1,9558	1,9558	PLN	4,177	4,4103
CZK	25,5350	27,0210	RON	4,6585	4,5390
DKK	7,4449	7,4344	SEK	9,8438	9,5525
GBP	0,8872	0,8562	CHF	1,1702	1,0739
HRK	7,4400	7,5597	JPY	135,01	123,4000
HUF	310,3300	309,8300	USD	1,1993	1,0541

1.2.3. Gebruik van ramingen

Overeenkomstig de Ipsas en algemeen aanvaarde boekhoudbeginselen bevatten de financiële staten onvermijdelijk bedragen die steunen op ramingen en veronderstellingen die op basis van de meest betrouwbare beschikbare informatie door het management zijn gedaan. Belangrijke ramingen betreffen onder andere, maar niet uitsluitend: overlopende posten, voorzieningen, financiële risico's verbonden aan vorderingen, voorwaardelijke activa en passiva en waardevermindering van activa. De werkelijke bedragen kunnen van deze ramingen afwijken.

Redelijke schattingen zijn een essentieel onderdeel van het opstellen van financiële staten en ondergraven hun betrouwbaarheid niet. Een schatting moet mogelijk herzien worden als de

omstandigheden waarop de schatting was gebaseerd, veranderen, of als men over nieuwe informatie of meer ervaring beschikt. Vanwege de aard van een schattingswijziging heeft een schattingswijziging geen betrekking op voorgaande perioden en houdt zij geen correctie van een fout in. Het effect van een schattingswijziging zal worden weergegeven in het overschot of tekort in de periodes waarin het bekend wordt.

1.3. BALANS

1.3.1. Financiële activa

De financiële activa worden geclassificeerd in de volgende categorieën: financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overschotten of tekorten; leningen en vorderingen; tot einde looptijd aangehouden beleggingen; en voor verkoop beschikbare financiële activa. De indeling van de financiële instrumenten wordt bepaald bij de eerste opname en op elke balansdatum herbekeken.

(i) *Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overschotten of tekorten;*

Financiële activa worden in deze categorie ingedeeld als zij hoofdzakelijk zijn verworven om op korte termijn te worden verkocht of als zij als zodanig door de entiteit zijn aangewezen. Derivaten worden ook in deze categorie ingedeeld. Activa in deze categorie worden ingedeeld als vlottende activa indien verwacht wordt dat zij binnen de twaalf maanden na de balansdatum zullen worden gerealiseerd. De entiteit had in dit begrotingsjaar geen beleggingen van deze categorie.

(ii) *Leningen en vorderingen*

Leningen en vorderingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of voorzienbare betalingen die niet op een actieve markt zijn genoteerd. Zij ontstaan wanneer de entiteit rechtstreeks aan een debiteur geld, goederen of diensten verstrekt zonder de bedoeling de vordering te verhandelen. Zij worden onder de niet-vlottende activa opgenomen, behalve die met vervaldatum binnen de twaalf maanden na de balansdatum. Termijndeposito's waarvan de oorspronkelijke looptijd meer dan drie maanden bedraagt, vallen onder leningen en vorderingen.

(iii) *Tot het einde van de looptijd aangehouden beleggingen*

Tot einde looptijd aangehouden beleggingen zijn niet-afgeleide financiële activa met vaste of te verwachten betalingen en vaste vervaldagen, die de entiteit voornemens en bij machte is om tot het einde van de looptijd aan te houden. De entiteit had in dit begrotingsjaar geen beleggingen van deze categorie.

(iv) *Voor verkoop beschikbare financiële activa*

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn niet-afgeleide instrumenten die in deze categorie zijn ingedeeld of die niet in een van de andere categorieën zijn ingedeeld. Zij worden opgenomen onder de vlottende of niet-vlottende activa, naargelang de termijn waarbinnen de entiteit verwacht om ze aan te houden, hetgeen doorgaans de vervaldatum is.

Eerste opname en waardering

Aan- en verkopen van financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overschotten of tekorten, tot einde looptijd aangehouden beleggingen en voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen op de transactiedag, de dag waarop de entiteit tot de aankoop of de verkoop van het actief overgaat. Kasequivalenten, leningen en termijndeposito's worden opgenomen op de afwikkelingsdatum. Financiële instrumenten worden voor het eerst opgenomen tegen reële waarde. In het geval van financiële activa die niet worden gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overschotten of tekorten, wordt de reële waarde bij de eerste opname met de transactiekosten vermeerderd.

Financiële instrumenten worden uitgeboekt wanneer de rechten op kasstromen uit de beleggingen zijn vervallen of de entiteit in wezen alle aan eigendom verbonden risico's en voordelen aan een andere partij heeft overgedragen.

Waardering na eerste opname

Financiële activa gewaardeerd tegen reële waarde met verwerking van overschotten of tekorten worden vervolgens tegen reële waarde gewaardeerd met baten en verliezen als gevolg van veranderingen in hun reële waarde in de staat van de financiële resultaten van de periode waarin zij zich voordoen.

Leningen en vorderingen en tot einde looptijd aangehouden beleggingen worden opgenomen tegen geamortiseerde kostprijs op basis van de effectieverentemethode.

Voor verkoop beschikbare financiële activa worden vervolgens tegen reële waarde gewaardeerd. Baten en verliezen als gevolg van veranderingen in de reële waarde worden opgenomen in de reëlewaarderreserve. Rente over voor verkoop beschikbare financiële activa die volgens de effectieverentemethode is berekend, wordt in de staat van de financiële resultaten opgenomen.

De entiteit beoordeelt bij elke balansdatum of er objectieve aanwijzingen zijn dat financiële activa een waardevermindering hebben ondergaan en of er een waardevermindering moet worden opgevoerd in de staat van de financiële resultaten.

1.3.2. Voorfinanciering

Voorfinanciering heeft ten doel de begunstigde te voorzien van een kasvoorschot, dus van contante middelen. Zij kan worden opgesplitst in een aantal betalingen gedurende een periode die in het desbetreffende contract, besluit, overeenkomst of basishandeling is vastgesteld. Het voorschot wordt hetzij gebruikt voor het doel waarvoor het gedurende de in de overeenkomst vastgestelde periode is verstrekt, hetzij terugbetaald. Indien de begunstigde geen subsidiabele uitgaven doet, moet hij de voorfinanciering aan de entiteit terugbetalen. Het voorfinancieringsbedrag wordt (geheel of gedeeltelijk) verminderd naarmate subsidiabele kosten worden aanvaard (die als uitgaven worden opgenomen).

Voorfinanciering wordt op latere balansdata gewaardeerd tegen het initieel in de balans opgenomen bedrag, verminderd met tijdens de periode gedane subsidiabele uitgaven (inclusief in voorkomend geval geraamde bedragen).

1.3.3. Vorderingen en verhaalbare bedragen

Aangezien de boekhoudregels van de EU een afzonderlijke presentatie van wissel- en niet-wisseltransacties vereisen met het oog op het opstellen van de rekening, worden vorderingen omschreven als afkomstig van wisseltransacties en verhaalbare bedragen als afkomstig van niet-wisseltransacties (wanneer de entiteit waarde ontvangt van een andere entiteit zonder hiervoor rechtstreeks een min of meer gelijke waarde te verstrekken).

Vorderingen uit ruiltransacties voldoen aan de definitie van financiële instrumenten en worden dus beschouwd als leningen en vorderingen en worden dienovereenkomstig gemeten (zie 1.3.1).

Verhaalbare bedragen uit niet-wisseltransacties worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijke bedrag (aangepast voor rente en boetes) minus waardeverminderingen. Er wordt een waardevermindering geboekt wanneer er objectief bewijs bestaat dat de entiteit niet alle verschuldigde bedragen volgens de oorspronkelijke voorwaarden van de verhaalbare bedragen zal kunnen innen. De waardevermindering is het verschil tussen de boekwaarde van het actief en het realiseerbare bedrag. De waardevermindering wordt opgenomen in de staat van de financiële resultaten.

1.3.4. Geldmiddelen en kasequivalenten

Geldmiddelen en kasequivalenten zijn financiële instrumenten en omvatten liquide middelen, bij banken onmiddellijk of op korte termijn opvraagbare deposito's, andere kortlopende, zeer liquide beleggingen met een oorspronkelijke looptijd van ten hoogste drie maanden.

1.3.5. Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen wanneer de entiteit een bestaande in rechte afdwingbare of feitelijke verplichting tegenover derden heeft als gevolg van gebeurtenissen in het verleden, het zeer

waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen nodig zal zijn om de verbintenis af te wikkelen en het bedrag op betrouwbare wijze kan worden geraamd. Voor toekomstige exploitatieverliezen moeten geen voorzieningen worden opgenomen. Het bedrag van de voorziening is de beste raming van de uitgaven die naar verwachting nodig zullen zijn om de huidige verbintenis op de verslagdatum af te wikkelen. Indien de te waarden voorziening een groot aantal posten omvat, wordt de verbintenis geraamd door alle mogelijke resultaten af te wegen volgens de waarschijnlijkheid dat ze zich zullen voordoen (methode van de "verwachte waarde").

1.3.6. Schulden

Opgenomen onder schulden zijn bedragen die betrekking hebben op zowel wisseltransacties zoals de aankoop van goederen en diensten als niet-wisseltransacties die bijvoorbeeld betrekking hebben op kostendeclaraties van begunstigten, subsidies of andere vormen van EU-financiering.

Bij de verstrekking van subsidies en andere financiering aan begunstigten worden de kostendeclaraties geboekt als schulden voor het gevraagde bedrag wanneer de kostendeclaratie wordt ontvangen. Na verificatie en aanvaarding van de subsidiabele kosten, worden de crediteuren gewaardeerd tegen het aanvaarde en subsidiabele bedrag.

Te betalen posten die voortvloeien uit de aanschaf van goederen en diensten worden bij ontvangst van de factuur opgenomen voor het oorspronkelijke bedrag en de overeenkomstige uitgaven worden in de boeken opgenomen wanneer de goederen of diensten worden geleverd en door de entiteit worden aanvaard.

1.3.7. Overlopende posten

Transacties en gebeurtenissen worden in de financiële staten opgenomen in de periode waarop zij betrekking hebben. Wanneer er aan het einde van het jaar geen factuur is opgesteld en de dienst is verstrekt of de goederen zijn geleverd door de entiteit of er een contractuele overeenkomst bestaat (bv. op grond van een contract) worden de aan de periode toerekenbare ontvangsten in de financiële staten opgenomen. Wanneer er bovendien aan het einde van het jaar een factuur is opgesteld, maar de dienst nog niet is verstrekt of de goederen nog niet zijn geleverd, worden de ontvangsten uitgesteld en in de volgende boekhoudkundige periode geboekt.

Ook uitgaven worden geboekt in de periode waarop zij betrekking hebben. Aan het einde van de boekhoudkundige periode worden de toegerekende uitgaven opgenomen tegen het geraamde bedrag van de voor de periode verschuldigde overdracht. De berekening van toegerekende uitgaven gebeurt volgens gedetailleerde operationele en praktische richtsnoeren die zijn uitgegeven door de rekenplichtige en die tot doel hebben te waarborgen dat de financiële staten een getrouw beeld geven van de economische en andere bijzonderheden die zij willen weergeven. Evenzo wordt de uitgave uitgesteld en in de volgende boekhoudkundige periode geboekt wanneer een vooruitbetaling plaatsvond voor diensten of goederen die nog niet zijn ontvangen.

1.4. STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES

1.4.1. Ontvangsten

Ontvangsten omvatten uitsluitend de bruto-instroom van economische voordelen of door de entiteit ontvangen of te ontvangen dienstenpotentieel, die een toename van de netto activa vertegenwoordigt, zonder de toenames die verband houden met bijdragen van de eigenaars.

Afhankelijk van de aard van de onderliggende transacties in de staat van de financiële resultaten wordt een onderscheid gemaakt tussen:

- (i) *Ontvangsten uit niet-wisseltransacties*

Ontvangsten uit niet-wisseltransacties zijn belastingen en overdrachten omdat de overdragende partij middelen ter beschikking stelt van de ontvangende partij zonder dat de ontvangende partij in ruil hiervoor rechtstreeks een ongeveer gelijke waarde verstrekt.

Overdrachten zijn de instroom van toekomstige economische voordelen of dienstenpotentieel van niet-wisseltransacties, behalve belastingen. De entiteit neemt een actief op met betrekking tot overdrachten wanneer de entiteit de middelen controleert als gevolg van een gebeurtenis in het verleden (de overdracht) en ervan uitgaat in de toekomst van deze middelen economische voordelen of dienstenpotentieel te ontvangen en wanneer de reële waarde op een betrouwbare wijze kan worden gemeten. Een instroom van middelen uit een niet-wisseltransactie die als een actief (d.i. cash) is opgenomen, wordt ook opgenomen als ontvangsten, tenzij de entiteit een bestaande verplichting heeft met betrekking tot deze overdracht (voorwaarde), waaraan moet worden voldaan voordat de ontvangsten kunnen worden geboekt. Tot aan de voorwaarde is voldaan, worden de ontvangsten uitgesteld en geboekt als een verplichting (ontvangen voorfinanciering).

(ii) Ontvangsten uit wisseltransacties

Ontvangsten uit de verkoop van goederen en diensten worden opgenomen wanneer de beduidende risico's en voordelen verbonden aan de eigendom van de goederen op de koper zijn overgegaan. Ontvangsten uit een verrichting die de levering van diensten behelst, worden opgenomen in verhouding tot de mate van voltooiing van de verrichting op de verslagdatum.

1.4.2. Uitgaven

Uitgaven zijn afgenomen economische baten of dienstenpotentieel tijdens de verslagperiode in de vorm van de uitstroom of verbruik van activa of mutatie van passiva die resulteert in de afname van de netto activa/vermogen. Zij omvatten zowel uitgaven die voortvloeien uit wisseltransacties als uitgaven die voortvloeien uit niet-wisseltransacties.

De kosten van ruiltransacties die voortvloeien uit de aanschaf van goederen en diensten worden opgenomen wanneer de goederen zijn geleverd en door de entiteit zijn aanvaard. Zij worden gewaardeerd tegen het oorspronkelijke factuurbedrag. Voorts worden uitgaven die verband houden met de diensten die tijdens de desbetreffende periode zijn verstrekt en waarvoor nog geen factuur is ingediend of aanvaard, op de balansdatum opgenomen in de staat van de financiële resultaten.

Uitgaven die voortvloeien uit niet-wisseltransacties hebben betrekking op overdrachten aan begunstigden, die van drieërlei aard kunnen zijn: rechten, overdrachten bij overeenkomst en subsidies, bijdragen en giften. Overdrachten worden als uitgaven opgenomen in de periode waarin de gebeurtenissen die aanleiding geven tot de overdracht zich voordoen, mits de overdracht bij besluit is toegestaan of een overeenkomst is ondertekend waarbij de overdracht wordt toegestaan, de begunstigde heeft voldaan aan eventuele subsidiabiliteitscriteria en van het bedrag een redelijke raming kan worden gemaakt.

Betalingsverzoeken of kostendeclaraties die aan de voorwaarden voor erkenning voldoen, worden als uitgave opgenomen voor het in aanmerking komende bedrag. Aan het einde van het jaar worden in aanmerking komende bedragen die aan de begunstigden verschuldigd zijn, maar waarvoor nog geen declaratie heeft plaatsgevonden, geraamd en geboekt als toegerekende uitgaven.

1.5. VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN PASSIVA

1.5.1. Voorwaardelijke activa

Een voorwaardelijk actief is een mogelijk actief dat voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft. Een voorwaardelijk actief wordt vermeld wanneer een instroom van economische voordelen of dienstenpotentieel waarschijnlijk is geworden.

1.5.2. Voorwaardelijke passiva

Een voorwaardelijk passief is een mogelijk passief dat voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden en waarvan het bestaan alleen wordt bevestigd door het al dan niet plaatsvinden van een of meer onzekere toekomstige gebeurtenissen waarover de entiteit niet de volledige controle heeft, of een bestaande verplichting die voortvloeit uit gebeurtenissen in het verleden, maar die niet is opgenomen omdat: het niet waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen die economische voordelen of dienstenpotentieel in zich bergen vereist zal zijn om de verplichting af te wikkelen of, in zeldzame omstandigheden, omdat het bedrag van de verplichting onvoldoende betrouwbaar kan worden bepaald.

1.6. COFINANCIERING

De ontvangen cofinancieringsbijdragen worden als aan de lidstaten en niet-lidstaten en andere entiteiten te betalen bedragen geboekt, aangezien zij voldoen aan de criteria van ontvangsten uit voorwaardelijke niet-wisseltransacties. Het EOF moet de bijdragen gebruiken voor dienstverlening aan derden. Anders moet het EOF de activa (de ontvangen bijdragen) teruggeven. De openstaande schuld voor cofinancieringsovereenkomsten is de ontvangen cofinancieringsbijdrage verminderd met de uitgaven die met betrekking tot het project zijn gedaan. Dit heeft geen effect op de nettoactiva.

Uitgaven met betrekking tot cofinancieringsprojecten worden opgenomen wanneer zij zich voordoen. Het overeenkomstige bedrag van de bijdragen wordt geboekt als exploitatiebaten. Er is geen effect op het economisch resultaat van het jaar.

2. TOELICHTINGEN BIJ DE BALANS

ACTIVA

2.1. VOORFINANCIERING

Talrijke contracten voorzien in de betaling van voorschotten voor de aanvang van werken, de levering van voorraden of de verrichting van diensten. Soms wordt in de betalingsregeling van contracten bepaald dat de betalingen op basis van voortgangsverslagen zullen plaatsvinden. Voorfinanciering wordt normaal gesproken uitbetaald in de munteenheid van het land of gebied waar het project wordt uitgevoerd.

De termijn waarbinnen de voorfinanciering kan worden teruggevorderd of gebruikt, bepaalt of zij wordt opgenomen als voorfinanciering op korte of lange termijn. Het gebruik is vastgelegd in de onderliggende overeenkomst van het project. Indien de terugbetaling of het gebruik binnen de twaalf maanden na de verslagdatum moet plaatsvinden, gaat het om een voorfinanciering op korte termijn. Omdat uit het EOF veel langetermijnprojecten worden gefinancierd, moeten de desbetreffende voorfinancieringen langer dan een jaar beschikbaar zijn. Daarom worden sommige voorfinancieringen geboekt als niet-vlottende activa.

in miljoen
EUR

Toelichting	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016	
<i>Niet-vlottende voorfinanciering</i>	2.1.1.	-	32	221	330	582	409
<i>Vlottende voorfinanciering</i>	2.1.2.	1	40	867	610	1 518	1 372
TOTAAL		1	72	1 088	939	2 100	1 781

De stijging van de totale voorfinanciering kan worden verklaard door het zeer hoge niveau van betalingen in 2017. Het totale niveau van nettobetalingen in 2017 steeg met 24% ten opzichte van 2016 (zie tabel **2.1** in EOF Verslag over de tenuitvoerlegging van de middelen) Het totale niveau van de "bruto" betalingen, d.w.z. betalingen zonder de instroom van invorderingsopdrachten, steeg in 2017 met 25%.

Deze stijging is in overeenstemming met de levenscyclus van het EOF. Het 11e EOF ging in 2015 van start en 2017 was dus het derde jaar van het bestaan van het 11e EOF. Het 11e EOF is tot volle wasdom gekomen met betrekking tot de uitvoering van de vastgestelde acties. Het aantal open contracten in het 11e EOF is gestegen van 1 300 in 2016 tot 1 600 in 2017. In 2017 is de waarde van het gemiddelde contract gestegen met 51% ten opzichte van 2016. Derhalve steeg het totale niveau van de nettobetalingen in het 11e EOF in 2017 met 52% ten opzichte van 2016 (zie tabel **2.1** in EOF Verslag over de tenuitvoerlegging van de middelen). Aangezien de verhouding tussen betalingen voor facturen en de voorfinanciering stabiel is (42% -44%) resulteerde de stijging van de betalingen in een hoger niveau van voorfinanciering.

De toename van de totale voorfinanciering is in overeenstemming met de afname voor de geldmiddelen en kasequivalenten (zie toelichting **2.4**)

2.1.1. Niet-vlottende voorfinanciering

in miljoen EUR

	31.12.2017	31.12.2016
Direct beheer	159	71
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>Commissie</i>	105	39
<i>Uitvoerende agentschappen van de EU</i>	6	4
<i>EU-delegaties</i>	48	29
Indirect beheer	423	338
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>EIB en EIF</i>	166	180
<i>Internationale organisaties</i>	189	87
<i>Privaatrechtelijke entiteiten die zijn belast met een openbaardienstverleningstaak</i>	11	25

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

<i>Publiekrechtelijke organen</i>	37	13
<i>Derde landen</i>	20	34
TOTAAL	582	409

2.1.2. Vlottende voorfinanciering

	in miljoen EUR					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Voorfinanciering (bruto)	2	158	2 722	2 406	5 288	4 745
Afgewikkeld in het kader van afsluiting	(1)	(118)	(1 855)	(1 796)	(3 770)	(3 373)
TOTAAL	1	40	867	610	1 518	1 372

	in miljoen EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Direct beheer	256	246
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>Commissie</i>	86	115
<i>Uitvoerende agentschappen van de EU</i>	10	10
<i>EU-delegaties</i>	161	122
Indirect beheer	1 262	1 125
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>EIB en EIF</i>	345	372
<i>Internationale organisaties</i>	563	432
<i>Privaatrechtelijke entiteiten die zijn belast met een openbaredienstverleningstaak</i>	59	121
<i>Publiekrechtelijke organen</i>	108	53
<i>Derde landen</i>	186	148
TOTAAL	1 518	1 372

2.1.3. Garanties met betrekking tot voorfinanciering

Er worden waarborgen aangehouden om de voorfinancieringen te garanderen. Deze worden vrijgegeven wanneer de laatste kostendeclaratie voor een project is betaald. Op 31 december 2017 bedroeg de waarde van de door het EOF verkregen waarborgen met betrekking tot voorfinanciering 54 miljoen EUR (53 miljoen EUR in 2016).

De meeste voorfinanciering wordt uitbetaald uitgevoerd in het kader van indirect beheer. In dit geval is de begunstigde van de waarborg niet het EOF maar wel de aanbestedende dienst. Zelfs indien het EOF niet de begunstigde is, worden de activa van het EOF door deze waarborgen gegarandeerd. In 2017 bedroegen deze garanties 577 miljoen EUR.

2.2. BIJDRAGEN TRUSTFONDS

Deze rubriek omvat het bedrag als bijdrage is betaald aan het EU-trustfonds Bêkou en het EU-trustfonds voor Afrika. Van de bijdragen zijn de kosten afgetrokken die het trustfonds heeft gemaakt en die door het EOF moeten worden gedragen.

De bijdragen uit het trustfonds worden onder direct beheer door het EOF uitgevoerd.

	in miljoen EUR			
Trustfondsen	Nettobijdrage op 31.12.2016	In 2017 betaalde bijdragen	Toewijzing netto-uitgaven trustfondsen 2017	Nettobijdrage op 31.12.2017
<i>Afrika</i>	72	180	(104)	148
<i>Bêkou</i>	26	-	(10)	16
TOTAAL	98	180	(114)	163

De activiteiten van het EU-trustfonds voor Afrika namen na het opstartjaar 2016. De uitgaven van het EU-trustfonds voor Afrika vervijfvoudigden bijna ten opzichte van 2016. De betalingen verdubbelden ten opzichte van vorig jaar.

2.3. Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven

in miljoen EUR

	Toelichting	31.12.2017	31.12.2016
Verhaalbare bedragen uit niet-wisseltransacties	2.3.1	19	62
Vorderingen uit wisseltransacties	2.3.2	73	70
TOTAAL		92	132

2.3.1. Verhaalbare bedragen uit niet-wisseltransacties

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Lidstaten	-	-	-	7	7	40
Klanten	2	7	9	1	19	18
Overheidsinstanties	-	10	8	2	20	23
Derde staten	0	1	4	0	6	4
Afschrijving	(2)	(16)	(15)	(1)	(34)	(25)
Verbindingsrekeningen met EU-instellingen	-	-	-	2	2	2
TOTAAL	0	2	6	11	19	62

De algemene daling van de verhaalbare bedragen uit niet-wisseltransacties is grotendeels het gevolg van een daling van de op de lidstaten verhaalbare bedragen. Op 31 december 2016 omvatten de op de lidstaten verhaalbare bedragen gewone bijdragen en bijdragen die nog moesten worden ontvangen als gevolg van de aanpassingen van de Overbruggingsfaciliteit die werden gecompenseerd tegen bijdragen van de lidstaten in 2017.

Op 31 december 2017 omvatten de op de lidstaten verhaalbare bedragen de lopende financiële aanpassing die werd uitgevoerd ten opzichte van de eerste tranche van de in 2018 af te roepen middelen van het fonds (zie toelichting **2.9.1**).

in miljoen EUR

Lidstaten	31.12.2017
Tsjechië	2
Roemenië	1
Hongarije	1
Ierland	1
Griekenland	1
Overige	1
TOTAAL	7

2.3.2. Vorderingen uit wisseltransacties

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Toegerekende baten	-	63	11	-	74	70
Verbindingsrekeningen tussen EOF's	189	88	3 555	(3 833)	(0)	(0)
TOTAAL	189	151	3 566	(3 833)	73	70

Opgenomen onder toegerekende baten zijn hoofdzakelijk bedragen van opgelopen rente op voorfinanciering met betrekking tot projecten (63 miljoen EUR) en voorfinanciering met betrekking tot het EU-trustfonds voor Afrika (11 miljoen EUR).

Om redenen van doelmatigheid is de enige kas voor alle EOF's ondergebracht bij het 11e EOF⁸; dit leidt tot wederzijdse verrichtingen tussen de verschillende EOF; deze worden gesaldeerd door middel van verbingsrekeningen tussen de verschillende EOF-balansen.

Verbindingsrekeningen zijn alleen opgenomen in de afzonderlijke EOF. Het totaal van de verbingsrekeningen is nul.

2.4. GELDMIDDELEN EN KASEQUIVALENTEN⁹

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Speciale rekeningen:						
<i>Financiële instellingen van lidstaten</i>	-	-	-	105	105	292
Lopende rekeningen:						
<i>Handelsbanken</i>	-	-	-	242	242	389
TOTAAL	-	-	-	347	347	680

De algemene daling van geldmiddelen en kasequivalenten is voornamelijk te verklaren door het uitzonderlijk hoge niveau van de betalingen in 2017. Het totale niveau van nettobetalingen in 2017 steeg met 24% ten opzichte van 2016 (zie tabel **2.1** in EOF Verslag over de tenuitvoerlegging van de middelen). Het totale niveau van de "bruto" betalingen, d.w.z. betalingen zonder de instroom van invorderingsopdrachten, steeg in 2017 met 25%.

Deze stijging van de betalingen is in overeenstemming met de levenscyclus van het EOF. Het 11e EOF ging in 2015 van start en 2017 was dus het derde jaar van het bestaan van het 11e EOF. Het 11e EOF is tot volle wasdom gekomen met betrekking tot de uitvoering van de vastgestelde acties. Het aantal open contracten in het 11e EOF is gestegen van 1 300 in 2016 tot 1 600 in 2017. In 2017 steeg het niveau van de nettobetalingen in het 11e EOF in 2017 met 52% ten opzichte van 2016 (zie tabel **2.1** in EOF Verslag over de tenuitvoerlegging van de middelen).

Met het oog op een betere weergave van de jaarrekening 2017 is de classificatie van financiële instellingen en banken herzien. De vergelijkbare cijfers voor 2016 worden dienovereenkomstig openbaar gemaakt.

PASSIVA

2.5. VOORZIENINGEN

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Voorzieningen</i>	-	-	-	4	4	4
TOTAAL	-	-	-	4	4	4

De voorziening is de beste raming van het bedrag dat wellicht door het EOF moet worden betaald voor de financiering van de ordelijke sluiting van het Centrum voor de Ontwikkeling van het Bedrijfsleven (COB) waartoe het ACS-EU-Comité van ambassadeurs heeft besloten (Besluit nr. 4/2014 van 23 oktober 2014).

⁸ Overeenkomstig artikel 59 van het Financieel Reglement van het 11e EOF is de kas opgenomen in de balans van het 11e EOF.

⁹ Overeenkomstig artikel 59 van het Financieel Reglement van het 11e EOF is de kas opgenomen in de balans van het 11e EOF. De kenmerken van de verschillende bankrekeningen worden toegelicht in hoofdstuk 5, Financieel risicobeheer.

Dit bedrag omvat rechtszaken (1,2 miljoen EUR) die zijn ingesteld tegen het COB en de resterende verwachte kosten van de passieve fase (bv. resterende administratieve taken, andere resterende gerechtelijke procedures, archief, enz.) die op 31 december 2016 is ingegaan. (zie toelichting 4.2.2). Tot nu heeft de passieve fase geen uitgaven met zich gebracht.

2.6. FINANCIËLE VERPLICHTINGEN

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Cofinanciering — schulden</i>	-	-	7	7	14	6
TOTAAL	-	-	7	7	14	6

Een verklaring voor de wijziging in het totaal van de cofinancieringsverplichtingen is in de toelichting 2.7.2.1 opgenomen.

2.7. SCHULDEN

	<i>in miljoen EUR</i>						
	Toelichting	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Schulden op korte termijn</i>	2.7.1	0	13	114	235	361	222
<i>Diverse schulden</i>	2.7.2	-	(0)	20	182	202	327
TOTAAL		0	13	133	417	563	549

2.7.1. Schulden op korte termijn

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Leveranciers</i>	0	9	85	40	133	98
<i>Lidstaten</i>	-	-	0	12	12	0
<i>Derde staten</i>	0	(0)	15	131	146	91
<i>Overheidsinstanties</i>	-	3	10	70	83	32
<i>Andere kortlopende schulden</i>	0	1	4	(18)	(13)	1
TOTAAL	0	13	114	235	361	222

Schulden omvatten door het EOF ontvangen kostendeclaraties met betrekking tot de subsidieverlening. Zij worden geboekt voor het gevraagde bedrag op het moment dat de declaratie wordt ontvangen. Dezelfde procedure wordt gevolgd voor facturen en kredietnota's bij opdrachten. Bij de afsluitprocedure aan het einde van het jaar is rekening gehouden met de betrokken kostendeclaraties. Bij de afsluitboekingen zijn de geraamde subsidiabele bedragen opgenomen in de economische resultatenrekening. Niet-subsidiabele bedragen zijn opgenomen als andere lopende schulden.

De schulden aan de lidstaten zijn de lopende financiële aanpassing die moet worden uitgevoerd ten opzichte van de eerste tranche van de in 2018 af te roepen middelen van het fonds (zie toelichting 2.9.1). Deze rubriek omvat de bedragen die verschuldigd zijn aan Frankrijk (10 miljoen EUR), Nederland (1 miljoen EUR) en Oostenrijk (1 miljoen EUR)

2.7.2. Diverse schulden

	<i>in miljoen EUR</i>						
	Toelichting	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Cofinanciering — schulden</i>	2.7.2.1	-	-	22	6	28	64

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

<i>Uitgestelde bijdragen aan middelen van het fonds</i>	2.7.2.2	-	-	-	173	173	261
<i>Overige diverse schulden</i>		-	-	-	1	1	2
TOTAAL		-	-	22	179	202	327

2.7.2.1. Cofinancieringsschulden

De opsplitsing van niet-vlottende en vlottende cofinancieringsschulden per lidstaat wordt weergegeven in de onderstaande tabel:

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Niet-vlottende cofinanciering						
<i>België</i>	-	-	0	1	2	2
<i>Denemarken</i>	-	-	-	0	0	0
<i>Frankrijk</i>	-	-	4	-	4	-
<i>Duitsland</i>	-	-	-	-	-	0
<i>Zweden</i>	-	-	1	2	3	2
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	-	-	1	-	1	1
<i>Canada</i>	-	-	-	-	-	0
<i>Australië</i>	-	-	0	-	0	-
<i>USAID</i>	-	-	-	4	4	-
	-	-	7	7	14	6
Vlottende cofinanciering						
<i>België</i>	-	-	4	(1)	3	4
<i>Denemarken</i>	-	-	(1)	1	(0)	1
<i>Frankrijk</i>	-	-	12	-	12	37
<i>Duitsland</i>	-	-	0	-	0	1
<i>Nederland</i>	-	-	0	-	0	1
<i>Spanje</i>	-	-	1	-	1	3
<i>Zweden</i>	-	-	5	0	5	7
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	-	-	1	3	4	11
<i>Canada</i>	-	-	0	-	0	0
<i>USAID</i>	-	-	-	2	2	-
	-	-	22	6	28	64
TOTAAL	-	-	29	13	42	70

Ten opzichte van de vorige verslagperiode daalde het totaalbedrag kortlopende en langlopende cofinancieringsschulden met 28 miljoen EUR.

In de loop van 2017 zijn nieuwe cofinancieringsbijdragen ontvangen van USAID (7 miljoen EUR), het Verenigd Koninkrijk (5 miljoen EUR) en Zweden (2 miljoen EUR).

De totale cofinancieringsschulden zijn gedaald met 42 miljoen EUR om rekening te houden met de ontvangsten en uitgaven in het kader van de cofinancieringsprojecten (zie toelichtingen **3.1.1** en **3.4**).

2.7.2.2. Uitgestelde bijdragen aan middelen van het fonds

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	-	-	-	170	170	252
<i>Litouwen</i>	-	-	-	2	2	-
<i>Hongarije</i>	-	-	-	-	-	9
Totaal	-	-	-	173	173	261

Deze rubriek heeft volledig betrekking op de in 2018 vooraf betaalde bijdragen van de lidstaten.

2.8. OVERLOPENDE POSTEN

in miljoen
EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Toegerekende lasten</i>	0	76	517	137	730	770
<i>Overige overlopende posten</i>	-	-	-	3	3	6
Totaal	0	76	517	140	733	776

Toegerekende lasten omvatten geraamde exploitatiekosten voor lopende of beëindigde contracten zonder gevalideerde kostendeclaraties waarbij de subsidiabele uitgaven 2017 van de EOF-begunstigden werden geraamd door gebruik te maken van de beste beschikbare informatie over de bestaande contracten. Het deel geraamde toegerekende lasten dat betrekking heeft op de voorfinanciering, is geboekt als een vermindering van de voorfinancieringsbedragen (zie toelichting **2.1**).

NETTOACTIVA

2.9. VERMOGEN VAN HET FONDS

2.9.1. Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's

in miljoen
EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	Totaal
<i>Middelen van het fonds</i>	12 164	10 973	20 960	29 367	73 464
<i>Niet-afgeroepen middelen van het fonds</i>	-	-	(1 773)	(29 367)	(31 140)
Afgeroepen middelen van het fonds per 31.12.2016	12 164	10 973	19 187	-	42 323
<i>Middelen van het fonds</i>	12 164	10 773	20 960	29 367	73 264
<i>Niet-afgeroepen middelen van het fonds</i>	-	-	-	(27 090)	(27 090)
Afgeroepen middelen van het fonds per 31.12.2017	12 164	10 773	20 960	2 277	46 173

Het vermogen van het fonds is het totale bedrag van bijdragen van de lidstaten voor het desbetreffende EOF zoals in elk van de Interne Akkoorden is vastgelegd. De niet-afgeroepen middelen vertegenwoordigen de aanvankelijke toewijzing die nog niet bij de lidstaten is opgevraagd.

De afgeroepen middelen van het fonds komen overeen met het bedrag van de initiële toewijzingen die door de lidstaten zijn afgeroepen voor overdracht naar de rekeningen bij de schatkist (zie toelichting **2.9.2**).

Op grond van Besluit (EU) 2017/1206 van de Raad¹⁰ worden de in de Interne Akkoorden van het 8e en 9e EOF vastgestelde bijdragen van de lidstaten dienovereenkomstig verminderd met een bedrag van 200 miljoen EUR voor de geannuleerde bedragen van het 8e en het 9e EOF. Aangezien de geannuleerde bedragen van het 8e EOF bijna reeds volledig zijn overgedragen naar andere EOF's, zijn de middelen van het 9e EOF met 200 miljoen EUR verminderd.

Restituties die voortvloeien uit deze vermindering zijn gecompenseerd ten opzichte van de extra verzoek om bijdragen in het kader van het 11e EOF. Dit resulteerde in de financiële aanpassing. De financiële aanpassing kan worden uitgevoerd ten opzichte van de derde tranche 2017 en/of de eerste tranche 2018. De lopende financiële aanpassing is opgenomen als vorderingen of schulden van/aan lidstaten (zie toelichtingen **2.3.1** en **2.7.1**).

¹⁰ L 173/15

2.9.2. Opgevraagde en niet-afgeroepen middelen van het Fonds per lidstaat

Bijdragen 10e EOF	<i>in miljoen EUR</i>			
	%	Niet-afgeroepen middelen per 31.12.2016	Afgeroepen middelen in 2017	Niet-afgeroepen middelen per 31.12.2017
<i>Oostenrijk</i>	2,41	43	(43)	-
<i>België</i>	3,53	63	(63)	-
<i>Bulgarije</i>	0,14	2	(2)	-
<i>Cyprus</i>	0,09	2	(2)	-
<i>Tsjechië</i>	0,51	9	(9)	-
<i>Denemarken</i>	2,00	35	(35)	-
<i>Estland</i>	0,05	1	(1)	-
<i>Finland</i>	1,47	26	(26)	-
<i>Frankrijk</i>	19,55	347	(347)	-
<i>Duitsland</i>	20,50	364	(364)	-
<i>Griekenland</i>	1,47	26	(26)	-
<i>Hongarije</i>	0,55	10	(10)	-
<i>Ierland</i>	0,91	16	(16)	-
<i>Italië</i>	12,86	228	(228)	-
<i>Letland</i>	0,07	1	(1)	-
<i>Litouwen</i>	0,12	2	(2)	-
<i>Luxemburg</i>	0,27	5	(5)	-
<i>Malta</i>	0,03	1	(1)	-
<i>Nederland</i>	4,85	86	(86)	-
<i>Polen</i>	1,30	23	(23)	-
<i>Portugal</i>	1,15	20	(20)	-
<i>Roemenië</i>	0,37	7	(7)	-
<i>Slowakije</i>	0,21	4	(4)	-
<i>Slovenië</i>	0,18	3	(3)	-
<i>Spanje</i>	7,85	139	(139)	-
<i>Zweden</i>	2,74	49	(49)	-
<i>Verenigd Koninkrijk</i>	14,82	263	(263)	-
Totaal	100,00	1 773	(1 773)	-

Bijdragen 11e EOF	<i>in miljoen EUR</i>			
	%	Niet-afgeroepen middelen per 31.12.2016	Afgeroepen middelen in 2017	Niet-afgeroepen middelen per 31.12.2017
Oostenrijk	2,40	704	(55)	650
België	3,25	954	(74)	880
Bulgarije	0,22	64	(5)	59
Kroatië	0,23	66	(5)	61
Cyprus	0,11	33	(3)	30
Tsjechië	0,80	234	(18)	216
Denemarken	1,98	582	(45)	537
Estland	0,09	25	(2)	23
Finland	1,51	443	(34)	409
Frankrijk	17,81	5 231	(406)	4 826
Duitsland	20,58	6 044	(469)	5 575
Griekenland	1,51	443	(34)	408
Hongarije	0,61	180	(14)	166
Ierland	0,94	276	(21)	255
Italië	12,53	3 680	(285)	3 394
Letland	0,12	34	(3)	31
Litouwen	0,18	53	(4)	49
Luxemburg	0,26	75	(6)	69
Malta	0,04	11	(1)	10
Nederland	4,78	1 403	(109)	1 294
Polen	2,01	589	(46)	544
Portugal	1,20	351	(27)	324
Roemenië	0,72	211	(16)	195
Slowakije	0,38	110	(9)	102
Slovenië	0,22	66	(5)	61
Spanje	7,93	2 330	(181)	2 149
Zweden	2,94	863	(67)	796
Verenigd Koninkrijk	14,68	4 311	(334)	3 976
Totaal	100,00	29 367	(2 277)	27 090

In 2017 is een bedrag van 1 773 miljoen EUR afgeroepen van het 10e EOF en een bedrag van 2 277 miljoen EUR van het 11e EOF. Op 31 december 2017 is het kapitaal van het 8e, 9e en 10e EOF opgevraagd en volledig ontvangen.

2.9.3. Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
Overgedragen middelen van afgesloten EOF's	627	1 625	-	-	2 252	2 252

In deze rubriek zijn de middelen opgenomen die zijn overgedragen van afgesloten EOF's naar het 8e en 9e EOF.

2.9.4. Afgeroepen middelen van het fonds - overdrachten tussen actieve EOF's

in miljoen
EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	Totaal
Saldo per 31.12.2015	(2 476)	2 376	35	65	-
<i>Overdracht van geannuleerde bedragen naar het 10e EOF prestatiereserve van vorige EOF's</i>	(20)	(163)	182	-	-
<i>Overdracht van geannuleerde bedragen naar het 11e EOF prestatiereserve van vorige EOF's</i>	-	-	(356)	356	-
<i>Overdracht van de prestatiereserve van het 11e EOF naar de Vredesfaciliteit voor Afrika (10e EOF)</i>	-	-	386	(386)	-
Saldo per 31.12.2016	(2 496)	2 214	247	35	-
<i>Overdracht van geannuleerde bedragen naar het 10e EOF prestatiereserve van vorige EOF's</i>	(7)	(37)	44	-	-
<i>Overdracht van geannuleerde bedragen naar het 11e EOF prestatiereserve van vorige EOF's</i>	-	-	(171)	171	-
Saldo per 31.12.2017	(2 503)	2 177	120	206	-

Deze rubriek omvat de middelen die zijn overgedragen tussen de actieve EOF's.

Sinds de inwerkingtreding van de Overeenkomst van Cotonou worden alle onbestede middelen in de eerdere, actieve EOF's na vrijmaking naar het meest recentelijk geopende EOF overgedragen. Door de overgedragen middelen van andere EOF's nemen de kredieten van het ontvangende fonds toe en die van het overdragende fonds af. Middelen die zijn overgedragen naar de prestatiereserve van het 10e en 11e EOF, kunnen alleen onder de in de interne akkoorden opgenomen specifieke voorwaarden worden vastgelegd.

3. TOELICHTINGEN BIJ DE STAAT VAN DE FINANCIËLE RESULTATEN

ONTVANGSTEN

in miljoen EUR

	Toelichting	2017	2016
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties	3.1	61	8
Ontvangsten uit wisseltransacties	3.2	25	66
Totaal		87	73

3.1. ONTVANGSTEN UIT NIET-WISSELTRANSACTIES

in miljoen EUR

Toelichting	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
Teruggevorderde uitgaven	0	5	7	7	19	23
Teruggevorderde Stabex-middelen	-	-	-	0	0	1
Cofinanciering — ontvangsten	3.1.1	-	42	1	42	(15)
Totaal	0	5	49	7	61	8

De ontvangsten uit niet-wisseltransacties kunnen op basis van de beheersvorm als volgt worden gesplitst:

in miljoen EUR

	2017	2016
Direct beheer	5	6
Uitgevoerd door:		
Commissie	1	1
EU-delegaties	4	5
Indirect beheer	56	2
Uitgevoerd door:		
Derde landen	55	(0)
Internationale organisaties	2	2
Publiekrechtelijke organen	0	0
Privaatrechtelijke entiteiten die zijn belast met een openbaardienstverleningstaak	(1)	0
Totaal	61	8

3.1.1. Cofinanciering — ontvangsten

De ontvangen co-financieringsbijdragen voldoen aan de criteria van ontvangsten uit voorwaardelijke niet-wisseltransacties en mogen als dusdanig niet van invloed zijn op de staat van de financiële resultaten. De ontvangen bijdragen blijven geboekt onder verplichtingen (zie toelichting 2.7.2.1) totdat aan de voorwaarden is voldaan die verbonden zijn aan de gedoneerde middelen, dat wil zeggen dat de subsidiabele uitgaven zijn verricht (zie toelichting 3.4). Het desbetreffende bedrag wordt vervolgens geboekt als niet-handelsbaten uit cofinanciering. Bijgevolg is het effect op het economisch resultaat van het jaar nul.

3.2. ONTVANGSTEN UIT RUILTRANSACTIES

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
Financiële ontvangsten	(0)	(1)	4	(0)	4	3
Overige ontvangsten	1	5	13	4	22	62

Totaal	1	4	17	4	25	66
---------------	----------	----------	-----------	----------	-----------	-----------

De financiële ontvangsten omvatten de rente van het trustfonds en rente op voorfinanciering.

Overige baten hebben volledig betrekking op het gerealiseerde en niet-gerealiseerde wisselkoerswinsten.

UITGAVEN

3.3. STEUNINSTRUMENTEN

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
<i>Programmeerbare hulp</i>	1	3	805	1 341	2 150	1 751
<i>Macro-economische steun</i>	-	21	-	-	21	39
<i>Sectoraal beleid</i>	(0)	(9)	-	-	(9)	18
<i>Intra-ACS-projecten</i>	-	0	417	694	1 112	693
<i>Rentesubsidies</i>	-	-	-	-	-	(3)
<i>Spoedhulp</i>	-	(1)	26	264	289	398
<i>Overige steunprogramma's met betrekking tot eerdere EOF's</i>	-	(1)	-	-	(1)	1
<i>Institutionele steun</i>	-	-	3	21	23	38
<i>Compensatie exportopbrengsten</i>	(0)	(1)	-	-	(1)	0
<i>Bijdragen aan trustfondsen</i>	-	-	-	114	114	35
Totaal	0	14	1 251	2 435	3 700	2 970

in miljoen
EUR

De operationele uitgaven van het EOF hebben betrekking op meerdere steuninstrumenten en nemen verschillende vormen aan, afhankelijk van de wijze waarop de financiële middelen worden uitgekeerd en beheerd.

Deze stijging van de totale uitgaven voor de steuninstrumenten is in overeenstemming met de levenscyclus van het EOF. Het 11e EOF ging in 2015 van start en 2017 was dus het derde jaar van het bestaan van het 11e EOF. Het 11e EOF is tot volle wasdom gekomen met betrekking tot de uitvoering van de vastgestelde acties. Het aantal open contracten in het 11e EOF is gestegen van 1 300 in 2016 tot 1 600 in 2017. In 2017 is de waarde van het gemiddelde contractueel vastgelegde bedrag gestegen met 51% ten opzichte van 2016.

De sectorale beleidsuitgaven waren negatief in 2017 wegens de terugboeking van een factuur die in 2016 onjuist was geboekt.

3.4. COFINANCIERINGSUITGAVEN

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
<i>Cofinanciering</i>	-	-	42	1	42	(15)

in miljoen EUR

Onder deze rubriek zijn de uitgaven opgenomen die werden gemaakt voor cofinancieringsprojecten in 2017. Er zij op gewezen dat de gedane uitgaven de geraamde bedragen met betrekking tot de afsluiting van het boekjaar bevatten (en bijgevolg terugboekingen van de geraamde bedragen met betrekking tot vorig jaar). Omdat de terugboekingen van de geraamde uitgaven 2015 (50 miljoen EUR) de in 2016 gedane uitgaven overschreden (35 miljoen EUR), waren de cofinancieringsuitgaven negatief voor 2016.

De overeenkomstige negatieve ontvangsten zijn geboekt in de staat van de financiële resultaten (zie notitie 3.1.1).

3.5. STEUNINSTRUMENTEN EN COFINANCIERINGSUITGAVEN PER BEHEERSVORM

in miljoen EUR

	2017	2016
Direct beheer	1 447	1 173
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>Commissie</i>	122	140
<i>Uitvoerende agentschappen van de EU</i>	26	10
<i>Trustfondsen</i>	89	36
<i>EU-delegaties</i>	1 209	987
Indirect beheer	2 295	1 781
<i>Uitgevoerd door:</i>		
<i>EIB en EIF</i>	48	5
<i>Internationale organisaties</i>	1 171	821
<i>Privaatrechtelijke entiteiten die zijn belast met een openbare dienstverleningstaak</i>	(20)	143
<i>Publiekrechtelijke organen</i>	356	57
<i>Derde landen</i>	739	756
<i>Privaatrechtelijke entiteiten die een publiek-private samenwerking ten uitvoer leggen</i>	0	(1)
Totaal	3 742	2 954

3.6. FINANCIERINGSKOSTEN

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
<i>Waardevermindering van vorderingen</i>	(1)	(1)	10	1	9	(4)
<i>Overige financiële uitgaven</i>	-	-	-	(1)	(1)	0
Totaal	(1)	(1)	10	0	8	(4)

De rubriek waardevermindering van vorderingen omvat de afsluitende raming van de uitgaven voor oninbare vorderingen. De geraamde uitgaven voor 2017 weerspiegelen de toename van de algemene waardevermindering van vorderingen van 25 miljoen EUR naar 34 miljoen EUR (zie toelichting **2.3.1**). Omdat in de raming ook terugboekingen van de raming van vorig jaar zijn opgenomen, waren de totale uitgaven in 2016 negatief (van 29 miljoen EUR in 2015 naar 25 miljoen EUR in 2016).

3.7. OVERIGE UITGAVEN

in miljoen EUR

	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	2017	2016
<i>Administratieve en IT-uitgaven</i>	(0)	0	1	106	107	129
<i>Voorzieningen voor risico's en lasten</i>	-	-	-	-	-	-
<i>Gerealiseerde verliezen op handelsdebiteuren</i>	1	1	1	-	3	0
<i>Wisselkoersverlies</i>	1	7	28	8	44	66
Totaal	2	9	29	114	154	196

Deze rubriek omvat ondersteuningsuitgaven: d.w.z. administratieve kosten voor de programmering en tenuitvoerlegging van de EOF. Dit omvat uitgaven voor de voorbereiding, opvolging, controle en evaluatie van projecten alsook uitgaven voor computernetwerken, technische bijstand enz.

4. VOORWAARDELIJKE ACTIVA EN PASSIVA EN ANDERE BELANGRIJKE BEKENDMAKINGEN

4.1. VOORWAARDELIJKE ACTIVA

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Uitvoeringsgaranties</i>	-	4	6	0	10	9
<i>Inhoudingsgaranties</i>	-	4	4	-	8	7
Totaal	-	8	10	0	18	16

Uitvoeringsgaranties worden verlangd om ervoor te zorgen dat de begunstigden van EOF-middelen voldoen aan de verplichtingen van hun contracten met het EOF.

Inhoudingsgaranties hebben alleen betrekking op contracten voor de uitvoering van werken. Meestal wordt 10% van de tussentijdse betalingen aan begunstigden ingehouden om ervoor te zorgen dat de aannemers hun verplichtingen nakomt. Deze ingehouden bedragen worden als te betalen bedragen opgenomen. Met instemming van de opdrachtgever kan de aannemer de inhoudingen op de tussentijdse betalingen desgewenst vervangen door een inhoudingsgarantie. Deze verkregen garanties worden opgenomen als voorwaardelijke activa.

Bij contracten die op indirecte wijze worden beheerd, vallen de waarborgen onder een andere aanbestedende dienst dan het EOF en worden zij niet geboekt door het EOF. In 2017 bedroegen deze garanties 644 miljoen EUR.

4.2. ANDERE BELANGRIJKE BEKENDMAKINGEN

4.2.1. Vastleggingen met betrekking tot nog niet gebruikte kredieten

Dit onderstaande bedrag bestaat uit de budgettaire RAL ("reste à liquider") verminderd met de daarmee verband houdende bedragen die in de staat van de financiële resultaten zijn opgenomen als uitgaven. De budgettaire RAL is een bedrag dat de vastleggingen vertegenwoordigt waarvoor nog geen betalingen en/of vrijmakingen zijn gedaan. Dit is het normale gevolg van het bestaan van meerjarenprogramma's.

	<i>in miljoen EUR</i>					
	8e EOF	9e EOF	10e EOF	11e EOF	31.12.2017	31.12.2016
<i>Vastleggingen met betrekking tot nog niet gebruikte kredieten</i>	0	88	1 659	6 760	8 508	6 746
Totaal	0	88	1 659	6 760	8 508	6 746

Op 31 december 2017 was met de niet-afgewikkelde begrotingsvastleggingen een bedrag van in totaal 9 745 miljoen EUR gemoeid (2016: 7 665 miljoen EUR).

4.2.2. Centrum voor de Ontwikkeling van het Bedrijfsleven.

De ACS-EU-Raad van ministers heeft in juni 2014 ingestemd om "over te gaan tot ordelijke sluiting van het Centrum voor de ontwikkeling van het bedrijfsleven (COB)" en tegelijkertijd "ervoor te zorgen dat wordt gegarandeerd dat de projecten voor steun aan de particuliere sector die door het COB in de ACS-landen en -regio's worden uitgevoerd, volledig worden voltooid." Hiertoe heeft de ACS-EU-Raad van ministers een bevoegdheidsdelegatie verleend aan het ACS-EU-Comité van ambassadeurs om deze aangelegenheid ter hand te nemen met het oog op de vaststelling van de nodige besluiten.

Het ACS-EU-Comité van ambassadeurs heeft bij Besluit nr. 4/2014 van 23 oktober 2014 de raad van bestuur van het COB gemachtigd om met onmiddellijke ingang alle nodige maatregelen ter voorbereiding

van de sluiting van het COB te treffen. Zoals in artikel 2 van dit besluit is bepaald, werd de raad van bestuur opgedragen om een curator aan te stellen en een sluitingsplan uit te voeren.

Eind juni 2015 heeft de curator bij de raad van bestuur van het COB een definitief strategisch plan ingediend met een begroting en werkplan, waarbij rekening is gehouden met de resultaten van het sociaal overleg. De begroting van het definitief strategisch plan, die door de raad van bestuur van het COB was goedgekeurd, vormde de grondslag voor het voorstel van de Commissie voor een financieringsbesluit, dat in 2015 door de Europese Commissie is vastgesteld voor een totaalbedrag van 18,2 miljoen EUR. Na de goedkeuring van dit financieringsbesluit werd in december 2015 een subsidieovereenkomst gesloten tussen het COB en de Europese Commissie waarin werd voorzien in de noodzakelijke financiering voor de volledige vereffening van de activa van het COB en de afwikkeling van zijn verplichtingen. De subsidieovereenkomst is op 1 januari 2016 gestart en liep 31 december 2017.

4.2.3. Vertrek van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie

Achtergrond

Op 23 juni 2016 heeft een meerderheid van de burgers van het Verenigd Koninkrijk er in een referendum voor gekozen de EU te verlaten. Op 29 maart 2017 heeft het Verenigd Koninkrijk de Europese Raad formeel in kennis gesteld van zijn voornemen de EU en de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie (Euratom) te verlaten.

Met betrekking tot het EOF

Op 19 maart 2018 heeft de Commissie een ontwerp van het terugtrekkingsakkoord gepubliceerd waarin wordt uiteengezet welke vooruitgang is geboekt in de onderhandelingen met het Verenigd Koninkrijk.

In dit ontwerp van terugtrekkingsakkoord wordt bepaald dat het Verenigd Koninkrijk partij blijft bij het EOF tot de sluiting van het 11e EOF en alle vorige nog niet afgesloten EOF's en dat het Verenigd Koninkrijk in dit verband dezelfde verplichtingen zal nakomen als de lidstaten overeenkomstig het Interne Akkoord waarbij het EOF is opgericht, alsook de verplichtingen die voortvloeien uit de vorige EOF's tot hun afsluiting. Het Verenigd Koninkrijk kan als waarnemer zonder stemrechten deelnemen aan het Comité van het EOF.

In het ontwerp van terugtrekkingsakkoord wordt ook bepaald dat wanneer de bedragen van projecten in kader van het 10e EOF of van vorige EOF's niet zijn vastgelegd of zijn geannuleerd op de datum van inwerkingtreding van dit akkoord, het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in deze bedragen niet opnieuw benut zal worden. Hetzelfde geldt voor het aandeel van het Verenigd Koninkrijk in de middelen in het kader van het 11e EOF die na 31 december 2020 niet zijn vastgelegd of geannuleerd.

Op 31 december 2017 moeten er geen financiële gevolgen worden opgenomen in de financiële staten van het EOF. De onderhandelingen over de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de Europese Unie zijn nog steeds aan de gang. Derhalve is de definitieve vorm van de overeenkomst momenteel nog niet bevestigd.

5. FINANCIËEL RISICOBEBEER

De hieronder verschafte informatie met betrekking tot het financieel risicobebear van het EOF betreft de kasverrichtingen die door de Commissie werden verricht namens het EOF met het oog op de besteding van EOF-middelen.

5.1. BELEID INZAKE RISICOBEBEER EN AFDEKKINGSACTIVITEITEN

De voorschriften en beginselen voor het bebaar van de kasverrichtingen zijn vastgelegd in het Financieel Reglement van toepassing op het 11e EOF en het Intern Akkoord.

Als gevolg van de bovenvermelde regelgeving zijn de volgende hoofdprincipes van toepassing:

- De EOF-bijdragen worden door elke lidstaat gestort op een speciale rekening die bij de centrale bank van de betrokken lidstaat of bij de door hem aangewezen financiële instelling is geopend. Deze bijdragen blijven op die speciale rekeningen totdat de betalingen van het EOF moeten worden uitgevoerd.
- EOF-bijdragen worden door de lidstaten in EUR betaald, terwijl de EOF-betalingen in EUR en in andere valuta, inclusief minder bekende, luiden.
- Bankrekeningen die door de Commissie namens het EOF zijn geopend, mogen geen negatief saldo vertonen.

Naast de speciale rekeningen heeft de Commissie namens het EOF nog andere bankrekeningen geopend bij financiële instellingen (centrale banken en commerciële banken) om andere betalingen te verrichten en te ontvangen dan de bijdragen van de lidstaten aan de begroting.

De kasverrichtingen en de betalingen zijn sterk geautomatiseerd en maken gebruik van moderne informaticasystemen. Er worden specifieke procedures toegepast om de veiligheid van het systeem te waarborgen en om te garanderen dat de taken gescheiden worden conform het Financieel Reglement, de internecontrole-normen van de Commissie en de controleprincipes.

Een op schrift gestelde reeks richtsnoeren en procedures regelt het bebaar van de kasverrichtingen en betalingen met als doel het operationele en financiële risico te beperken en een gepast controleniveau te waarborgen. Zij betreffen de verschillende werkingsgebieden en de naleving van de richtsnoeren en procedures wordt periodiek gecontroleerd.

5.2. VALUTARISICO

Blootstelling van het EOF aan valutarisico aan het einde van het jaar - nettopositie.

*in miljoen
EUR*

	31.12.2017							31.12.2016						
	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Overige	TOTAAL	USD	GBP	DKK	SEK	EUR	Overige	TOTAAL
Financiële activa														
<i>Vorderingen en verhaalbare bedragen</i>	64	-	-	-	26	2	92	0	-	-	-	129	3	132
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten</i>	4	0	-	-	344	-	347	2	0	-	-	678	-	680
Totaal	68	0	-	-	370	2	439	2	0	-	-	807	3	812
Financiële verplichtingen														
<i>Niet-vlottende financiële verplichtingen</i>	-	-	-	-	(14)	-	(14)	-	-	-	-	(6)	-	(6)
<i>Schulden</i>	(0)	-	-	-	(533)	(30)	(563)	0	-	-	-	(495)	(54)	(549)
Totaal	(0)	-	-	-	(547)	(30)	(577)	0	-	-	-	(501)	(54)	(555)
Totaal	68	0	-	-	(177)	(28)	(138)	2	0	-	-	306	(51)	257

Alle bijdragen luiden in euro en andere valuta worden slechts aangekocht wanneer zij noodzakelijk zijn voor de uitvoering van betalingen. Bijgevolg zijn de kasverrichtingen van het EOF niet blootgesteld aan een valutarisico.

5.3. RENTERISICO

Het EOF ontleent geen geldmiddelen; bijgevolg is het EOF niet blootgesteld aan een renterisico.

De rente wordt opgebouwd op de saldi die het EOF op zijn verschillende bankrekeningen aanhoudt. Namens het EOF heeft de Commissie dus maatregelen genomen om ervoor te zorgen dat de op gezette tijd verworven rente in overeenstemming is met de marktrentevoeten en hun mogelijke fluctuatie.

Bijdragen aan de EOF-begroting worden door elke lidstaat op een speciale rekening geboekt die geopend is bij de door de lidstaat hiertoe aangewezen financiële instelling. Aangezien de vergoedingen voor sommige van deze rekeningen momenteel negatief kunnen zijn, gelden thans kasbeheerprocedures om de saldi op de desbetreffende rekeningen zo beperkt mogelijk te houden. Voorts komt elke negatieve vergoeding op deze rekeningen ten laste van de desbetreffende lidstaat, overeenkomstig Verordening (EU) 2016/888 van de Raad.

Overnightsaldi op commerciële bankrekeningen worden dagelijks vergoed. De vergoeding voor saldi op dergelijke rekeningen is gebaseerd op variabele marktrentevoeten waarop een contractuele marge (positief of negatief) wordt toegepast. Voor de meeste rekeningen is de renteberekening gekoppeld aan het marktreferentietarief en wordt zij aangepast aan de schommelingen van dit tarief. Bijgevolg loopt het EOF geen risico dat haar saldi tegen een lager tarief dan de marktrentevoeten worden vergoed.

5.4. KREDIETRISICO (TEGENPARTIJRISICO)

Financiële activa die niet vervallen zijn en evenmin een waardevermindering hebben ondergaan

in miljoen
EUR

	Totaal	Niet vervallen en evenmin in waarde verminderd	Achterstallig maar niet aan bijzondere waardevermindering onderhevig		
			< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar
<i>Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	92	92	0	-	-
Totaal op 31.12.2017	92	92	0	-	-
<i>Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	132	93	36	4	-
Totaal op 31.12.2016	132	93	36	4	-

Financiële activa per risicocategorie:

in miljoen EUR

	31.12.2017			31.12.2016		
	Vorderingen	Contant geld	Totaal	Vorderingen	Contant geld	Totaal
<i>Tegenpartijen met externe kredietrating</i>						
<i>Beste en uitstekende rating</i>	3	103	106	34	284	318
<i>Rating hoge middenklasse</i>	0	240	240	3	371	374
<i>Rating lage middenklasse</i>	3	4	7	2	16	18
<i>Non-investment rating</i>	1	0	2	1	9	10
Totaal	7	347	354	40	680	720
<i>Tegenpartijen zonder externe kredietrating</i>						
<i>Groep 1 (debiteuren zonder wanbetalingen in het verleden)</i>	86	0	86	92	0	92
<i>Groep 2 (debiteuren met wanbetalingen in het verleden)</i>	-	-	-	-	-	-
Totaal	86	0	86	92	0	92
Totaal	92	347	440	132	680	812

Middelen in de ratingcategorieën *non-investment* en *lage middenklasse* hebben hoofdzakelijk betrekking op EOF-bijdragen van de lidstaten op de speciale rekeningen die door lidstaten zijn geopend overeenkomstig artikel 22, lid 3, van het Financieel Reglement van het EOF. Overeenkomstig dit Financieel Reglement moet het bedrag van deze bijdragen op die speciale rekeningen blijven totdat de betalingen moeten worden uitgevoerd.

De meeste kasmiddelen van het EOF worden conform het Financieel Reglement van toepassing op het EOF aangehouden op de "speciale rekeningen" die geopend zijn door de lidstaten voor de betaling van hun bijdragen. De meeste van deze rekeningen worden aangehouden bij de schatkist of de nationale centrale bank van de lidstaten. Deze instellingen houden voor het EOF het laagste tegenpartijrisico in (risico ligt bij de lidstaten).

Wat betreft het deel van de kasmiddelen van het EOF die worden aangehouden bij commerciële banken ter dekking van betalingen, worden deze rekeningen precies op tijd aangevuld. Deze aanvulling wordt automatisch beheerd door het kasbeheersysteem van de thesaurie van de Commissie. Minimumkassaldi, evenredig met het gemiddelde bedrag van de uitgevoerde dagelijkse betalingen, worden op elke rekening aangehouden. Bijgevolg zijn de bedragen die overnight op deze rekeningen staan, voortdurend laag. Hierdoor is het EOF slechts in beperkte mate aan risico blootgesteld.

Bovendien worden specifieke richtsnoeren toegepast voor de selectie van de commerciële banken om het tegenpartijrisico waaraan het EOF is blootgesteld, nog verder te minimaliseren.

Alle commerciële banken worden via openbare aanbestedingen geselecteerd. Om toegelaten te worden tot de aanbestedingsprocedures, dienen de banken minimaal over een kredietrating op korte termijn te beschikken van Moody's P-1 of gelijkwaardig (S&P A-1 of Fitch F1). In bepaalde en naar behoren gemotiveerde omstandigheden kan een lager niveau geëist worden.

5.5. LIQUIDITEITSRISICO

Vervaldagenanalyse van de financiële verplichtingen op basis van resterende contractuele vervaldag

	<i>in miljoen EUR</i>			
	< 1 jaar	1-5 jaar	> 5 jaar	Totaal
<i>Financiële verplichtingen</i>	563	13	1	577
Totaal op 31.12.2017	563	13	1	577
<i>Financiële verplichtingen</i>	549	6	-	555
Totaal op 31.12.2016	549	6	-	555

Voor het EOF geldende begrotingsbeginselen zorgen ervoor dat de totale kasmiddelen voor de begrotingsperiode steeds toereikend zijn voor de uitvoering van alle desbetreffende betalingen. De totale bijdragen van de lidstaten stemmen immers overeen met het totale bedrag van de betalingskredieten voor de desbetreffende begrotingsperiode.

De bijdragen van de lidstaten aan het EOF worden evenwel betaald in drie tranches per jaar, terwijl de betalingen in zekere mate seizoensgebonden zijn.

Om ervoor te zorgen dat de kasmiddelen steeds toereikend zijn om de in een bepaalde maand uit te voeren betalingen te dekken, worden op gezette tijden gegevens over de kassituatie uitgewisseld tussen de thesaurie van de Commissie en de desbetreffende uitgevende diensten om ervoor te zorgen dat de in een bepaalde periode uitgevoerde betalingen de beschikbare kasmiddelen niet overschrijden.

Naast het bovenstaande zorgen geautomatiseerde kasbeheerinstrumenten er in het kader van de dagelijkse kasverrichtingen van het EOF voor dat dagelijks voldoende liquiditeit beschikbaar is op elke bankrekening van het EOF.

6. INFORMATIEVERSCHAFFING OVER VERBONDEN PARTIJEN

De verbonden partijen van het EOF zijn het EU-trustfonds Bêkou, het EU-trustfonds voor Afrika en de Europese Commissie. Verrichtingen tussen deze entiteiten maken deel uit van de normale verrichtingen van het EOF en derhalve gelden er overeenkomstig de boekhoudregels van de EU geen specifieke verplichtingen tot informatieverstopping voor deze verrichtingen.

Er is geen afzonderlijk beheer voor het EOF, aangezien het door de Commissie wordt beheerd. De rechten van de leidinggevenden van de EU, met inbegrip van de Commissie, zijn openbaar gemaakt in de geconsolideerde jaarrekening van de Europese Unie in rubriek 7.2 "Rechten van leidinggevenden".

7. GEBEURTENISSEN NA DE BALANSDATUM

Op de datum van ondertekening van deze rekeningen zijn geen relevante punten onder de aandacht gekomen van de rekenplichtige van het EOF die een afzonderlijke vermelding in deze rubriek zouden vereisen. Evenmin waren dergelijke punten bij hem aangemeld. Bij het opstellen van de jaarrekeningen en de bijbehorende toelichtingen werd gebruik gemaakt van de recentste beschikbare gegevens en dit komt tot uiting in de hierboven opgenomen informatie.

8. AFSTEMMING VAN HET ECONOMISCH RESULTAAT EN HET BEGROTINGSRESULTAAT

Het economisch resultaat van het jaar is berekend op transactiebasis. Het begrotingsresultaat is evenwel gebaseerd op de beginselen van de kasboekhouding. Aangezien het economisch resultaat en het begrotingsresultaat het gevolg zijn van dezelfde onderliggende verrichtingen, is het nuttig om na te gaan of ze op elkaar kunnen worden afgestemd. In onderstaande tabel is deze afstemming opgenomen, met vermelding van de belangrijkste afgestemde bedragen, opgesplitst in ontvangsten en uitgaven.

in miljoen EUR

	2017	2016
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR	(3 818)	(3 073)
Ontvangsten		
<i>Rechten die het begrotingsresultaat niet beïnvloeden</i>	(7)	(2)
<i>Rechten die in het lopende jaar zijn vastgesteld, maar nog niet geïnd zijn</i>	(3)	(7)
<i>Rechten die in vorige jaren zijn vastgesteld en in het lopende jaar geïnd zijn</i>	29	16
<i>Netto-effect van voorfinanciering</i>	57	41
<i>Toegerekende baten (netto)</i>	(62)	8
<i>Overige</i>	(2)	(5)
Uitgaven		
<i>Nog niet betaalde uitgaven van het lopende jaar</i>	19	22
<i>Uitgaven van het vorige jaar betaald in het lopende jaar</i>	(60)	(88)
<i>Netto-effect van voorfinanciering</i>	(685)	(459)
<i>Toegerekende uitgaven (netto)</i>	373	256
BEGROTINGSRESULTAAT VAN HET JAAR	(4 158)	(3 291)

8.1. AFSTEMMINGSPOSTEN – ONTVANGSTEN

De begrotingsontvangsten van een begrotingsjaar zijn gelijk aan de bedragen die worden geïnd van tijdens het begrotingsjaar vastgestelde rechten en de bedragen die worden geïnd van rechten die zijn vastgesteld tijdens voorafgaande begrotingsjaren.

De rechten die het begrotingsresultaat niet beïnvloeden, worden geboekt in de economische resultatenrekening. Vanuit begrotingsoogpunt kunnen zij evenwel niet als ontvangsten worden beschouwd, aangezien het ontvangen bedrag naar de reserve wordt overgeheveld en zonder een besluit van de Raad niet opnieuw kan worden vastgelegd.

De rechten die in het huidige jaar zijn vastgesteld maar nog niet geïnd, moeten ten behoeve van de afstemming van het economisch resultaat worden afgetrokken, aangezien zij geen deel uitmaken van de begrotingsontvangsten. Daarentegen moeten de rechten die tijdens vorige jaren zijn vastgesteld en in het huidige jaar geïnd, ten behoeve van de afstemming bij het economische resultaat worden opgeteld.

Het netto-effect van voorfinanciering is de vereffening van de teruggevorderde voorfinancieringen. Dit is een kasontvangst die geen gevolgen heeft voor de economische resultaten.

De netto toegerekende uitgaven bestaan hoofdzakelijk uit uitgaven die toegerekend zijn met het oog op afsluiting aan het einde van het jaar. Alleen het netto-effect, dat wil zeggen de toegerekende baten voor het lopende jaar minus de terugboekte toegerekende baten van vorig jaar, wordt in aanmerking genomen.

8.2. AFSTEMMINGSPOSTEN - UITGAVEN

Uitgaven van het lopende jaar die nog niet zijn betaald, moeten ten behoeve van de afstemming worden toegevoegd, aangezien zij in het economisch resultaat zijn opgenomen maar geen deel uitmaken van de begrotingsontvangsten. Daarentegen moeten de **uitgaven van vorige jaren die in het huidige jaar** zijn betaald, ten behoeve van de afstemming van het economische resultaat worden afgetrokken,

aangezien zij deel uitmaken van de begrotingsuitgaven van het lopende jaar, maar zij het economische resultaat niet beïnvloeden of in het geval van correcties de uitgaven verminderen.

De kasmiddelen van **betalingsannuleringen** hebben geen invloed op de economische resultaten, maar wel op het begrotingsresultaat.

Het **netto-effect van voorfinanciering** is de combinatie van de nieuwe voorfinancieringsbedragen die tijdens het lopende jaar zijn betaald (geboekt als begrotingsuitgaven van het jaar en de vereffening van de voorfinancieringen die tijdens het lopende jaar of vorige jaren werden betaald via de aanvaarding van subsidiabele kosten. De laatste zijn wel toegerekende uitgaven, doch geen uitgave in de begrotingsboekhouding, aangezien de aanvankelijke voorfinanciering reeds als een begrotingsuitgave werd beschouwd op het ogenblik van de betaling.

De **netto toegerekende uitgaven** bestaan hoofdzakelijk uit uitgaven die toegerekend zijn met het oog op afsluiting aan het einde van het jaar, dat wil zeggen subsidiabele uitgaven die begunstigden van EOF-middelen hebben gedaan, maar nog niet aan het EOF hebben gedeclareerd. Alleen het netto-effect, dat wil zeggen de toegerekende uitgaven voor het lopende jaar minus de terugboekte toegerekende uitgaven van vorig jaar, wordt in aanmerking genomen.

FINANCIËLE STATEN VAN IN HET EOF GECONSOLIDEERDE EU-TRUSTFONDSEN

JAARREKENING 2017 VAN HET EU- TRUSTFONDS BÊKOU

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot duizend euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen niet correct zijn opgeteld.

ACHTERGRONDINFORMATIE OVER HET EU-TRUSTFONDS BÊKOU

Algemene achtergrond bij de EU-trustfondsen

Een trustfonds is een juridische constructie met een afzonderlijke financiële structuur die de middelen bundelt van verscheidene donoren om gezamenlijk een actie te financieren op basis van gezamenlijk vastgestelde doelstellingen en verslaglegging.

Overeenkomstig artikel 187, lid 1, van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Unie en artikel 42 van het Financieel Reglement van toepassing op het 11e EOF is de Commissie gemachtigd EU-trustfondsen oprichten voor externe acties. De EU-trustfondsen worden opgericht in het kader van een met andere donoren (ten minste één externe donor) gesloten overeenkomst voor noodsituaties, operaties na een noodsituatie of thematische acties. De redenen voor de oprichting van een EU-trustfonds moeten Europese meerwaarde (de doelstellingen van het fonds kunnen beter worden verwezenlijkt op Europees dan op nationaal niveau) en complementariteit (het trustfonds moet overlappings vermijden met reeds bestaande en soortgelijke instrumenten) zijn.

De Europese Commissie legt het ontwerpbesluit tot oprichting van een EU-trustfonds voor aan het bevoegde comité dat is vastgesteld in de basishandeling betreffende het instrument dat voorziet in de financiële bijdrage van de EU aan het nieuwe trustfonds. De raadpleging van de comités waarborgt een adequate betrokkenheid van de Raad bij de oprichting van een EU-trustfonds. In het voorstel voor de herziening van het Financieel Reglement wordt rekening gehouden met de noodzaak van een grotere betrokkenheid van het Europees Parlement bij de oprichting van EU-trustfondsen (artikel 227, lid 1) en de verslaglegging over hun activiteiten (artikel 244).

Na de vaststelling van de oprichtings- en financieringsbesluiten wordt de oprichtingsakte van het EU-trustfonds ondertekend door de Europese Commissie en de donoren. In de oprichtingsakte worden de belangrijkste kenmerken van het EU-trustfonds vastgesteld, zoals de specifieke doelstellingen, de bepalingen met betrekking tot de samenstelling en het huishoudelijk reglement van zijn raad van bestuur, alsook de looptijd van het desbetreffende EU-trustfonds. EU-trustfondsen worden opgericht voor een beperkte termijn, die samen met de doelstellingen van het EU-trustfonds, wordt vastgesteld in de oprichtingsakte van elk trustfonds. Overeenkomstig artikel 187 van het Financieel Reglement, gelden voor de EU-trustfondsen specifieke bestuursregelingen en worden de bijdragen niet opgenomen in de EU-begroting.

De EU-trustfondsen bieden een aantal voordelen: het zijn door de EU gestuurde instrumenten, die zorgen voor een betere coördinatie met de EU-lidstaten; betere controle op de verrichtingen door de Unie en andere donoren en versterkte zichtbaarheid van de EU. De trustfondsen zijn gebaat bij snelle besluitvorming en hun capaciteit om grotere sommen die van verschillende bronnen afkomstig zijn, te bundelen. Hierdoor worden deze EU-trustfondsen flexibele, proactieve instrumenten die in allerlei omstandigheden kunnen worden ingezet.

De EU-trustfondsen worden beheerd door de Commissie onder de verantwoordelijkheid van de gedelegeerd ordonnateur die zekerheid verschaft aan de Commissie en andere donoren over het gebruik van de middelen. De beheerder van het EU-trustfonds is de gesubdelegeerd ordonnateur. Zoals bij het EOF is de rekenplichtige van een EU-trustfonds de rekenplichtige van de Commissie, die belast is met het vaststellen van boekhoudprocedures en een rekeningstelsel die alle EU-trustfondsen gemeenschappelijk hebben.

Het Europees Parlement en/of de Raad kunnen de Commissie verzoeken de kredieten voor het trustfonds stop te zetten of de oprichtingsakte te herzien om het trustfonds zo nodig te liquideren.

De huidige EU-trustfondsen

Momenteel heeft de Commissie vier EU-trustfondsen opgericht:

- Het **EU-trustfonds Bêkou**, dat tot doel heeft de Centraal-Afrikaanse Republiek in alle opzichten te helpen bij het vinden van een uitweg uit de crises en bij de wederopbouw. Opgericht op 15 juli 2014;
- Het **EU-trustfonds Madad**, een regionaal trustfonds van de Europese Unie dat is opgericht naar aanleiding van de crisis in Syrië. Opgericht op 15 december 2014;

- Het **EU-trustfonds voor Afrika**; een noodtrustfonds van de Europese Unie voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika. Opgericht op 12 november 2015;

- Het **EU-trustfonds voor Colombia**; voor de ondersteuning van de uitvoering van het vredesakkoord bij spoedig herstel en stabilisatie na afloop van het conflict. Opgericht op 12 december 2016.

Nadere informatie is beschikbaar op de websites van de desbetreffende EU-trustfondsen:

Bêkou - http://ec.europa.eu/europeaid/bekou-trust-fund-introduction_en

Madad - http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad/index_en.htm

Afrika - http://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/eu-emergency-trust-fund-africa_en

Colombia - http://ec.europa.eu/europeaid/eu-trust-fund-colombia_en

Het Trustfonds Bêkou

Het eerste EU-multidonortrustfonds, dat de naam "Bêkou" draagt (hetgeen "hoop" betekent in het Sango), is op 15 juli 2014 opgericht door de Europese Commissie (vertegenwoordigd door de DG's DEVCO en ECHO, en de EDEO) en drie EU-lidstaten (Duitsland, Frankrijk en Nederland) met als doel de stabilisering en wederopbouw van de Centraal-Afrikaanse Republiek te bevorderen. Het heeft een maximale looptijd van 60 maanden. Het trustfonds wordt beheerd vanuit Brussel.

De raad van bestuur en het operationeel comité van het EU-trustfonds Bêkou bestaan uit vertegenwoordigers van de donoren, de Commissie en waarnemers.

De strategie van het EU-trustfonds wordt vastgesteld en herzien door de raad van bestuur. De raad van bestuur komt ten minste eenmaal per jaar bijeen.

Het operationeel comité is belast met het onderzoek van, de goedkeuring van en het toezicht op de uitvoering van de acties die door het trustfonds worden gefinancierd. Daarnaast keurt het comité de jaarrekening en de jaarverslagen over door het trustfonds gefinancierde activiteiten goed.

Jaarrekening van het trustfonds Bêkou

Overeenkomstig artikel 8 van de overeenkomst tot oprichting van het EU-trustfonds voor de Centraal-Afrikaanse Republiek, het zogeheten "EU-trustfonds Bêkou" en artikel 11, lid 2, punt 1, van de oprichtingsovereenkomst, bestaat de jaarrekening uit twee delen: 1) het door de beheerder van het EU-trustfonds opgestelde financieel jaarverslag en 2) de jaarrekening die wordt opgesteld door de rekenplichtige van de Europese Commissie, die op grond van hetzelfde artikel ook de rekenplichtige van het trustfonds is.

Overeenkomstig artikel 8 van de oprichtingsovereenkomst worden de jaarrekeningen opgesteld op basis van de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudkundige regels (de boekhoudregels van de EU) die gebaseerd zijn op de internationale standaarden voor overheidsboekhouding (IPSAS).

De jaarrekening wordt onderworpen aan een onafhankelijke externe audit en de definitieve jaarrekening wordt door de beheerder van het EU-trustfonds en de rekenplichtige ter goedkeuring voorgelegd aan het operationeel comité (artikel 8, lid 3, punt 4, onder c)).

Hoogtepunten van het jaar

In juli 2014 heeft de EU haar allereerste trustfonds, dat de naam "Bêkou" draagt, opgericht om de Centraal-Afrikaanse Republiek en haar bevolking te helpen de gevolgen van de crisis te boven te komen door de toegang tot de basisdiensten te garanderen, het opnieuw op gang brengen van het economisch herstel en de banencreatie en het ondersteunen van verzoening.

In 2017 heeft het EU-trustfonds Bêkou zijn operationele strategie voor de periode 2017-2019 vastgesteld, die toegespitst is op: (i) plattelandontwikkeling; (ii) ondersteuning van de gezondheidszorg; (iii) herschikkingen binnen de openbare diensten en (iv) verzoening. De prioriteiten zijn afgestemd op het "Plan national de Relèvement et de Consolidation de la Paix" (RCPCA) en het nationale indicatieve programma (NIP) voor de Centraal-Afrikaanse Republiek (ondetekend in juni 2017) en de eigen inbreng van de nationale autoriteiten zal worden versterkt. In 2017 heeft het EU-trustfonds Bêkou acties vastgesteld voor een totaalbedrag van 52,3 miljoen EUR in de sectoren van weerbaarheid van het platteland en banencreatie, gezondheidszorg, ondersteuning voor de terugkeer van binnenlandse ontheemden en vluchtelingen, verlichtingsinfrastructuur en water en sanitaire voorzieningen. Het vermelde bedrag heeft betrekking op de recent vastgestelde programma's en op verscheidene herzieningen van reeds vastgestelde acties.

Sinds de oprichting van het EU-trustfonds Bêkou omvat het fonds 15 programma's. Op het vlak van contracten heeft het EU-trustfonds Bêkou in 2017 15 nieuwe contracten ondertekend voor een totaalbedrag van bijna 20 miljoen EUR. Deze contracten moeten bijdragen tot de uitvoering van de programma's van het fonds in de sectoren van de gezondheidszorg, voedselzekerheid, de bevordering van de gelijke behandeling van man en vrouw en het behoud van dieren in het wild. Voorts zijn de voor sommige uitgaven vastgelegde bedragen verhoogd om de vastgestelde programmaherzieningen te kunnen uitvoeren; hierbij gaat het met name over een verhoging met 12 miljoen EUR voor basisgezondheidszorg.

De toezeggingen van de contribuanten bedroegen eind 2017 meer dan 236 miljoen EUR. Dit is een stijging met 63 miljoen EUR ten opzichte van 2016. Van dit bedrag van 236 miljoen EUR moet 56 miljoen evenwel nog gecertificeerd worden.

Voorts is meer dan 18 miljoen EUR uitbetaald bovenop de betalingen die tijdens de vorige jaren zijn tot stand gekomen; sinds de oprichting van het EU-trustfonds Bêkou is in totaal meer dan 61 miljoen EUR uitgekeerd.

In de financiële staten deden de belangrijkste bewegingen zich voor op het vlak van:

- Voorfinanciering: een daling met 7 912 000 EUR aangezien minder contracten een open vooraf gefinancierd bedrag hebben;
- Exploitatiekosten: een stijging met 12 486 000 EUR, hetgeen erop wijst dat het trustfonds tot volle wasdom is gekomen met de toegenomen activiteiten op het vlak van stadsontwikkeling en basisgezondheidszorg.

BALANS

X 1000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016
NIET-VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	686	3 604
	686	3 604
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	7 465	12 458
<i>Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	877	1 455
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten</i>	39 943	43 036
	48 285	56 949
TOTAAL ACTIVA	48 971	60 554
NIET-VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Financiële verplichtingen</i>	(44 720)	(59 339)
	(44 720)	(59 339)
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Schulden</i>	(716)	(0)
<i>Overlopende posten</i>	(3 536)	(1 215)
	(4 252)	(1 215)
TOTAAL PASSIVA	(48 971)	(60 554)
NETTOACTIVA	-	-
MIDDELEN EN RESERVES		
<i>Gecumuleerd overschot</i>	-	-
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-
NETTOACTIVA	-	-

STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES

X 1000 EUR

	2017	2016
ONTVANGSTEN		
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties		
<i>Ontvangsten uit giften</i>	29 620	17 232
	29 620	17 232
Ontvangsten uit wisseltransacties		
<i>Financiële ontvangsten</i>	1	48
	1	48
Totaal ontvangsten	29 621	17 280
UITGAVEN		
<i>Exploitatiekosten</i>	(28 918)	(16 432)
<i>Overige uitgaven</i>	(703)	(848)
Totaal uitgaven	(29 621)	(17 280)
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR	-	-

KASSTROOMOVERZICHT

X 1000 EUR

	2017	2016
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-
Operationele activiteiten		
<i>(Toename)/afname voorfinanciering</i>	7 912	(6 569)
<i>(Toename)/afname wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	578	(91)
<i>Toename/(afname) financiële verplichtingen</i>	(14 620)	(3 786)
<i>Toename/(afname) schulden</i>	716	0
<i>Toename/(afname) in overlopende posten</i>	2 321	1 021
NETTOKASSTROOM	(3 092)	(9 425)
<i>Nettotoename/(afname) geldmiddelen en kasequivalenten</i>	<i>(3 092)</i>	<i>(9 425)</i>
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar</i>	<i>43 036</i>	<i>52 461</i>
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het jaar</i>	<i>39 943</i>	<i>43 036</i>

MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA

X 1000 EUR

	Gecumuleerd overschot/ (tekort)	Economisch resultaat over het jaar	Nettovermogen
SALDO OP 31.12.2016	-	-	-
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-	-
SALDO OP 31.12.2017	-	-	-

JAARREKENING 2017 VAN HET EU- TRUSTFONDS VOOR AFRIKA

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot duizend euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen niet correct zijn opgeteld.

ACHTERGRONDINFORMATIE OVER HET EU-TRUSTFONDS VOOR AFRIKA

Algemene achtergrond bij de EU-trustfondsen

Een trustfonds is een juridische constructie met een afzonderlijke financiële structuur die de middelen bundelt van verscheidene donoren om gezamenlijk een actie te financieren op basis van gezamenlijk vastgestelde doelstellingen en verslaglegging.

Overeenkomstig artikel 187, lid 1, van het Financieel Reglement van toepassing op de algemene begroting van de Unie en artikel 42 van het Financieel Reglement van toepassing op het 11e EOF is de Commissie gemachtigd EU-trustfondsen oprichten voor externe acties. De EU-trustfondsen worden opgericht in het kader van een met andere donoren (ten minste één externe donor) gesloten overeenkomst voor noodsituaties, operaties na een noodsituatie of thematische acties. De redenen voor de oprichting van een EU-trustfonds moeten Europese meerwaarde (de doelstellingen van het fonds kunnen beter worden verwezenlijkt op Europees dan op nationaal niveau) en complementariteit (het trustfonds moet overlappingen vermijden met reeds bestaande en soortgelijke instrumenten) zijn.

De Europese Commissie legt het ontwerpbesluit tot oprichting van een EU-trustfonds voor aan het bevoegde comité dat is vastgesteld in de basishandeling betreffende het instrument dat voorziet in de financiële bijdrage van de EU aan het nieuwe trustfonds. De raadpleging van de comités waarborgt een adequate betrokkenheid van de Raad bij de oprichting van een EU-trustfonds. In het voorstel voor de herziening van het Financieel Reglement wordt rekening gehouden met de noodzaak van een grotere betrokkenheid van het Europees Parlement bij de oprichting van EU-trustfondsen (artikel 227, lid 1) en de verslaglegging over hun activiteiten (artikel 244).

Na de vaststelling van de oprichtings- en financieringsbesluiten wordt de oprichtingsakte van het EU-trustfonds ondertekend door de Europese Commissie en de donoren. In de oprichtingsakte worden de belangrijkste kenmerken van het EU-trustfonds vastgesteld, zoals de specifieke doelstellingen, de bepalingen met betrekking tot de samenstelling en het huishoudelijk reglement van zijn raad van bestuur, alsook de looptijd van het desbetreffende EU-trustfonds. EU-trustfondsen worden opgericht voor een beperkte termijn, die samen met de doelstellingen van het EU-trustfonds, wordt vastgesteld in de oprichtingsakte van elk trustfonds. Overeenkomstig artikel 187 van het Financieel Reglement, gelden voor de EU-trustfondsen specifieke bestuursregelingen en worden de bijdragen niet opgenomen in de EU-begroting.

De EU-trustfondsen bieden een aantal voordelen: het zijn door de EU gestuurde instrumenten, die zorgen voor een betere coördinatie met de EU-lidstaten; betere controle op de verrichtingen door de Unie en andere donoren en versterkte zichtbaarheid van de EU. De trustfondsen zijn gebaat bij snelle besluitvorming en hun capaciteit om grotere sommen die van verschillende bronnen afkomstig zijn, te bundelen. Hierdoor worden deze EU-trustfondsen flexibele, proactieve instrumenten die in allerlei omstandigheden kunnen worden ingezet.

De EU-trustfondsen worden beheerd door de Commissie onder de verantwoordelijkheid van de gedelegeerd ordonnateur die zekerheid verschaft aan de Commissie en andere donoren over het gebruik van de middelen. De beheerder van het EU-trustfonds is de gesubdelegeerd ordonnateur. Zoals bij het EOF is de rekenplichtige van een EU-trustfonds de rekenplichtige van de Commissie, die belast is met het vaststellen van boekhoudprocedures en een rekeningstelsel die alle EU-trustfondsen gemeenschappelijk hebben.

Het Europees Parlement en/of de Raad kunnen de Commissie verzoeken de kredieten voor het trustfonds stop te zetten of de oprichtingsakte te herzien om het trustfonds zo nodig te liquideren.

De huidige EU-trustfondsen

Momenteel heeft de Commissie vier EU-trustfondsen opgericht:

- Het **EU-trustfonds Bêkou**, dat tot doel heeft de Centraal-Afrikaanse Republiek in alle opzichten te helpen bij het vinden van een uitweg uit de crises en bij de wederopbouw. Opgericht op 15 juli 2014;
- Het **EU-trustfonds Madad**, een regionaal trustfonds van de Europese Unie dat is opgericht naar aanleiding van de crisis in Syrië. Opgericht op 15 december 2014;

- Het **EU-trustfonds voor Afrika**; een noodtrustfonds van de Europese Unie voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika. Opgericht op 12 november 2015;

- Het **EU-trustfonds voor Colombia**; voor de ondersteuning van de uitvoering van het vredesakkoord bij spoedig herstel en stabilisatie na afloop van het conflict. Opgericht op 12 december 2016.

Nadere informatie is beschikbaar op de websites van de desbetreffende EU-trustfondsen:

Bêkou - http://ec.europa.eu/europeaid/bekou-trust-fund-introduction_en

Madad - http://ec.europa.eu/enlargement/neighbourhood/countries/syria/madad/index_en.htm

Afrika - http://ec.europa.eu/europeaid/regions/africa/eu-emergency-trust-fund-africa_en

Colombia - http://ec.europa.eu/europeaid/eu-trust-fund-colombia_en

Het EU-trustfonds voor Afrika

Het EU-noodtrustfonds voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika is opgericht op 12 november 2015 tijdens de top van Valletta over migratie. De belangrijkste doelstellingen van dit trustfonds zijn de ondersteuning van alle dimensies van stabiliteit en het bijdragen tot een beter migratiebeheer, alsook de aanpak van de grondoorzaken van destabilisatie, gedwongen verplaatsing en irreguliere migratie, in het bijzonder door veerkracht, economische en gelijke kansen, veiligheid en ontwikkeling te bevorderen en schendingen van mensenrechten aan te pakken.

Het trustfonds is werkzaam in drie belangrijke geografische gebieden, namelijk de Sahel en de regio rond het Tsjaadmeer, de Hoorn van Afrika en Noord-Afrika, maar ook de buurlanden van de in aanmerking komende landen kunnen geval per geval gebaat zijn bij het door het EU-trustfonds gesteunde project. Het trustfonds is opgericht voor een beperkte periode tot 31 december 2020 om een antwoord op korte en middellange termijn te verstrekken op de problemen waarmee de regio heeft te kampen. Het trustfonds wordt beheerd vanuit Brussel.

De raad van bestuur en het operationeel comité van het EU-trustfonds voor Afrika bestaan uit vertegenwoordigers van de donoren en de Commissie, alsook uit vertegenwoordigers van niet-bijdragende EU-lidstaten, autoriteiten van begunstigde landen en regionale organisaties als waarnemers.

De strategie van het EU-trustfonds wordt vastgesteld en herzien door de raad van bestuur. De raad van bestuur komt ten minste eenmaal per jaar bijeen.

Het operationeel comité is belast met het onderzoek van, de goedkeuring van en het toezicht op de uitvoering van de acties die door het trustfonds worden gefinancierd. Daarnaast keurt het comité de jaarrekening en de jaarverslagen over door het trustfonds gefinancierde activiteiten goed.

Jaarrekening van het EU-trustfonds voor Afrika

Overeenkomstig artikel 7 van de Overeenkomst tot oprichting van een EU-noodtrustfonds voor stabiliteit en de aanpak van de diepere oorzaken van irreguliere migratie en ontheemding in Afrika en de interne regels van dit EU-trustfonds ("oprichtingsovereenkomst") bestaat de jaarrekening uit twee onderdelen: 1) het door de beheerder van het EU-trustfonds opgestelde financieel jaarverslag en 2) de jaarrekening die wordt opgesteld door de rekenplichtige van de Europese Commissie, die op grond van hetzelfde artikel ook de rekenplichtige van het trustfonds is.

Overeenkomstig artikel 8 van de oprichtingsovereenkomst worden de jaarrekeningen opgesteld op basis van de door de rekenplichtige van de Commissie vastgestelde boekhoudkundige regels (de boekhoudregels van de EU) die gebaseerd zijn op de internationale standaarden voor overheidsboekhouding (IPSAS).

De jaarrekening wordt onderworpen aan een onafhankelijke externe audit en de definitieve jaarrekening wordt door de beheerder van het EU-trustfonds en de rekenplichtige ter goedkeuring voorgelegd aan het operationeel comité (artikel 8, lid 3, punt 4, onder c)).

Hoogtepunten van het jaar

Op 31 december 2017 bedroegen de aan het EU-trustfonds voor Afrika toegewezen middelen ongeveer 3 330 miljoen EUR: meer dan 2 900 miljoen EUR van het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) en van financiële instrumenten van de EU waaronder financiering van het financieringsinstrument voor ontwikkelingssamenwerking (DCI), ENI, HOME en ECHO, en 378,8 miljoen EUR van EU-lidstaten en andere donoren (Zwitserland en Noorwegen), waarvan op 31 december 2017 340,9 miljoen EUR zijn uitbetaald.

In de loop van 2017 zijn de middelen van het EOF en de EU-begroting met ongeveer 525 miljoen EUR toegenomen (245 miljoen EUR van het EOF, 230 miljoen EUR van het DCI en 50 miljoen EUR van financiering door DG HOME), hetgeen neerkomt op een toename van ongeveer 22%. Nog belangrijker is evenwel dat wegens de krachtige oproep voor extra financiering van de Commissie en de Europese Raad, de door de EU-lidstaten en andere donoren toegezegde middelen in 2017 aanzienlijk zijn gestegen met 226,4 miljoen EUR (148,5%), een stijging van 152,4 miljoen EUR op het einde van december 2016 naar 378,8 miljoen EUR op het einde van 2017. Deze aanzienlijke stijging van de bijdragen van de EU-lidstaten was hoofdzakelijk toegespitst op de regio Noord-Afrika.

Op 31 december 2017 zijn in totaal 143 projecten ten belope van 2 388 miljoen EUR goedgekeurd voor de Sahel en de regio rond het Tsjaadmeer, de Hoorn van Afrika en Noord-Afrika. Van het totale goedgekeurde bedrag zijn 210 contracten ondertekend met uitvoeringspartners voor een bedrag van meer dan 1 502 miljoen EUR (63% van de goedgekeurde financiering). In 2017 was het EU-trustfonds voor Afrika toegespitst op de uitrol van activiteiten op nationaal en regionaal niveau om de dringende behoeften van Afrikaanse partnerlanden aan te pakken, waarbij de strategische prioriteiten van het trustfonds in concrete acties werden omgezet. Gedurende het jaar zijn 40 nieuwe programma's goedgekeurd in de drie regio's, waardoor eind 2017 in totaal 143 programma's waren goedgekeurd, waaronder drie programma's met activiteiten in diverse regio's. Met een bedrag van 900 miljoen EUR waarvoor contracten zijn gesloten, is de uitvoering van het EU-trustfonds voor Afrika in 2017 aanzienlijk versneld. Sinds de oprichting van het trustfonds zijn er contracten voor een totaalbedrag van 1,5 miljard EUR ondertekend met uitvoeringspartners. Het EU-trustfonds voor Afrika heeft zijn inspanningen verder opgevoerd om meer economische kansen en werkgelegenheid tot stand te brengen, met name in de landen van herkomst en om te zorgen voor mogelijkheden voor duurzame ontwikkeling in de transitlanden waarbij mensen worden aangemoedigd om activiteiten op te geven die verband houden met irreguliere migratie. Naar verwachting zullen in totaal meer dan een half miljoen mensen een baan hebben, een beroepsopleiding kunnen volgen of een beroep kunnen doen op ondersteuning voor het oprichten van een bedrijf met behulp van het EU-trustfonds voor Afrika. In 2017 heeft het EU-trustfonds voor Afrika bescherming en bijstand geboden aan meer dan 13 000 migranten en de capaciteiten van 1 500 overheidsinstanties zijn versterkt om migrantensmokkel en mensenhandel te kunnen bestrijden.

In de financiële staten is de impact van deze toegenomen activiteit het meest zichtbaar bij:

- Voorfinanciering: een stijging met 134 662 000 EUR (+117%) Dit is vergelijkbaar met de bedragen waarvoor contracten zijn gesloten, die stegen van 600 miljoen EUR in 2016 tot 1 502 miljoen EUR in 2017.
- Geldmiddelen en kasequivalenten een stijging met 147 691 000 EUR als gevolg van de nieuwe ontvangen middelen.

Uitgaven: een stijging met 226 956 000 EUR, hetgeen wijst op de toegenomen activiteiten van het trustfonds na het opstartjaar 2016.

BALANS

X 1000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016
NIET-VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	52 990	44 854
	52 990	44 854
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	197 258	70 731
<i>Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	3 020	9 476
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten</i>	162 571	14 879
	362 849	95 086
TOTAAL ACTIVA	415 838	139 941
NIET-VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Financiële verplichtingen</i>	(396 713)	(138 502)
	(396 713)	(138 502)
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Schulden</i>	(526)	(702)
<i>Overlopende posten</i>	(18 600)	(736)
	(19 126)	(1 439)
TOTAAL PASSIVA	(415 838)	(139 941)
NETTOACTIVA	-	-
MIDDELEN EN RESERVES		
<i>Gecumuleerd overschot</i>	-	-
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-
NETTOACTIVA	-	-

STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES

X 1000 EUR

	2017	2016
ONTVANGSTEN		
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties		
<i>Ontvangsten uit giften</i>	279 027	52 246
	279 027	52 246
Ontvangsten uit wisseltransacties		
<i>Financiële ontvangsten</i>	2	54
<i>Overige ontvangsten</i>	270	43
	271	97
Totaal ontvangsten	279 299	52 343
UITGAVEN		
<i>Exploitatiekosten</i>	(271 669)	(49 042)
<i>Overige uitgaven</i>	(7 630)	(3 301)
Totaal uitgaven	(279 299)	(52 343)
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR	-	-

KASSTROOMOVERZICHT

X 1000 EUR

	2017	2016
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-
Operationele activiteiten		
<i>(Toename)/afname voorfinanciering</i>	(134 662)	(115 585)
<i>(Toename)/afname wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	6 456	(9 476)
<i>Toename/(afname) financiële verplichtingen</i>	258 211	105 860
<i>Toename/(afname) schulden</i>	(177)	702
<i>Toename/(afname) in overlopende posten</i>	17 864	736
NETTOKASSTROOM	147 691	(17 763)
<i>Nettotoename/(afname) geldmiddelen en kasequivalenten</i>	147 691	(17 763)
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar</i>	14 879	32 642
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het jaar</i>	162 571	14 879

MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA

X 1000 EUR

	Gecumuleerd overschot/ (tekort)	Economisch resultaat over het jaar	Nettovermogen
SALDO OP 31.12.2016	-	-	-
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-	-
SALDO OP 31.12.2017	-	-	-

GECONSOLIDEERDE FINANCIËLE STATEN VAN HET EOF EN DE EU-TRUSTFONDSEN

Opgelet: doordat de cijfers afgerond zijn tot miljoen euro, kan het lijken alsof sommige financiële gegevens in de tabellen niet correct zijn opgeteld.

GECONSOLIDEERDE BALANS

in miljoen EUR

	31.12.2017	31.12.2016
NIET-VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	636	457
	636	457
VLOTTENDE ACTIVA		
<i>Voorfinanciering</i>	1 723	1 455
<i>Wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	96	143
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten</i>	550	738
	2 369	2 336
TOTAAL ACTIVA	3 005	2 794
NIET-VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Vorzieningen</i>	(4)	(4)
<i>Financiële verplichtingen</i>	(292)	(106)
	(296)	(110)
VLOTTENDE PASSIVA		
<i>Schulden</i>	(564)	(549)
<i>Overlopende posten</i>	(755)	(778)
	(1 319)	(1 327)
TOTAAL PASSIVA	(1 615)	(1 436)
NETTOACTIVA	1 389	1 357
MIDDELEN EN RESERVES		
<i>Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's</i>	46 173	42 323
<i>Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's</i>	2 252	2 252
<i>Van vorige jaren overgedragen economisch resultaat</i>	(43 219)	(40 146)
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	(3 818)	(3 073)
NETTOACTIVA	1 389	1 357

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN DE FINANCIËLE PRESTATIES

in miljoen EUR

	2017	2016
ONTVANGSTEN		
Ontvangsten uit niet-wisseltransacties		
<i>Terugvorderingen</i>	61	8
<i>Ontvangsten uit giften aan de trustfondsen</i>	194	35
	255	43
Ontvangsten uit wisseltransacties		
<i>Financiële ontvangsten</i>	4	4
<i>Overige ontvangsten</i>	22	62
	26	66
Totaal ontvangsten	281	108
UITGAVEN		
<i>Steuninstrumenten</i>	(3 585)	(2 935)
<i>Door trustfondsen gedane uitgaven</i>	(301)	(65)
<i>Cofinancieringsuitgaven</i>	(42)	15
<i>Financieringskosten</i>	(8)	4
<i>Overige uitgaven</i>	(162)	(200)
Totaal uitgaven	(4 099)	(3 181)
ECONOMISCH RESULTAAT OVER HET JAAR	(3 818)	(3 073)

GECONSOLIDEERD KASSTROOMOVERZICHT

in miljoen EUR

	2017	2016
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	(3 818)	(3 073)
Operationele activiteiten		
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>	3 850	3 450
<i>(Toename)/afname bijdragen trustfonds</i>	–	(0)
<i>(Toename)/afname voorfinanciering</i>	(446)	(242)
<i>(Toename)/afname wisselvorderingen en verhaalbare niet-handelsuitgaven</i>	47	29
<i>Toename/(afname) financiële verplichtingen</i>	186	34
<i>Toename/(afname) schulden</i>	15	29
<i>Toename/(afname) in overlopende posten</i>	(22)	(78)
NETTOKASSTROOM	(188)	149
<i>Nettotoename/(afname) geldmiddelen en kasequivalenten</i>	(188)	149
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het jaar</i>	738	589
<i>Geldmiddelen en kasequivalenten aan het einde van het jaar</i>	550	738

GECONSOLIDEERDE STAAT VAN MUTATIEOVERZICHT VAN DE NETTOACTIVA

	Middelen van het fonds - actieve EOF's (A)	Niet- afgeroepen middelen - actieve EOF's (B)	Afgeroepen middelen van het fonds - actieve EOF's (C)=(A)-(B)	Gecumuleer- de reserves (D)	Afgeroepen overgedragen middelen van afgesloten EOF's (E)	<i>in miljoen EUR</i> Totaal nettoactiva (C)+(D)+(E)
SALDO OP 31.12.2015	73 464	34 590	38 873	(40 146)	2 252	980
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>		(3 450)	3 450	-	-	3 450
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>	-	-	-	(3 073)	-	(3 073)
SALDO OP 31.12.2016	73 464	31 140	42 323	(43 219)	2 252	1 357
<i>Kapitaalverhoging — bijdragen</i>		(4 050)	4 050			4 050
<i>Restitutie aan de lidstaten</i>	(200)		(200)			(200)
<i>Economisch resultaat over het jaar</i>			-	(3 818)		(3 818)
SALDO OP 31.12.2017	73 264	27 090	46 173	(47 037)	2 252	1 389

EOF VERSLAG OVER DE TENUITVOERLEGGING VAN DE MIDDELEN

1. INLEIDENDE TOELICHTING

1.1. Afgesloten EOF's

- Aangezien het 6e EOF in 2006 en het 7e EOF in 2008 zijn afgesloten, bevat de jaarrekening niet langer uitvoeringstabellen voor deze EOF's. De uitvoering van de overgedragen saldi valt daarentegen in het 9e EOF te vinden.
- Met het oog op een transparante presentatie van de rekeningen van het jaar 2017 werd in de navolgende tabellen, net zoals de vorige jaren, voor het 8e EOF apart aangegeven welke middelen werden aangewend volgens de programmering van de Overeenkomsten van Lomé en welke middelen werden aangewend volgens de programmering van de Overeenkomst van Cotonou.
- Overeenkomstig artikel 1, lid 2, onder b), van het Intern Akkoord van het 9e EOF zijn de saldi en vrijmakingen van vorige EOF's overgeheveld naar het 9e EOF en zijn zij in de looptijd van het 9e EOF vastgelegd als middelen van het 9e EOF.

2. 10e EOF

De ACS-EG-partnerschapsovereenkomst, die de lidstaten van de Europese Gemeenschap en de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan (ACS) op 23 juni 2000 in Cotonou hebben ondertekend, is op 1 april 2003 in werking getreden. De overeenkomst van Cotonou is tweemaal gewijzigd, eerst bij de in Luxemburg op 25 juni 2005 ondertekende overeenkomst en vervolgens door de in Ouagadougou op 22 juni 2010 ondertekende overeenkomst.

Het besluit betreffende de associatie van de landen en gebieden overzee (LGO) met de Europese Gemeenschap (Besluit 2001/822/EG), dat op 27 november 2001 door de Raad van de Europese Unie is aangenomen, is op 2 december 2001 in werking getreden. Dit besluit is op 19 maart 2007 gewijzigd bij Besluit 2007/249/EG.

Het Intern Akkoord inzake de financiering van de steun van de Gemeenschap binnen het financiële meerjarenkader voor de periode 2008-2013, overeenkomstig de herziene overeenkomst van Cotonou, goedgekeurd door de Vertegenwoordigers van de regeringen van de Lidstaten van de Europese Gemeenschap op 17 juli 2006, is op 1 juli 2008 in werking getreden.

In het kader van de Overeenkomst van Cotonou wordt de tweede periode (2008-2013) van steun van de Unie aan de ACS-Staten en de LGO gefinancierd door het 10e EOF, dat over een bedrag van 22 682 miljoen EUR aan middelen beschikt, waarvan:

- 21 966 miljoen EUR bestemd is voor de ACS-staten overeenkomstig het meerjarig financieel kader in Bijlage I ter bij de herziene overeenkomst van Cotonou, waarvan 20 466 miljoen EUR door de Europese Commissie wordt beheerd;
- 286 miljoen EUR bestemd is voor de LGO overeenkomstig Bijlage IIAa van het herziene besluit van de Raad betreffende de associatie de LGO met de Europese Gemeenschap, waarvan 256 miljoen EUR door de Europese Commissie wordt beheerd;
- 430 miljoen EUR voor de Commissie voor de financiering van de kosten die voortvloeien uit de programmering en besteding van de middelen van het 10e EOF, overeenkomstig artikel 6 van het Intern akkoord.

De daadwerkelijk beschikbare kredieten (zie tabel **1.3**) verschillen van de bovenvermelde wegens vrijmakingen van vorige EOF's, rente en cofinanciering.

Overeenkomstig de **vervalclausule** van het 10e EOF (artikel 1, lid 4, en artikel 1, lid 5, van het Intern Akkoord van het 10e EOF) konden na 31 december 2013 geen middelen meer worden

vastgelegd. Niet-vastgelegde middelen zijn overgeheveld naar de prestatiereserve van het 11e EOF.

3. 11e EOF

Het Intern Akkoord inzake de financiering van de steun van de Unie binnen het meerjarig financieel kader voor de periode 2014-2020, overeenkomstig de herziene overeenkomst van Cotonou, goedgekeurd door de Vertegenwoordigers van de regeringen van de Lidstaten van de Europese Unie in augustus 2013, is in maart 2015 in werking getreden.

In het kader van de Overeenkomst van Cotonou wordt de derde periode (2014-2020) van steun van de Unie aan de ACS-Staten en de LGO gefinancierd door het 11e EOF, dat over een bedrag van 30 506 miljoen EUR aan middelen beschikt, waarvan:

- 29 089 miljoen EUR bestemd is voor de ACS-staten overeenkomstig artikel 1, lid 2, onder a), en artikel 2, onder d) van het Intern Akkoord, waarvan 27 955 miljoen EUR door de Europese Commissie wordt beheerd;
- 364,5 miljoen EUR bestemd is voor de LGO overeenkomstig artikel 1, lid 2, onder a), en artikel 3, lid 1, van het Intern Akkoord, waarvan 359,5 miljoen EUR door de Europese Commissie wordt beheerd;
- 1 052,5 miljoen EUR bestemd is voor de Commissie voor de financiering van de kosten die voortvloeien uit de programmering en besteding van de middelen van het 11e EOF, overeenkomstig artikel 1, lid 2, onder a) van het Intern akkoord.

De daadwerkelijk beschikbare kredieten (zie tabel **1.4**) verschillen van de bovenvermelde wegens dezelfde redenen die zijn vermeld met betrekking tot het 10e EOF.

Resterende middelen op niet-besteedbare prestatiereserves per 31 december 2017

De uit projecten in het kader van het 9e EOF en vorige EOF's geannuleerde bedragen zijn overgedragen naar de prestatiereserve voor het 10e EOF, met uitzondering van de Stabex-middelen.

De geannuleerde bedragen van projecten in het kader van het 10e EOF zijn overgedragen naar de prestatiereserve van het 11e EOF.

In 2017 zijn alle vrijgemaakte middelen van vorige EOF overgeheveld naar de respectieve reserves.

Overeenkomstig artikel 1, lid 4, van het Intern Akkoord van het 11e EOF en Besluit 2016/1337 van de Raad van 2 augustus 2016 wordt een bedrag van geannuleerde middelen van het 10e EOF overgedragen voor aanvullende financiering van de Afrikaanse Vredesfaciliteit voor de periode 2016-2018 ten belope van maximaal 491 miljoen EUR en voor ondersteuningsuitgaven ten belope van maximaal 16 miljoen EUR.

Overeenkomstig artikel 1, lid 4, van het Interne Akkoord van het 11e EOF en Besluit (EU) 2017/1206 van de Raad van 4 juli 2017 worden de in artikel 1, lid 2, onder a), van de Interne Akkoorden van het 8e en 9e EOF vastgestelde bijdragen van de lidstaten dienovereenkomstig verminderd met een bedrag van 200 miljoen EUR voor de geannuleerde bedragen van het 8e en het 9e EOF.

in miljoen EUR

Totaal beschikbare niet-bestedbare prestatiereserves per 31.12.2017	
Niet-bestedbare reserve van geannuleerde middelen van het 8 ^e en 9e EOF op 31.12.2017	309,1
Niet-bestedbare reserve van geannuleerde middelen van het 10e EOF op 31.12.2017	206,0
Totaal beschikbare niet-bestedbare prestatiereserves per 31.12.2017	515,1

- EOF cofinanciering

In het kader van het 10e en 11e EOF werden overdrachtovereenkomsten voor cofinanciering van lidstaten ondertekend en werden vastleggingskredieten geopend voor een totaalbedrag van 228,5 miljoen EUR, terwijl betalingskredieten werden geopend voor de ontvangen bedragen van 211,2 miljoen EUR.

In de onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van de cofinancieringskredieten per 31.12.2017:

in miljoen EUR

	Vastleggingskredieten	Betalingskredieten
Cofinanciering – A-enveloppe	208,8	191,9
Cofinanciering – Intra ACS	13,4	13,4
Cofinanciering – Administratieve uitgaven	6,3	5,9
	228,5	211,2

In de onderstaande tabellen in verband met de vastgelegde bedragen, de bedragen waarvoor een overeenkomst is gesloten en de betaalde bedragen, zijn nettobedragen opgenomen. De tabellen met een overzicht van de situatie per instrument zijn in de bijlage opgenomen.

Tabel 1.1

8e EOF
OVERZICHT VAN DE KREDIETEN 31 december 2017
ANALYSE VAN DE KREDIETEN PER INSTRUMENT

in miljoen EUR

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
ACS	Lomé					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	12 967	(3 272)	(6)		9 689
	Hulp aan vluchtelingen	120	(20)			100
	Spoedhulp (Lomé)	140	(4)			136
	Arme landen met een zware schuldenlast (HIPC) (Lomé)	0	1 060			1 060
	Rentesubsidies	370	(298)	(3)	(1)	69
	Risicokapitaal	1 000	15			1 015
	Stabex	1 800	(1 077)			723
	Structurele aanpassing	1 400	97			1 497
	Sysmin	575	(474)			101
	Totaal indicatieve programma's	7 562	(2 605)	(3)	(1)	4 954
	Gebruik van rentenbaten	0	35			35
	Cotonou					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	650	(0)		650
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	417	(0)	(1)	417
B-enveloppe — Nationale toewijzingen	0	233	(0)	(1)	233	
Rentenbaten en andere ontvangsten	0	0			0	
SUBTOTAAL ACS	12 967	(2 621)	(6)		10 339	

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
LGO	Lomé					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	(0)	(46)	(1)		(46)
	Rentesubsidies	0	1			1
	Risicokapitaal	0	6			6
	Stabex	0	1			1
	Sysmin	0	2			2
	Totaal indicatieve programma's	0	36	(1)	(1)	35
	SUBTOTAAL LGO	0	46	(1)		46
TOTAAL 8e EOF		12 967	(2 575)	(7)		10 385

(1) Alle dalingen zijn vrijmakingen die zijn overgedragen naar de niet-bestedbare prestatiereserve van het 10e EOF.

Tabel 1.2

9e EOF
OVERZICHT VAN DE KREDIETEN: 31 december 2017
ANALYSE VAN DE KREDIETEN PER INSTRUMENT

in miljoen EUR

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
ACS	Lomé					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	672	(2)		669
	Overdrachten van het 6e EOF — Lomé	0	20	(0)	(1)	20
	Overdrachten van het 7e EOF — Lomé	0	651	(2)	(1)	649
	Cotonou					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	8 919	5 583	(34)		14 468
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	5 318	3 319	(13)	(1)	8 624
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	2 108	(896)	(2)	(1)	1 210
	COB, TCLP en PV	164	(10)			154
	Uitvoeringskosten	125	52			177
	Rentenbaten en andere ontvangsten	0	63			63
	Andere Intra-ACS-toewijzingen	300	2 314	(13)	(1)	2 602
	Vredesfaciliteit	0	354			354
	Regionale toewijzingen	904	(134)	(5)	(1)	765
	SPECIALE TOEWIJZING D.R. Congo	0	105			105
	Speciale toewijzing Zuid-Sudan	0	267		(3)	267
Speciale toewijzing Sudan	0	110		(2)	110	
Vrijwillige bijdrage vredesfaciliteit	0	39			39	
SUBTOTAAL ACS	8 919	6 255	(36)		15 138	

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
LGO	Lomé					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	3			3
	Overdrachten van het 6e EOF — Lomé	0	0			0
	Overdrachten van het 7e EOF — Lomé	0	3			3
	Cotonou					
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	290	(1)		289
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	237	(0)	(1)	237
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	0	4			4
	Regionale toewijzingen	0	48	(1)	(1)	47
	Studies/Technische bijstand LGO	0	1			1
SUBTOTAAL LGO		0	293	(1)		292
TOTAAL 9e EOF		8 919	6 548	(37)		15 430

- (1) Alle dalingen zijn vrijmakingen die zijn overgedragen naar de niet-bestedbare prestatiereserve van het 10e EOF.
- (2) Overeenkomstig Besluit 2010/406/EU van de Raad werd 150 miljoen EUR toegevoegd uit de niet-bestedbare prestatiereserve van het 10e EOF voor Sudan (147 miljoen EUR voor speciale toewijzing Sudan en 3 miljoen EUR voor uitvoeringskosten).
- (3) Overeenkomstig Besluit 2011/315/EU van de Raad werd 200 miljoen EUR toegevoegd uit de niet-bestedbare prestatiereserve van het 10e EOF voor Sudan (194 miljoen EUR voor speciale toewijzing Zuid-Sudan en 6 miljoen EUR voor uitvoeringskosten).

Tabel 1.3

10e EOF
OVERZICHT VAN DE KREDIETEN: 31 december 2017
ANALYSE VAN DE KREDIETEN PER INSTRUMENT

in miljoen EUR

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
ACS	Periodieke bijdragen van de lidstaten	20 896	233	(120)		21 009
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	13 244	(144)	(2)	13 100
	A-enveloppe — Reserve	13 500	(13 500)			0
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	0	2 015	(11)	(2)	2 004
	B-enveloppe — Reserve	1 800	(1 800)			0
	Uitvoeringskosten	430	15	(0)	(2)	445
	Institutionele uitgaven en steunuitgaven	0	232	(0)	(2)	232
	Rentenbaten en andere ontvangsten	0	84	2	(2)	85
	Intra-ACS-reserve	2 700	(2 700)			0
	Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX	0	0			0
	NIP/RIP-reserve	683	(683)			0
	Niet-bestedbare reserve	0	243	43	(2)	286
	Andere Intra-ACS-toewijzingen	0	1 889	(3)	(2)	1 886
	Vredesfaciliteit	0	1 014			1 014
	Regionale toewijzingen	0	1 962	(5)	(2)	1 956
	Regionale toewijzingen — Reserve	1 783	(1 783)			0
	Cofinanciering	0	204	0		204
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	187		(3)	187
	Uitvoeringskosten	0	5		(3)	5
	Andere Intra-ACS-toewijzingen	0	12		(3)	12
Vredesfaciliteit	0	1		(3)	1	
SUBTOTAAL ACS	20 896	437	(120)		21 213	

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
LGO	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	275	0		275
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	193	(1)	(2)	192
	A-enveloppe — Reserve	0	0			0
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	0	15	(0)	(2)	15
	B-enveloppe — Reserve	0	0			0
	Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX	0	0			0
	Niet-besteedbare reserve	0	21	2	(2)	23
	Regionale toewijzingen	0	40			40
	Regionale toewijzingen — Reserve	0	0			0
	Studies/Technische bijstand LGO	0	5	(0)	(2)	5
SUBTOTAAL LGO		0	275	0		275
TOTAAL 10e EOF		20 896	712	(120)		21 488

- (1) Overdracht van vrijmakingen uit projecten van het 9e EOF en vorige EOF's naar de niet-besteedbare prestatiereserve (377 miljoen EUR) verminderd met overdracht uit de reserve voor Zuid-Sudan naar 9e EOF (200 miljoen EUR). Op de dag van vandaag bedraagt de niet-besteedbare ACS-reserve in totaal 807 miljoen EUR, waarvan 350 miljoen EUR is besteed (150 miljoen EUR voor Sudan, 200 miljoen EUR voor Zuid-Sudan, beide overgedragen naar het 9e EOF).
- (2) Overdrachten in / van de 10e EOF-reserves
- (3) Voor de cofinanciering zijn in de tabel alleen de vastleggingskredieten opgenomen.

Tabel 1.4

11e EOF
OVERZICHT VAN DE KREDIETEN: 31 december 2017
ANALYSE VAN DE KREDIETEN PER INSTRUMENT

in miljoen EUR

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
	Periodieke bijdragen van de lidstaten	29 008	54	170		29 232
ACS	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	15 115	425		15 540
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	0	648	67		715
	B-enveloppe — Reserve	0	0			0
	Uitvoeringskosten	1 053	0			1 053
	Institutionele uitgaven en steunuitgaven	0	246			246
	Rentenbaten en andere ontvangsten	0	16	0		16
	Intra-ACS-reserve	3 590	(3,387)	(110)		93
	Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX	0	0	0		0
	NIP/RIP-reserve	24 365	(20 937)	(1 077)		2 351
	Niet-bestedbare reserve	0	31	170	(1)	201
	Andere Intra-ACS-toewijzingen	0	2 241	10		2 251
	Vredesfaciliteit	0	900	100		1 000
	Regionale toewijzingen	0	5 181	585		5 766
		Cofinanciering	0	5	20	
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	3	19		22
	Uitvoeringskosten	0	0	1		1
	Vredesfaciliteit	0	1			1
	EC interne DNO	0	1	0		1
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	1	0		1
	SUBTOTAAL ACS	29 008	60	190		29 257

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

INSTRUMENT		INITIËLE TOEWIJZING	TOE-/AFNAME VAN DE GECUMULEERDE MIDDELEN OP 31 DECEMBER 2016	TOE-/AFNAME VAN DE MIDDELEN IN 2017	Toelichtingen	HUIDIGE TOEWIJZING
LGO	Periodieke bijdragen van de lidstaten	0	363	(5)		358
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	41	142		183
	NIP/RIP-reserve	0	316	(151)		165
	Niet-bestedbare reserve	0	3	1	(1)	5
	Regionale toewijzingen	0	0	1		1
	Studies/Technische bijstand LGO	0	3	2		5
	Cofinanciering	0	0	0		0
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	0	0		0
	EC interne DNO	0	0	0		0
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	0	0	0		0
SUBTOTAAL LGO		0	363	(5)		358
Periodieke bijdragen van de lidstaten		0	0	6		6
A-enveloppe - Nationale toewijzingen		0	0	6		6
SUBTOTAAL		0	0	6		6
TOTAAL 11e EOF		29 008	423	191		29 621

- (1) Besluit 2013/759/EU van de Raad (3) stelde overgangsmaatregelen vast voor het beheer van het Europees Ontwikkelingsfonds (EOF) (de "Overbruggingsfaciliteit") om ervoor te zorgen dat de middelen voor de samenwerking met de landen in Afrika, het Caribische gebied en de Stille Oceaan en met de landen en gebieden overzee (LGO), alsook de middelen voor ondersteunende uitgaven, beschikbaar blijven tussen 1 januari 2014 en de inwerkingtreding van het Intern Akkoord met betrekking tot het 11e EOF.

Tabel 2.1

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017
VOORTGANGSVERSLAG

in miljoen EUR

TOEWIJZING		EOF				
		8	9	10	11	TOTAAL
Lomé	Diverse inkomsten	35				35
	Totaal indicatieve programma's	4 989				4 989
	Totaal niet-programmeerbare hulp	4 711				4 711
	Overdrachten van andere fondsen		672			672
	SUBTOTAAL: PERIODIEKE BIJDRAGEN VAN DE LIDSTATEN	9 735	672			10 407
Cotonou	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	417	8 861	13 292	15 729	38 299
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	233	1 215	2 019	715	4 181
	Overbruggingsfaciliteit				(0)	(0)
	COB, TCLP en PV		154			154
	Landenreserve			0	0	0
	Uitvoeringskosten en rentenbaten	0	240	536	1 073	1 849
	Intra-ACS-toewijzingen		2 955	3 132	3 497	9 584
	Intra-ACS-reserve			0	93	93
	Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX			0	0	0
	NIP/RIP-reserve			0	2 515	2 515
	Niet-bestedbare reserve			309	206	515
	Regionale toewijzingen		812	1 996	5 767	8 575
	Regionale toewijzingen — Reserve			0		0
	SPECIALE TOEWIJZING D.R. Congo		105			105
	Speciale toewijzing Zuid-Sudan		267			267
	Speciale toewijzing Sudan		110			110
	Vrijwillige bijdrage vredesfaciliteit		39			39
	SUBTOTAAL: PERIODIEKE BIJDRAGEN VAN DE LIDSTATEN	650	14 758	21 284	29 596	66 287
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen				1	1
	SUBTOTAAL: EC interne DNO				1	1
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen			187	22	209
	Uitvoeringskosten en rentenbaten			5	1	6
	Intra-ACS-toewijzingen			12	1	13
SUBTOTAAL: COFINANCIERING			204	24	229	
TOTAAL	10 385	15 430	21 488	29 621	76 924	

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Besluiten	EOF	Geconsolideerd totaal		Cumulatieve cijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	
		Per 31.12.2017	% toewijzing	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	8	10 382	100%	10 786	(42)	(45)	(60)	(64)	(98)	(63)	(12)	(13)	(9)
	9	15 391	100%	16 633	(54)	(116)	(9)	(297)	(72)	(381)	(170)	(104)	(38)
	10	21 052	98%	4 766	3 501	2 349	3 118	3 524	4 131	(95)	(156)	(80)	(5)
	11	19 027	64%						1 160	5 372	6 688	5 807	
Totaal		65 852		32 185	3 405	2 187	3 049	3 163	3 961	621	5 034	6 491	5 754
Toegewezen fondsen	EOF	Geconsolideerd totaal		Cumulatieve cijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	
		Per 31.12.2017	% toewijzing	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	8	10 376	100%	10 541	(42)	8	(13)	(46)	(11)	(37)	(16)	(6)	(3)
	9	15 289	99%	14 209	997	476	9	(187)	(96)	(1)	(52)	(46)	(20)
	10	20 125	94%	130	3 184	2 820	2 514	3 460	3 457	2 687	783	541	550
	11	13 453	45%						731	3 293	3 745	5 684	
Totaal		59 242		24 881	4 140	3 304	2 509	3 226	3 350	3 380	4 008	4 234	6 211
Betalingen	EOF	Geconsolideerd totaal		Cumulatieve cijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	Jaarcijfers	
		Per 31.12.2017	% toewijzing	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
	8	10 375	100%	9 930	152	158	90	15	18	16	(3)	(0)	(1)
	9	15 164	98%	10 011	1 806	1 304	906	539	231	145	43	68	111
	10	17 753	83%	90	1 111	1 772	1 879	2 655	2 718	2 760	2 024	1 466	1 277
	11	6 206	21%						595	1 024	1 816	2 770	
Totaal		49 497		20 031	3 069	3 233	2 874	3 209	2 967	3 516	3 088	3 350	4 158

* Negatieve cijfers zijn vrijmakingen.

Tabel 2.2

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017

in miljoen EUR

		EOF										
		8	%	9	%	10	%	11	%	TOTAAL	%	
			(1)		(1)		(1)		(1)		(1)	
Lomé	Diverse inkomsten											
	Kredieten	35								35		
	Besluiten	35	100%							35	100%	
	Toegewezen fondsen	35	100%							35	100%	
	Betalingen	35	100%							35	100%	
	Totaal indicatieve programma's											
	Kredieten	4 989								4 989		
	Besluiten	4 987	100%							4 987	100%	
	Toegewezen fondsen	4 986	100%							4 986	100%	
	Betalingen	4 985	100%							4 985	100%	
	Totaal niet-programmeerbare hulp											
	Kredieten	4 711								4 711		
	Besluiten	4 710	100%							4 710	100%	
	Toegewezen fondsen	4 706	100%							4 706	100%	
	Betalingen	4 706	100%							4 706	100%	
	Overdrachten van andere fondsen											
	Kredieten			672						672		
	Besluiten			671	100%					671	100%	
Toegewezen fondsen			671	100%					671	100%		
Betalingen			670	100%					670	100%		
Periodieke bijdragen van de lidstaten												
Cotonou	A-enveloppe - Nationale toewijzingen											
	Kredieten	417		8 861		13 292		15 729		38 299		
	Besluiten	417	100%	8 852	100%	13 212	99%	10 987	70%	33 468	87%	
	Toegewezen fondsen	417	100%	8 834	100%	12 641	95%	6 944	44%	28 836	75%	
	Betalingen	417	100%	8 800	99%	11 113	84%	2 960	19%	23 290	61%	
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen											
	Kredieten	233		1 215		2 019		715		4 181		
	Besluiten	233	100%	1 213	100%	2 017	100%	699	98%	4 161	100%	
	Toegewezen fondsen	232	99%	1 209	100%	1 994	99%	687	96%	4 122	99%	
	Betalingen	231	99%	1 203	99%	1 918	95%	472	66%	3 823	91%	
	Overbruggingsfaciliteit											
	Kredieten							(0)		(0)		
	Besluiten											
	Toegewezen fondsen											
	Betalingen											
	COB, TCLP en PV											
	Kredieten			154							154	
	Besluiten			154	100%						154	100%
	Toegewezen fondsen			154	100%						154	100%
	Betalingen			154	100%						154	100%
	Uitvoeringskosten en rentenbaten											
	Kredieten	0		240		536		1 073		1 849		
	Besluiten			240	100%	506	94%	552	51%	1 299	70%	
	Toegewezen fondsen			240	100%	503	94%	499	47%	1 243	67%	
	Betalingen			240	100%	501	93%	464	43%	1 204	65%	
	Intra-ACS-toewijzingen											
	Kredieten			2 955		3 132		3 497		9 584		
Besluiten			2 949	100%	3 128	100%	2 344	67%	8 421	88%		
Toegewezen fondsen			2 937	99%	2 930	94%	1 786	51%	7 654	80%		
Betalingen			2 921	99%	2 636	84%	1 365	39%	6 922	72%		
Regionale toewijzingen												
Kredieten			812		1 996		5 767		8 575			
Besluiten			808	100%	1 989	100%	4 422	77%	7 219	84%		
Toegewezen fondsen			792	98%	1 864	93%	3 514	61%	6 170	72%		
Betalingen			774	95%	1 442	72%	943	16%	3 160	37%		
SPECIALE TOEWIJZING D.R. Congo												
Kredieten			105						105			
Besluiten			105	100%					105	100%		
Toegewezen fondsen			105	100%					105	100%		
Betalingen			105	100%					105	100%		
Speciale toewijzing Zuid-Sudan												
Kredieten			267						267			
Besluiten			266	100%					266	100%		
Toegewezen fondsen			218	82%					218	82%		
Betalingen			184	69%					184	69%		
Speciale toewijzing Sudan												

	EOF									
	8	% (1)	9	% (1)	10	% (1)	11	% (1)	TOTAAL	% (1)
Kredieten			110						110	
Besluiten			109	98%					109	98%
Toegewezen fondsen			105	96%					105	96%
Betalingen			90	81%					90	81%
Vrijwillige bijdrage vredesfaciliteit										
Kredieten			39						39	
Besluiten			24	62%					24	62%
Toegewezen fondsen			24	62%					24	62%
Betalingen			24	62%					24	62%
Periodieke bijdragen van de lidstaten										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen										
Kredieten					187		22		209	
Besluiten					185	99%	20	92%	205	98%
Toegewezen fondsen					178	95%	20	92%	199	95%
Betalingen					131	70%			131	63%
Uitvoeringskosten en rentenbaten										
Kredieten					5		1		6	
Besluiten					4	84%			4	69%
Toegewezen fondsen					2	45%			2	37%
Betalingen					1	28%			1	23%
Intra-ACS-toewijzingen										
Kredieten					12		1		13	
Besluiten					12	97%	1	100%	13	98%
Toegewezen fondsen					11	91%	1	100%	12	92%
Betalingen					11	88%	1	100%	12	89%
Cofinanciering										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen										
Kredieten							1		1	
Besluiten							1	71%	1	71%
Toegewezen fondsen							1	71%	1	71%
Betalingen							1	52%	1	52%
EC interne DNO										

		8	% (1)	9	% (1)	10	% (1)	11	% (1)	TOTAAL	% (1)
Cotonou	Kredieten										
	Landenreserve					0		0		0	
	Intra-ACS-reserve					0		93		93	
	Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX					(0)		0		0	
	NIP/RIP-reserve					0		2 515		2 515	
	Regionale toewijzingen — Reserve					0				0	
	Besteedbare reserves										
	Niet-bestedbare reserve					309		206		515	
Niet-bestedbare reserve											

		8	% (1)	9	% (1)	10	% (1)	11	% (1)	TOTAAL	% (1)
Kredieten		10 385		15 430		21 488		29 621		76 924	
Besluiten		10 382	100%	15 391	100%	21 052	98%	19 027	64%	65 852	86%
Toegewezen fondsen		10 376	100%	15 289	99%	20 125	94%	13 453	45%	59 242	77%
Betalingen		10 375	100%	15 164	98%	17 753	83%	6 206	21%	49 497	64%
TOTAAL: ALLE TOEWIJZINGEN											

(1) % toewijzingen

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Tabel 2.3

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017
SOORT STEUN
ACS + LGO — 8e EOF

in miljoen EUR

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEZEN FONDSSEN			BETALINGEN			
		GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)			
Lomé	ACS										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	Gebruik van rentenbaten	35	35	100%	35		100%	35		100%	
	SUBTOTAAL: DIVERSE INKOMSTEN	35	35	100%	35		100%	35		100%	
	Totaal indicatieve programma's	4 954	4 951	(5)	100%	4 950	(2)	100%	4 950	(1)	100%
	SUBTOTAAL: TOTAAL INDICATIEVE PROGRAMMA'S	4 954	4 951	(5)	100%	4 950	(2)	100%	4 950	(1)	100%
	Hulp aan vluchtelingen	100	100	(0)	100%	100	(0)	100%	100		100%
	Spoedhulp (Lomé)	136	136		100%	136		100%	136		100%
	Arme landen met een zware schuldenlast (HIPC) (Lomé)	1 060	1 060		100%	1 060		100%	1 060		100%
	Rentesubsidies	69	69	(3)	100%	68	(0)	100%	68	(0)	100%
	Risicokapitaal	1 015	1 015		100%	1 012		100%	1 012		100%
	Stabex	723	723	(0)	100%	722	(0)	100%	722		100%
	Structurele aanpassing	1 497	1 497	0	100%	1 497	(0)	100%	1 497		100%
Sysmin	101	101		100%	101		100%	101		100%	
SUBTOTAAL: TOTAAL NIET-PROGRAMMEERBARE STEUN	4 700	4 699	(4)	100%	4 695	(1)	100%	4 695	(0)	100%	
Cotonou	ACS										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	417	417		100%	417		100%	417		100%
	SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	417	417		100%	417		100%	417		100%
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	233									
	Compensatie exportopbrengsten		233	(0)		232	(0)	99%	231		100%
SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	233	233	(0)	100%	232	(0)	99%	231		100%	
Rentenbaten en andere ontvangsten	0										

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	0									
---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--

TOTAAL ACS (A)	10 339	10 336	(9)	100%	10 330	(3)	100%	10 329	(1)	100%
----------------	--------	--------	-----	------	--------	-----	------	--------	-----	------

in miljoen EUR

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWZEN FONDSEN			BETALINGEN		
		GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)		(3) : (2)	(4)		(4) : (3)

Lomé	LGO									
	Periodieke bijdragen van de lidstaten									
	Totaal indicatieve programma's	35	35	(1)	100%	35	100%	35	100%	100%
	SUBTOTAAL: TOTAAL INDICATIEVE PROGRAMMA'S	35	35	(1)	100%	35	100%	35	100%	100%
	Rentesubsidies	1	1		100%	1	100%	1	100%	100%
	Risicokapitaal	6	6		100%	6	100%	6	100%	100%
	Stabex	1	1		100%	1	100%	1	100%	100%
	Sysmin	2	2		100%	2	100%	2	100%	100%
SUBTOTAAL: TOTAAL NIET-PROGRAMMEERBARE STEUN	10	10		100%	10	100%	10	10	100%	

TOTAAL LGO	46	46	(1)	100%	46		100%	46		100%
------------	----	----	-----	------	----	--	------	----	--	------

TOTAAL: ACS+LGO (A+B)	10 385	10 382	(9)	100%	10 376	(3)	100%	10 375	(1)	100%
-----------------------	--------	--------	-----	------	--------	-----	------	--------	-----	------

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Tabel 2.4

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017
SOORT STEUN
ACS + LGO — 9e EOF

in miljoen

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEZEN FONDSSEN			BETALINGEN			
		GECCUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECCUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECCUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)	(4) : (3)	
Lomé	ACS										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	Overdrachten van het 6e EOF — Lomé	20	20	(0)	100%	20	(0)	100%	20	(0)	100%
	Overdrachten van het 7e EOF — Lomé	649	648	(3)	100%	647	(1)	100%	647	(0)	100%
	SUBTOTAAL: OVERDRACHTEN VAN ANDERE FONDSSEN	669	668	(3)	100%	668	(1)	100%	667	(0)	100%
Cotonou	ACS										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	8 624	8 615	(16)	100%	8 599	(6)	100%	8 566	(3)	100%
	SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	8 624	8 615	(16)	100%	8 599	(6)	100%	8 566	(3)	100%
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	1 210									
	Compensatie exportopbrengsten		(148)	(1)		(148)	(1)	100%	148	(1)	100%
	Spoedhulp		1 050	(1)		1 045	1	100%	1 040	(0)	100%
	Arme landen met een zware schuldenlast (HIPC)		11			11		100%	11		100%
	SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	1 210	1 208	(2)	100%	1 204	0	100%	1 198	(1)	100%
	COB, TCLP en PV	154	154		100%	154		100%	154		100%
	SUBTOTAAL: COB, TCLP en PV	154	154		100%	154		100%	154		100%
	Uitvoeringskosten	177	177		100%	177	0	100%	177	1	100%
	Rentenbaten en andere ontvangsten	63	63		100%	63		100%	63		100%
	SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	240	240		100%	240	0	100%	239	1	100%
	Andere Intra-ACS-toewijzingen	2 602	2 595	(9)	100%	2 584	(6)	100%	2 567	(3)	100%
	Vredesfaciliteit	354	354		100%	353		100%	353		100%
	SUBTOTAAL: INTRA-ACS-TOEWIJZINGEN	2 955	2 949	(9)	100%	2 937	(6)	100%	2 921	(3)	100%
	Regionale toewijzingen	765	763	(6)	100%	747	(5)	98%	729	3	98%
	SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	765	763	(6)	100%	747	(5)	98%	729	3	98%
	SPECIALE TOEWIJZING D.R. Congo	105	105		100%	105		100%	105		100%
SUBTOTAAL: SPECIALE TOEWIJZING D.R. CONGO	105	105		100%	105		100%	105		100%	
Speciale toewijzing Zuid-Sudan	267	266	0	100%	218	1	82%	184	107	82%	
SUBTOTAAL: SPECIALE TOEWIJZING ZUID-SUDAN	267	266	0	100%	218	1	82%	184	107	82%	

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEZEN FONDSSEN			BETALINGEN			
		GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(3) : (2)	(4)	(4)	(4)	
	Speciale toewijzing Sudan	110	109	0	98%	105	0	97%	90	9	10
	SUBTOTAAL: SPECIALE TOEWIJZING SUDAN	110	109	0	98%	105	0	97%	90	9	10
	Vrijwillige bijdrage vredesfaciliteit	39	24		62%	24		100%	24		10
	SUBTOTAAL: VRIJWILLIGE BIJDRAGE VREDEFACILITEIT	39	24		62%	24		100%	24		10
TOTAAL: ACS (A)		15 138	15 101	(35)	100%	15 001	(17)	99%	14 876	112	9
Lomé	LGO										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	Overdrachten van het 6e EOF — Lomé	0	0		100%	0		100%	0		10
	Overdrachten van het 7e EOF — Lomé	3	3		100%	3		100%	3		10
	SUBTOTAAL: OVERDRACHTEN VAN ANDERE FONDSSEN	3	3		100%	3		100%	3		10
Cotonou	LGO										
	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	237	237	(0)	100%	235	(2)	99%	235	(0)	10
	SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	237	237	(0)	100%	235	(2)	99%	235	(0)	10
	B-enveloppe — Nationale toewijzingen	4									
	Spoedhulp		4			4		100%	4		10
	SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	4	4		100%	4		100%	4		10
	Studies/Technische bijstand LGO	1	1		100%	1		100%	1		10
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	1	1		100%	1		100%	1		10	
Regionale toewijzingen	47	45	(3)	96%	45	(1)	100%	45	(1)	9	
SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	47	45	(3)	96%	45	(1)	100%	45	(1)	9	
TOTAAL: LGO		292	290	(3)	99%	288	(3)	99%	288	(1)	10
TOTAAL: ACS+LGO (A+B)		15 430	15 391	(38)	100%	15 289	(20)	99%	15 164	111	9

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Tabel 2.5

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017
SOORT STEUN
ACS + LGO — 10e EOF

in miljoen EUR

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEZEN FONDSEN			BETALINGEN		
		GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)		
Periodieke bijdragen van de lidstaten										
Toewijzingen										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen	13 100	13 021	(200)	99%	12 477	176	96%	10 983	739	88%
SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	13 100	13 021	(200)	99%	12 477	176	96%	10 983	739	88%
B-enveloppe — Nationale toewijzingen	2 004									
Compensatie exportopbrengsten		(204)	(0)		199	6	97%	183	4	92%
Spoedhulp		844	(6)		836	5	99%	791	24	95%
Arme landen met een zware schuldenlast (HIPC)		49			49	0	100%	49	0	100%
Andere schokken met budgettaire gevolgen		905	(0)		897	1	99%	882	10	98%
SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	2 004	2 002	(6)	100%	1 980	12	99%	1 904	38	96%
Uitvoeringskosten	445	433	1	97%	431	2	100%	429	2	100%
Rentenbaten en andere ontvangsten	85	68	(1)	80%	67	(0)	98%	67	0	100%
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	530	501	1	94%	498	2	99%	496	2	100%
Institutionele uitgaven en steunuitgaven	232	232	(0)	100%	230	(1)	99%	211	(0)	91%
Andere Intra-ACS-toewijzingen	1 886	1 882	(7)	100%	1 828	4	97%	1 611	119	88%
Vredesfaciliteit	1 014	1 014	220	100%	872	233	86%	814	198	93%
SUBTOTAAL: INTRA-ACS-TOEWIJZINGEN	3 132	3 128	213	100%	2 930	235	94%	2 636	317	90%
Regionale toewijzingen	1 956	1 950	(10)	100%	1 826	49	94%	1 410	145	77%
SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	1 956	1 950	(10)	100%	1 826	49	94%	1 410	145	77%
Cofinanciering										
Toewijzingen										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen	187	185	(0)	99%	178	43	97%	131	16	74%
SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	187	185	(0)	99%	178	43	97%	131	16	74%
Uitvoeringskosten	5	4		84%	2	0	53%	1	0	63%
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	5	4		84%	2	0	53%	1	0	63%
Andere Intra-ACS-toewijzingen	12	11	0	97%	10	(0)	94%	10	0	96%
Vredesfaciliteit	1	1		100%	1		99%	1		100%
SUBTOTAAL: INTRA-ACS-TOEWIJZINGEN	12	12	0	97%	11	(0)	94%	11	0	96%

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

in miljoen EUR

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEEZEN FONDSSEN			BETALINGEN		
		GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECUMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)	(4) : (3)
Niet-bestedbare reserve										
Reserves										
Niet-bestedbare reserve	286									
SUBTOTAAL: NIET-BESTEDBARE RESERVE	286									
Periodieke bijdragen van de lidstaten										
Toewijzingen										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen	192	191	(2)	99%	164	29	86%	131	7	79%
SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	192	191	(2)	99%	164	29	86%	131	7	79%
B-enveloppe — Nationale toewijzingen	15									
Spoedhulp		9	(0)		8	2	95%	7	0	84%
Andere schokken met budgettaire gevolgen		6			6		100%	6		100%
SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	15	15	(0)	100%	14	2	97%	13	0	91%
Studies/Technische bijstand LGO	5	5	(0)	100%	5	(0)	99%	5	0	98%
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	5	5	(0)	100%	5	(0)	99%	5	0	98%
Regionale toewijzingen	40	40	0	100%	38	3	97%	32	12	84%
SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	40	40	0	100%	38	3	97%	32	12	84%
Niet-bestedbare reserve										
Reserves										
Niet-bestedbare reserve	23									
SUBTOTAAL: NIET-BESTEDBARE RESERVE	23									
TOTAAL: ACS+LGO (INCL. RESERVES) (A+B)	21 488	21 052	(5)	98%	20 125	550	96%	17 753	1 277	88%

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

Tabel 2.6

EOF GECONSOLIDEERDE REKENINGEN PER 31 DECEMBER 2017
SOORT STEUN
ACS + LGO — 11e EOF

in miljoen EUR

	KREDIETE N	BESLUITEN			TOEGEWEEZEN FONDSSEN			BETALINGEN		
		GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)		
Periodieke bijdragen van de lidstaten										
Toewijzingen										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen	15 540	10 890	2 960	70%	6 856	3 106	63%	2 931	1 414	43%
SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	15 540	10 890	2 960	70%	6 856	3 106	63%	2 931	1 414	43%
B-enveloppe — Nationale toewijzingen	715									
Spoedhulp		590	91		578	247	98%	443	205	77%
Andere schokken met budgettaire gevolgen		109			109	100	100%	29	24	26%
SUBTOTAAL: B-ENVELOPPE — NATIONALE TOEWIJZINGEN	715	699	91	98%	687	347	98%	472	229	69%
Overbruggingsfaciliteit	0									
SUBTOTAAL: OVERBRUGGINGSFACILITEIT	0									
Uitvoeringskosten	1 053	538	164	51%	490	161	91%	456	153	93%
Rentenbaten en andere ontvangsten	16	10	2	62%	6	0	63%	6	0	93%
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	1 068	548	166	51%	496	161	91%	461	153	93%
Institutionele uitgaven en steunuitgaven	246	106		43%	91	14	86%	70	10	76%
Andere Intra-ACS-toewijzingen	2 251	1 245	885	55%	810	560	65%	490	284	61%
Vredesfaciliteit	1 000	994	94	99%	885	7	89%	805	74	91%
SUBTOTAAL: INTRA-ACS-TOEWIJZINGEN	3 497	2 344	979	67%	1 786	580	76%	1 365	368	76%
Regionale toewijzingen	5 766	4 422	1 536	77%	3 514	1 408	79%	943	582	27%
SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	5 766	4 422	1 536	77%	3 514	1 408	79%	943	582	27%
Cofinanciering										
Toewijzingen										
A-enveloppe - Nationale toewijzingen	22	20	17	92%	20	20	100%			
SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	22	20	17	92%	20	20	100%			
Uitvoeringskosten	1									
SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	1									
Vredesfaciliteit	1	1		100%	1		100%	1	1	100%
SUBTOTAAL: INTRA-ACS-TOEWIJZINGEN	1	1		100%	1		100%	1	1	100%
Besteedbare reserves										
Reserves										
B-enveloppe — Reserve	0									
SUBTOTAAL: LANDENRESERVE	0									
Intra-ACS-reserve	93									

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

SUBTOTAAL: Intra-ACS-reserve	93									
Nationale toewijzingen A-enveloppe reserve STABEX	0									
SUBTOTAAL: NATIONALE TOEWIJZINGEN RESERVE A-ENVELOPPE STABEX	0									

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

in miljoen EUR

	KREDIETEN	BESLUITEN			TOEGEWEEZEN FONDSEN			BETALINGEN			
		GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	GECEMULEERD TOTAAL	JAARLIJKS	%	
		(1)	(2)	(2) : (1)	(3)	(3) : (2)	(3) : (2)	(4)	(4) : (3)	(4) : (3)	
	NIP/RIP-reserve	2 351									
	SUBTOTAAL: NIP/RIP-RESERVE	2 351									
	Niet-bestedbare reserve										
	Reserves										
	Niet-bestedbare reserve	201									
	SUBTOTAAL: NIET-BESTEEDBARE RESERVE	201									
	EC interne DNO										
	Reserves										
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	1	1	71%	1	100%	1	73%			
	SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	1	1	71%	1	100%	1	73%			
LGO	Periodieke bijdragen van de lidstaten										
	Toewijzingen										
	A-enveloppe - Nationale toewijzingen	189	97	56	51%	87	61	90%	28	21	33%
	SUBTOTAAL: A-ENVELOPPE - NATIONALE TOEWIJZINGEN	189	97	56	51%	87	61	90%	28	21	33%
	Overbruggingsfaciliteit	0									
	SUBTOTAAL: OVERBRUGGINGSFACILITEIT	0									
	Studies/Technische bijstand LGO	5	5	2	94%	4	1	75%	2	1	66%
	SUBTOTAAL: UITVOERINGSKOSTEN EN RENTENBATEN	5	5	2	94%	4	1	75%	2	1	66%
	Regionale toewijzingen	1			0%						
	SUBTOTAAL: REGIONALE TOEWIJZINGEN	1			0%						
	Besteedbare reserves										
	Reserves										
	NIP/RIP-reserve	165									
SUBTOTAAL: NIP/RIP-RESERVE	165										
Niet-bestedbare reserve											
Reserves											
Niet-bestedbare reserve	5										
SUBTOTAAL: NIET-BESTEEDBARE RESERVE	5										
TOTAAL: ACS+LGO (INCL. RESERVES) (A+B)	29 621	19 027	5 807	64 %	13 453	5 684	71%	6 206	2 770	46%	

JAARVERSLAG OVER DE UITVOERING - DE DOOR DE EUROPESE INVESTERINGSBANK BEHEERDE MIDDELEN

EUROPESE INVESTERINGSBANK

CA/511/18

15 maart 2018

Document 18/099

R A A D V A N B E S T U U R

INVESTERINGSFACILITEIT

FINANCIËLE STATEN

PER 31 DECEMBER 2017

- Overzicht van de financiële positie
- Overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten
- Overzicht van de wijzigingen in de middelen van de contribuanten
- Kasstroomoverzicht
- Toelichtingen bij de financiële staten
- Verslag van de onafhankelijke accountant

ORG.: E

VERTROUWELIJK

OVERZICHT VAN DE FINANCIËLE POSITIE
PER 31 DECEMBER 2017
(x 1000 EUR)

	Toelichtingen	31.12.2017	31.12.2016
ACTIVA			
Geldmiddelen en kasequivalenten	5	549 101	360 817
Door contribuanten te storten bedragen	9/16	150 000	86 395
Tot einde looptijd aangehouden activa	10	144 382	169 398
Afgeleide financiële instrumenten	6	12 521	6 920
Leningen en vorderingen	7	1 666 725	1 729 380
Voor verkoop beschikbare financiële activa	8	497 539	516 884
Overige activa	11	4 385	345
Totaal activa		3 024 653	2 870 139
PASSIVA EN MIDDELEN VAN CONTRIBUANTEN			
PASSIVA			
Afgeleide financiële instrumenten	6	1 153	25 189
Uitgestelde baten	12	25 802	26 283
Voorzieningen voor verstrekte garanties	13	484	625
Aan derde partijen verschuldigde bedragen	14	157 285	116 114
Overige verplichtingen	15	2 462	2 546
Totaal verplichtingen		187 186	170 757
MIDDELEN CONTRIBUANTEN			
Afgeroepen bijdrage van de lidstaten	16	2 517 000	2 377 000
Reëlewaardereserve		125 816	142 884
Ingehouden winsten		194 651	179 498
Totaal middelen contribuanten		2 837 467	2 699 382
Totaal passiva en middelen contribuanten		3 024 653	2 870 139

**OVERZICHT VAN WINST OF VERLIES EN ANDERE NIET-GEREALISEERDE RESULTATEN
VOOR HET JAAR GEËINDIGD OP 31 DECEMBER 2017**

(x 1000 EUR)

	Toelichtingen	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Rente en soortgelijke baten	18	101 406	106 698
Rente en soortgelijke uitgaven	18	-2 671	-2 307
Nettorente en soortgelijke baten		98 735	104 391
Baten uit vergoedingen en provisies	19	210	699
Uitgaven aan vergoedingen en provisies	19	-60	-48
Netto vergoedings- en provisiebaten		150	651
Wijziging in reële waarde van afgeleide financiële instrumenten		29 637	-10 361
Netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa	20	2 711	6 504
Netto verlies valuta		-38 165	-14 995
Nettoresultaten van financiële transacties		-5 817	-18 852
Wijziging bij waardevermindering op leningen en vorderingen, minus terugboekingen	7	-10 721	44 365
Wijziging in de voorzieningen voor garanties	13	-65	-242
Waardevermindering van voor verkoop beschikbare financiële activa	8	-22 024	-2 493
Algemene beheerskosten	21	-45 105	-43 483
Winst of verlies over het boekjaar		15 153	84 337
Niet-gerealiseerde resultaten:			
<i>Posten die opnieuw zijn ingedeeld of kunnen worden ingedeeld bij winst of verlies</i>			
Voor verkoop beschikbare financiële activa — reëlewaarderreserve	8		
1. Nettowijziging in reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa		-31 034	-14 624
2. Nettobedrag overgedragen naar winst of verlies		13 966	-6 485
Totaal voor verkoop beschikbare financiële activa		-17 068	-21 109
Totaal overige niet-gerealiseerde resultaten		-17 068	-21 109
Totaal niet-gerealiseerde resultaten voor het jaar		-1 915	63 228

**OVERZICHT VAN DE WIJZIGINGEN IN DE MIDDELEN VAN DE CONTRIBUANTEN
VOOR HET JAAR GEËINDIGD OP 31 DECEMBER 2017**

(x 1000 EUR)

		Afgeroepen bijdrage	Reële- waardereserv e	Ingehouden winsten	Totaal
Per 1 januari 2017	Toelichtingen	2 377 000	142 884	179 498	2 699 382
Bijdrage lidstaten afgeroepen in de loop van het jaar	16	140 000	-	-	140 000
Winst voor het jaar 2017		-	-	15 153	15 153
Totaal andere niet-gerealiseerde resultaten voor het jaar		-	-17 068	-	-17 068
Wijzigingen middelen contribuanten		140 000	-17 068	15 153	138 085
Per 31 december 2017		2 517 000	125 816	194 651	2 837 467
		Afgeroepen bijdrage	Reële- waardereserv e	Ingehouden winsten	Totaal
Per 1 januari 2016		2 157 000	163 993	95 161	2 416 154
Bijdrage lidstaten afgeroepen in de loop van het jaar	16	220 000	-	-	220 000
Winst voor het jaar 2016		-	-	84 337	84 337
Totaal andere niet-gerealiseerde resultaten voor het jaar		-	-21 109	-	-21 109
Wijzigingen middelen contribuanten		220 000	-21 109	84 337	283 228
Per 31 december 2016		2 377 000	142 884	179 498	2 699 382

KASSTROOMOVERZICHT
VOOR HET JAAR GEËINDIGD OP 31 DECEMBER 2017
(x 1000 EUR)

	Toelichtingen	Van 1.1.2017 tot 31.12.2017	Van 1.1.2016 tot 31.12.2016
OPERATIONELE ACTIVITEITEN			
Winst voor het boekjaar		15 153	84 337
Aanpassingen voor:			
Waardevermindering van voor verkoop beschikbare financiële activa	8	22 024	2 493
Nettowijziging waardevermindering op leningen en vorderingen	7	10 721	-44 365
Gekapitaliseerde rente op leningen en vorderingen	7	-	-7 183
Wijziging opgelopen rente en geamortiseerde kostprijs leningen en vorderingen	7	-1 198	-5 843
Nettowijziging in de voorzieningen voor verstrekte garanties	13	-141	625
Wijziging opgelopen rente en geamortiseerde kostprijs tot einde looptijd aangehouden financiële activa	10	-398	-1 126
Wijziging uitgestelde baten		-481	-3 042
Gevolgen wijzigingen wisselkoers op leningen	7	168 304	-35 025
Effect wijzigingen wisselkoers op voor verkoop beschikbare financiële activa		-1 655	-5 125
Gevolgen wijzigingen wisselkoers op aangehouden tegoeden		-6 473	-1 106
Verlies operationele activiteiten voor wijzigingen in beleidsactiva en -passiva		205 856	-15 360
Uitkeringen lening	7	-368 662	-528 376
Terugbetalingen leningen	7	253 486	351 468
Wijziging opgelopen rentebaten op geldmiddelen en kasequivalenten	5	63	2
Wijziging reële waarde derivaten		-29 637	10 361
(Daling) tot einde looptijd aangehouden financiële activa	10	-1 084 149	-1 159 704
Looptijden van tot einde looptijd aangehouden financiële activa	10	1 109 563	1 219 953
(Daling) voor verkoop beschikbare financiële activa	8	-62 660	-153 986
Terugbetalingen/verkoop van voor verkoop beschikbare financiële activa	8	44 568	37 978
(Toename) overige activa		-4 040	-318
(Afname)/toename overige verplichtingen		-84	182
Stijging van andere bedragen te betalen aan Europese Investeringsbank		2 202	423
Netto kasstromen van/in operationele activiteiten		66 506	-237 377
FINANCIERINGSACTIVITEITEN			
Bijdrage van lidstaten	16	76 395	133 605
Bedragen ontvangen van lidstaten met betrekking tot rentesubsidies en technische bijstand		60 000	30 000
Bedragen betaald namens lidstaten met betrekking tot rentesubsidies en technische bijstand		-21 026	-15 510
Netto kasstromen van financieringsactiviteiten		115 369	148 095
Nettotoename/(afname) geldmiddelen en kasequivalenten		181 875	-89 282
Samenvattende staat van kasstromen:			
Geldmiddelen en kasequivalenten bij het begin van het begrotingsjaar		360 821	448 998
Nettokasstroom:			
Operationele activiteiten		66 506	-237 377
Financieringsactiviteiten		115 369	148 095
Effect wijzigingen wisselkoers op geldmiddelen en kasequivalenten		6 473	1 106
Geldmiddelen en kasequivalenten bij het einde van het begrotingsjaar		549 169	360 822
Geldmiddelen en kasequivalenten zijn samengesteld uit:			
Contanten	5	166 445	51 462
Termijndeposito's (exclusief opgelopen rente)		367 721	259 342
Commercial paper	5	15 003	50 018
		549 169	360 822

Toelichtingen bij de financiële staten per 31 december 2017

1 Algemene informatie

De investeringsfaciliteit (de "faciliteit") werd opgericht in het kader van de Overeenkomst van Cotonou (de "Overeenkomst") betreffende steun voor samenwerking en ontwikkeling, die door de landen in Afrika, het Caribisch gebied en de Stille Oceaan ("de ACS-staten") en de Europese Unie en haar lidstaten op 23 juni 2000 werd gesloten en op 25 juni 2005 en 22 juni 2010 werd herzien.

De faciliteit is geen afzonderlijke rechtspersoon en de Europese Investeringsbank ("EIB") beheert de bijdragen namens de lidstaten ("donoren") overeenkomstig de voorwaarden van de overeenkomst en treedt op als een beheerder van de faciliteit.

De in het kader van de Overeenkomst vastgelegde financiering is afkomstig uit de begrotingen van de EU-lidstaten. EU-lidstaten dragen bij met bedragen voor de financiering van de faciliteit en subsidies die worden gebruikt voor de financiering van rentesubsidies zoals is voorzien in de meerjarige financiële kaders (het eerste financiële protocol voor de periode 2000-2007 waarnaar wordt verwezen als het 9e EOF, het tweede financiële protocol voor de periode 2008-2013 waarnaar wordt verwezen als het 10e EOF en het derde financiële protocol voor de periode 2014-2020 waarnaar wordt verwezen als het 11e EOF). De EIB is belast met het beheer van:

- de faciliteit, een risicodragend roterend fonds ten belope van 3 685,5 miljoen EUR dat ertoe strekt de investeringen in de particuliere sector in de ACS-landen te bevorderen, waarbij een bedrag 48,5 miljoen EUR aan de landen en gebieden overzee (LGO) is toegewezen;
- subsidies voor de financiering van rentesubsidies ten belope van 1.220,85 miljoen EUR voor ACS-landen en max. 8,5 miljoen EUR voor LGO. Tot 15 % van deze subsidies kan worden benut voor de financiering van projectgerelateerde technische bijstand.

De huidige financiële overzichten bestrijken de periode van 1 januari 2017 tot en met 31 december 2017.

Op voorstel van het beheerscomité van de EIB heeft het directiecomité van de EIB de financiële staten op 15 maart 2018 vastgesteld en heeft het besloten deze ter goedkeuring voor te leggen aan de raad van bestuur op zijn bijeenkomst van 27 april 2018.

2 Belangrijkste gehanteerde grondslagen voor financiële verslaglegging

2.1 Grondslag voor de voorbereiding – verklaring van overeenstemming

De financiële staten van de faciliteit zijn opgemaakt in overeenstemming met de International Financial Reporting Standards (IFRS), die door de Europese Unie zijn goedgekeurd.

2.2 Belangrijke beoordelingen en ramingen

Bij het opmaken van de financiële staten moet een beroep worden gedaan op ramingen. Bij het toepassen van de grondslagen voor financiële verslaglegging van de faciliteit moet het management van de Europese Investeringsbank ook beoordelingen maken. Indien er sprake is van een hogere mate van beoordeling of complexiteit of indien veronderstellingen en ramingen voor de financiële staten van belang zijn, wordt dit hierna bekendgemaakt.

Onder meer in volgende gevallen werd een beroep gedaan op beoordelingen en ramingen:

▪ Vaststelling van de reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde van financiële activa en financiële passiva die worden verhandeld op actieve markten zijn gebaseerd op genoteerde marktprijzen en prijsnoteringen van effectenmakelaars. Wanneer de reële waarde niet uit actieve markten kan worden afgeleid, wordt de waarde bepaald met gebruikmaking van uiteenlopende waarderingstechnieken, waaronder mathematische modellen. De input voor deze modellen wordt waar mogelijk uit waarneembare markten gehaald. Is dit niet mogelijk, dan is er een zekere mate van beoordeling vereist voor de vaststelling van de reële waarde. De waarderingen kunnen worden ingedeeld in verschillende niveaus van de reëlewaardehiërarchie op grond van de inputs die worden gebruikt bij de waarderingstechnieken zoals beschreven en bekendgemaakt in de toelichtingen 2.4.3 en 4.

Bij deze waarderingstechnieken kan onder meer gebruik worden gemaakt van de methodes van netto contante waarde en geactualiseerde waarde van de kasstroom, vergelijking met soortgelijke instrumenten waarvoor waarneembare marktprijzen bestaan, de Black-Scholes en polynomische prijsbepalingsmodellen en andere waarderingstechnieken. De bij de waarderingstechnieken gebruikte veronderstellingen en inputs omvatten risicovrije rentenvoeten en basisrentenvoeten, kredietspreads die worden gebruikt bij de raming van discontovoeten, obligatie- en aandelenkoersen, wisselkoersen en aandelen- aandelenindexkoersen en verwachte prijschommelingen en correlaties.

De waarderingstechnieken hebben tot doel om te komen tot een waardering tegen reële waarde, die een weergave is van de prijs die zou

worden ontvangen om het actief te verkopen of die zou worden betaald om de verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waarderingsdatum.

De faciliteit gebruikt algemeen erkende waarderingsstechnieken voor het bepalen van de reële waarde van veel voorkomende en meer eenvoudige financiële instrumenten, zoals rentevoeten en valutaswaps die alleen gebruik maken van waarneembare marktgegevens en een geringe beoordeling en inschatting door het management vereisen. Waarneembare prijzen en modelinputs zijn doorgaans beschikbaar op de markt voor beursgenoteerde schuldbewijzen en gewone aandelen, op de beurs verhandelde derivaten en eenvoudige over-the-counter derivaten, zoals renteswaps. Door de beschikbaarheid van waarneembare marktprijzen en modelinputs zijn beoordelingen en inschattingen door het management minder vereist en wordt ook de onzekerheid over de vaststelling van de reële waarden verminderd. De beschikbaarheid van waarneembare marktprijzen en inputs hangt af van de producten en de markten en is onderhevig aan wijzigingen als gevolg van specifieke gebeurtenissen en de algemene omstandigheden die zich op de financiële markten voordoen.

Voor meer complexe modellen maakt de faciliteit gebruik van haar eigen waarderingsmodellen, die zijn ontwikkeld op basis van erkende waarderingsmodellen. Sommige of alle belangrijke inputs voor deze modellen kunnen niet waarneembaar zijn op de markt en zijn afgeleid van marktprijzen of koersen of zijn geraamd op basis van veronderstellingen. Voorbeelden van instrumenten waarbij gebruik wordt gemaakt van aanzienlijke niet-waarneembare inputs zijn onder meer leningen en garanties waarvoor er geen actieve markt is. Voor waarderingsmodellen die gebruik maken van aanzienlijke niet-waarneembare inputs moet in hogere mate een beroep worden gedaan op de beoordelingen en inschattingen door het management bij de vaststelling van de reële waarde. Beoordelingen en inschattingen door het management zijn doorgaans vereist bij de keuze van het geschikte waarderingsmodel, de vaststelling van verwachte toekomstige kasstromen voor het te waarden financieel instrument, de vaststelling van kans op wanbetaling door tegenpartijen en vervroegde aflossing en de selectie van geschikte disconteringspercentages.

De faciliteit heeft een risicobeheerskader opgesteld met betrekking tot de waardering van reële waarden. Dit kader omvat de EIB-diensten risicobeheer en beheer van de marktgegevens. Deze diensten zijn onafhankelijk van het frontofficebeheer en zijn verantwoordelijk voor de controle van aanzienlijke waarderings tegen reële waarde. Specifieke controles omvatten:

- verificatie van waarneembare prijszetting;
- evaluatie en goedkeuring van nieuwe waarderingsmodellen en wijzigingen aan bestaande modellen;
- ijking en backtesting van modellen tegen waargenomen markttransacties;
- analyse en onderzoek van significante ontwikkelingen van de waardering;
- evaluatie van significante niet-waarneembare inputs en waarderingsaanpassingen.

Wanneer informatie van derden zoals noteringen van makelaars of prijsinformatiediensten worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, gaat de faciliteit na of deze waarderings beantwoorden aan de IFRS-vereisten. Dit omvat onder meer het volgende:

- bepalen of de notering van de makelaar of de prijszetting van de prijsinformatiedienst terecht is;
- beoordelen of een specifieke notering van een makelaar of prijsinformatiedienst betrouwbaar is;
- inzicht verwerven in de wijze waarop de reële waarde is bepaald en de mate waarin deze waarde een weergave is van werkelijke markttransacties;
- wanneer prijzen voor soortgelijke instrumenten worden gebruikt om de reële waarde te bepalen, nagaan hoe deze prijzen zijn aangepast om rekening te houden met de kenmerken van het instrument waarvoor een waardebeoordeling is tot stand gekomen.

▪ **Waardevermindering op leningen en vorderingen**

Op elke verslagleggingsdatum onderzoekt de faciliteit haar leningen en vorderingen teneinde te beoordelen of er in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten een voorziening voor waardevermindering moet worden opgevoerd. Om het niveau van de voorziening te bepalen, is een beoordeling van het management van de Europese Investeringsbank vereist voor de raming van het bedrag en het tijdschema van toekomstige kasstromen. Dergelijke ramingen zijn gebaseerd op veronderstellingen over een aantal factoren en de werkelijke resultaten kunnen afwijken, met toekomstige wijzigingen van de voorziening tot gevolg. Naast specifieke voorzieningen voor afzonderlijke belangrijke leningen en vorderingen voert de faciliteit ook een collectieve voorziening voor waardevermindering op voor risicosituaties die afzonderlijk genomen weliswaar geen waardevermindering hebben ondergaan, doch waarvoor de kans op niet-nakoming veel groter is geworden dan op de datum van toekenning.

In beginsel wordt ervan uitgegaan dat een lening niet wordt nagekomen wanneer de betaling van de rente en hoofdsom een achterstand van 90 dagen of meer heeft opgelopen en tegelijkertijd het management van de Europese Investeringsbank van oordeel is dat er een objectieve aanwijzing van waardevermindering is.

▪ **Voorzieningen voor financiële garanties**

Op elke verslagleggingsdatum onderzoekt de faciliteit haar garantiecontracten teneinde te beoordelen of er in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten een voorziening moet worden opgevoerd. Voor het bepalen van de voorziening is specifiek inzicht vereist bij het maken van ramingen en veronderstellingen over een aantal factoren, zoals:

- het bedrag en het tijdschema van toekomstige kasstromen;

- de benuttingsgraad van de garanties;
- disconteringsfactoren toegepast op de geschatte kasstromen.

▪ **Waardering van voor verkoop beschikbare beleggingen in niet-beursgenoteerde aandelen**

Bij de waardering van beleggingen in niet-beursgenoteerde aandelen wordt normaal gesproken met een van volgende gegevens rekening gehouden:

- recente zakelijke en objectieve markttransacties tussen onafhankelijke partijen;
- actuele reële waarde van andere instrumenten die in wezen hetzelfde zijn;
- de verwachte kasstromen die verdisconteerd zijn met behulp van actuele rentevoeten die gelden voor instrumenten met soortgelijke voorwaarden en risicokenmerken;
- methode op basis van de aangepaste intrinsieke waarde; of
- andere waarderingsmodellen.

De bepaling van de kasstromen en discontofactoren voor verkoop beschikbare beleggingen in niet-beursgenoteerde aandelen berust in grote mate op ramingen. De faciliteit stemt de waarderingstechnieken op gezette tijden op elkaar af en toetst hun geldigheid hetzij aan de prijzen van waarneembare actuele marktverrichtingen in hetzelfde instrument, hetzij aan andere beschikbare waarneembare marktgegevens.

▪ **Waardevermindering van voor verkoop beschikbare financiële activa**

In het kader van de faciliteit is bepaald dat voor verkoop beschikbare investeringen in aandelen als in waarde verminderd worden beschouwd wanneer hun reële waarde aanzienlijk of langdurig beneden kosten is gedaald of wanneer er andere aanwijzingen van waardevermindering voorhanden zijn. Om te bepalen of een daling "aanzienlijk" of "langdurig" is, is een beoordeling vereist. De faciliteit beschouwt aanzienlijk meestal als 30% of meer en "langdurig" als langer dan twaalf maanden. Voorts houdt de faciliteit rekening met andere factoren, onder meer de normale volatiliteit van aandelen voor beursgenoteerde aandelen, de toekomstige kasstromen en de discontofactoren voor investeringen in niet-beursgenoteerde aandelen.

▪ **Consolidatie van entiteiten waarin de faciliteit belangen aanhoudt**

De faciliteit heeft belangrijke beoordelingen opgesteld waaruit blijkt dat geen enkele entiteit waarin zij een belang aanhoudt door haar wordt gecontroleerd. Dit valt toe te schrijven aan het feit dat in al dergelijke entiteiten, hetzij de beherende vennoot, hetzij de fondsbeheerder, hetzij de raad van bestuur als enigen beslissingsbevoegdheid hebben voor het beheer en de controle van de activiteiten en de aangelegenheden van het partnerschap. Zij beschikken over de bevoegdheid en het gezag om alle maatregelen te treffen die noodzakelijk zijn voor de verwezenlijking van de doelstellingen van het partnerschap in overeenstemming met de investerings- en beleidsrichtsnoeren.

2.3 Wijzigingen in de grondslagen voor financiële verslaggeving

Met uitzondering van de hierna vermelde wijzigingen heeft de faciliteit consequent het in toelichting 2.4 beschreven waarderingbeleid toegepast op alle periodes die in deze financiële staten zijn opgenomen. De faciliteit heeft de volgende nieuwe normen en wijzigingen aan normen aangenomen.

Gebruikte normen

- *Wijzigingen in IAS 7 "Overzicht van de kasstromen" - initiatief op het gebied van informatieverzorging;*

De wijzigingen vereisen informatieverzorging die gebruikers van financiële staten in staat stelt wijzigingen in uit financieringsactiviteiten voortvloeiende verplichtingen, met inbegrip van zowel uit kasstromen voortvloeiende wijzigingen als niet-geldelijke wijzigingen, te evalueren. Wijzigingen zijn van kracht voor verslagperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2017, waarbij een vervroegde invoering is toegestaan.

Aanvullende openbaarstellingen die relevant zijn voor de faciliteit, zijn wijzigingen die het gevolg zijn van:

- kasstromen zoals kredietuitboekingen en aflossingen op leningen; en
- niet-geldelijke wijzigingen zoals aankopen, verkopen en niet-gerealiseerde wisselkoersverschillen.

De wijziging in IAS 7 is op 9 november 2017 goedgekeurd door de EU en is van kracht voor de jaarlijkse verslagperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2017.

Uitgevaardigde normen die nog niet in werking zijn getreden

De volgende normen, wijzigingen van normen en interpretaties zijn van kracht voor jaarperiodes die aanvangen na 1 januari 2017. De volgende nieuwe of gewijzigde normen zijn door de faciliteit nog niet toegepast bij de opstelling van deze financiële staten:

Jaarlijkse verbeteringen van cyclus 2014-2016 - verschillende normen (wijzigingen van IFRS 12)

In deze wijziging wordt verduidelijkt dat de openbaarmakingsvereiste van IFRS 12 van toepassing is op belangen in entiteiten die worden geclassificeerd als voor verkoop aangehouden met uitzondering van samengevatte financiële informatie. Voorheen was het onduidelijk of alle IFRS 12 vereisten van toepassing waren op deze belangen.

De invoering van deze wijzigingen had geen effect op de financiële staten van de faciliteit.

Hierbij moet worden opgemerkt dat de bovenvermelde wijzigingen nog niet zijn bekrachtigd door de EU overeenkomstig de laatste status van de bekrachtigingen die door de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) is opgesteld.

IFRS 9 Financiële instrumenten

Geraamde impact van de goedkeuring van IFRS 9 - Financiële instrumenten.

Het laatste onderdeel van de norm is uitgevaardigd op 24 juli 2014 en vervangt de bestaande richtsnoeren in IAS 39 *Financiële instrumenten*: opname en waardering. In IFRS 9 komen de classificatie, waardebeoordeling en de verwijdering uit de balans van financiële activa en verplichtingen aan de orde en worden zowel een nieuw kredietverliesmodel voor de berekening van waardeverminderingen van financiële activa als nieuwe bepalingen inzake hedge accounting ingevoerd.

IFRS 9 is op 22 november 2016 goedgekeurd door de EU en is van kracht voor de jaarlijkse verslagperiodes die aanvangen op of na 1 januari 2018, waarbij een vervroegde invoering is toegestaan. De faciliteit heeft de norm niet vroeger aangenomen dan de daadwerkelijke datum voor de invoering. De faciliteit heeft beoordeeld welke de geraamde gevolgen zullen zijn van de initiële toepassing van IFRS 9 op middelen van de contribuanten in de financiële staten.

(x 1 000 EUR)	Zoals gerapporteerd op 31 december 2017	Geraamde aanpassing van de middelen van de contribuanten op 1 januari 2018	Geraamd aangepast beginsaldo op 1 januari 2018
Netto-impact op de middelen van de contribuanten	2 837 467	53 891	2 783 576

Deze impact is gebaseerd op de beoordelingen die tot nu toe zijn uitgevoerd en wordt hierna samengevat. De daadwerkelijke impact van de invoering van IFRS 9 op 1 januari 2018 kan veranderen omdat:

- de bank de toetsing en beoordeling van de controles over haar nieuwe IT-systemen nog niet heeft afgerond; en
- het nieuwe waarderingsbeleid kan wijzigingen tot de faciliteit haar eerste financiële staten heeft voorgesteld waarin de datum van de eerste toepassing is opgenomen.

Indeling en waardering

IFRS 9 bevat een nieuwe benadering voor de classificatie en waardebeoordeling van financiële activa die rekening houdt met het bedrijfsmodel waarin de activa worden beheerd en hun kasstroomeigenschappen.

IFRS 9 bevat drie belangrijke classificatiecategorieën voor financiële activa: waardering tegen geamortiseerde kostprijs, waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in de overige onderdelen van het totaalresultaat en waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. Met deze norm worden de bestaande IAS 39 categorieën tot het einde van de looptijd aangehouden, leningen en vorderingen en voor verkoop beschikbaar geschapt.

Voorts worden in het kader van IFRS 9 in contracten besloten derivaten waar het basiscontract een financieel actief is binnen het toepassingsgebied van de norm nooit gesplitst. Daarentegen wordt het hybride financieel instrument als geheel beoordeeld met het oog op de classificatie ervan.

Op basis van haar beoordeling verwacht de Faciliteit niet dat het nieuwe richtsnoer een aanzienlijke impact zal hebben op de classificatie en waardering van haar financiële activa en passiva met uitzondering van:

- kapitaaldeelname: er zijn twee soorten kapitaaldeelname bij de Faciliteit: (i) directe beleggingen in aandelen en (ii) risicokapitaalfondsen. Op 31 december 2017 had de Faciliteit kapitaaldeelname geclassificeerd als voor verkoop beschikbare activa met een reële waarde van 497 miljoen EUR. Onder IFRS 9 zal de Faciliteit deze investeringen boeken tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies. De desbetreffende reëlewaarde-reserve zal worden vrijgegeven tegen de ingehouden winsten.
- leningen in quasi-eigenvermogen die een categorie van "schulden" zijn met risico's van het type eigen vermogen. De kasstromen van dit soort producten hebben eigenvermogenkenmerken die geen verband houden met een basisleningsovereenkomst. Overeenkomstig

de vereisten van IFRS 9 worden leningen in quasi-eigenvermogen verplicht opnieuw ingedeeld van leningen en vorderingen onder IAS 39 naar waardering tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies onder IFRS 9. De reële waarde van leningen in quasi-eigenvermogen bedraagt op 31 december 2017 1,4 miljoen EUR. Deze netto reëlewaardeaanpassingen bedragen 0,4 miljoen EUR.

IFRS 9 behoudt grotendeels de bestaande vereisten in IAS 39 voor de classificatie van financiële verplichtingen en de financiële verplichtingen van de faciliteit zijn ook tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd onder IAS 39 en IFRS 9.

Waardevermindering

IFRS 9 vervangt het "geleden verliezen"-model in IAS 39 met het toekomstgerichte model van te verwachten kredietverliezen ("expected credit loss" - ECL). Oordeelsvorming zal vereist zijn om uit te maken hoe veranderingen in economische factoren de ECL's beïnvloeden, hetgeen zal worden bepaald op een kansgewogen grondslag.

Om in overeenstemming te zijn met IFRS heeft de EIB een model voor verwachte kredietverliezen ("expected credit loss" - ECL) ontwikkeld voor de IFRS financiële staten van de EIB-groep, dat ook wordt toegepast op de faciliteit.

Het nieuwe waardeverminderingmodel zal gelden voor financiële activa die worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs alsook voor verplichtingen buiten de balans.

Onder IFRS 9 worden voorzieningen voor verliezen op een van de volgende grondslagen gewaardeerd: binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen.

- binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen: Dit zijn te verwachten kredietverliezen die voortvloeien uit wanbetalingsgebeurtenissen ten aanzien van een financieel instrument, die mogelijk zijn binnen de twaalf maanden na de verslagdatum; alsmede
- tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen. Dit zijn te verwachten kredietverliezen die voortvloeien uit alle mogelijke gebeurtenissen waardoor tijdens de verwachte looptijd van een financieel instrument wanbetaling met betrekking tot het financiële instrument ontstaat.

De norm IFRS 9 voorziet in een model met drie fasen voor waardevermindering gebaseerd op wijzigingen in kredietkwaliteit sinds de eerste opname. Financiële instrumenten worden gerangschikt in fase 1 met uitzondering voor die instrumenten waarvoor een significante toename van het kredietrisico sinds de eerste opname is vastgesteld. Op basis van alle redelijke en gefundeerde informatie die zonder ongerechtvaardigde kosten of inspanningen beschikbaar is, moet de bank beoordelen of het kredietrisico sinds de eerste opname significant is toegenomen. Dit omvat kwantitatieve en kwalitatieve informatie en analyse, gebaseerd op de historische ervaring van de faciliteit en met inbegrip van toekomstgerichte informatie. Indien zich een significante toename van het kredietrisico heeft voorgedaan, wordt het financieel instrument naar fase 2 verplaatst zonder dat er evenwel een verminderde kredietwaardigheid geldt voor het instrument. Indien het financieel instrument door een verminderde kredietwaardigheid wordt gekenmerkt, wordt het vervolgens in fase 3 ondergebracht. De beoordeling van de bank van de waardeverminderingfase is gebaseerd op een sequentiële benadering, waarbij gebruik wordt gemaakt van tegenpartij of instrumentspecifieke informatie (interne wanbetaling, bijzonder hoog risico, toezichtlijst, verslechtering van de kredietbeoordeling, aantal dagen achterstallig - meer dan 30 dagen achterstallig).

Waardering van tijdens de looptijd te verwachten kredietverliezen geldt voor activa in de fase 2 en fase3, terwijl waardering van binnen twaalf maanden te verwachten kredietverliezen geldt voor activa in fase 1.

Verwacht wordt dat waardeverminderingen wellicht zullen toenemen en meer volatiel worden voor activa in het kader van waardeverminderingmodel van IFRS 9. Gebaseerd op de hieronder beschreven waardeverminderingmethode heeft de faciliteit geraamd dat de toepassing van de waardeverminderingvereisten van IFRS 9 op 1 januari 2018 resulteert in volgende extra waardeverminderingen:

(x 1 000 EUR)	Geraamde additionele waardevermindering opgenomen vanaf 1 januari 2018
Leningen en vorderingen	49 709
Schatkistpapier	30
Niet-uitgekeerde leningen	4 152
Bruto extra waardeverminderingen	53 891

Schatkistpapier bestaat uit effecten met een hoge kredietkwaliteit. Derhalve besloot de faciliteit gebruik te maken van de praktische oplossing van IFRS 9 voor financiële instrumenten met een laag kredietrisico.

De verwachte kredietverliezen werden berekend op basis van de volgende variabelen:

- Kans op wanbetaling (Probability of default - PD)
- Verlies bij wanbetaling (Loss Given Default - LGD)

- Blootstelling bij wanbetaling (Exposure at default - EAD)

De kans op wanbetaling is de waarschijnlijkheid dat een tegenpartij zijn financiële verplichtingen niet kan nakomen, hetzij in de komende 12 maanden, hetzij in de resterende looptijd van de obligatie. De kans op wanbetaling wordt geraamd op een bepaalde datum, wordt berekend op basis van statistische ratingmodellen en wordt beoordeeld door ratinginstrumenten te gebruiken die afgestemd zijn op de verschillende categorieën van tegenpartijen en blootstellingen.

Ratings zijn de primaire input voor het bepalen van de rentetermijnstructuur van kans op wanbetaling voor blootstellingen. Informatie over prestatie en wanbetaling over de blootstellingen aan kredietrisico's worden ingezameld. De ingewonnen gegevens worden opgesplitst per bedrijfstak en per type regio. Verschillende bedrijfstakken en regio's die op een homogene manier reageren op kredietcycli worden samen geanalyseerd.

De EIB gebruikt statistische modellen om de ingewonnen gegevens te analyseren en ramingen op te stellen over de kans op wanbetaling in de resterende looptijd van blootstellingen en hoe deze naar verwachting zullen wijzigingen als gevolg van het verstrijken van de tijd. In deze analyse zijn de identificatie en de calibrering van verhoudingen tussen de wijzigingen in de wanbetalingsgraad en de wijzigingen in essentiële macro-economische factoren opgenomen. De groei van het bruto binnenlands product is de relevante macro-economische factor. Op basis van projecties van deze variabele worden drie macro-economische scenario's ontwikkeld, die vervolgens worden omgezet in kredietcycli en ten slotte in kansen op wanbetaling.

Het verlies bij wanbetaling is de verwachte omvang van het verlies voor de blootstelling ten aanzien waarvan zich een wanbetaling heeft voorgedaan. De definitie van het verlies bij wanbetaling is afgeleid van de volgende definitie van invorderingspercentage (dus "1-LDG"): het invorderingspercentage voor elk contract waarvoor de betalingen zijn gestaakt, is de verhouding tussen de gediscoteerde kasstromen die zijn ontvangen na de datum van wanbetaling en de nog uitstaande hoofdsom op de datum van wanbetaling. Het verlies bij wanbetaling varieert volgens het soort tegenpartij, het soort en de rangorde van de vordering en beschikbaarheid van een onderpand of andere kredietondersteuning. Invorderingspercentages zijn vastgesteld ten opzichte van drie grote categorieën van leners: niet-EU overheden en openbare instellingen, financiële instellingen en bedrijven.

Blootstelling bij wanbetaling is de verwachte blootstelling bij een wanbetaling en is gebaseerd op de huidige blootstelling aan de tegenpartij en potentiële wijzigingen aan het huidige bedrag die zijn toegestaan onder het contract met inbegrip van aflossingen. De blootstelling bij wanbetaling van een financieel actief is de brutoboekwaarde, het uitstaande bedrag op de balans staande blootstellingen. Voor leningsverplichtingen en financiële garanties omvat de blootstelling bij wanbetaling het opgenomen bedrag alsook de potentiële toekomstige bedragen die in het kader van het contract kunnen worden opgenomen.

De faciliteit heeft geraamd dat de toepassing van de waardeverminderevereisten IFRS 9 op 1 januari 2018 resulteert in een stijging van 53,9 miljoen EUR ten opzichte van de waardevermindering onder IAS 39.

In de onderstaande tabel is informatie opgenomen over de geraamde blootstelling aan krediet en te verwachten kredietverliezen voor leningen en voorschotten aan kredietinstellingen en klanten en niet-uitgekeerde leningen: Voor een overzicht van het kredietrisico inzake geldmiddelen en kasequivalenten en tot einde looptijd aangehouden financiële activa, zie toelichting 3.2.

(x 1 000 EUR)	Uitgekeerde bedragen	Niet-uitgekeerde bedragen	Geraamde waardevermindering Voorzieningen voor verliezen	Verminderde kredietwaardigheid
Fase 1	1 265 945	823 023	21 727	Nee
Fase 2	375 716	20 615	32 134	Nee
Fase 3	138 319	-	113 255	Ja
Totaal	1 779 980	843 638	167 116	

Informatieverschaffing

Uit hoofde van IFRS 9 zijn uitgebreide nieuwe informatieverschaffingen vereist, in het bijzonder over kredietrisico en te verwachten kredietverliezen. De voorlopige beoordeling van de faciliteit voorzag in een analyse om de gegevenshiaten ten opzichte van de huidige processen op te sporen. De faciliteit is voornemens de wijzigingen aan het systeem en de controles in te voeren waarvan zij meent dat zij noodzakelijk zijn om de vereiste data in te zamelen.

Overgang

Wijzigingen in waarderingsbeleid die voortvloeien uit de vaststelling van IFRS 9 worden doorgaans met terugwerkende kracht toegepast, met uitzondering van hetgeen hierna wordt uiteengezet:

- De faciliteit zal gebaat zijn bij de uitzondering waardoor zij geen vergelijkende informatie mag aanpassen voor vorige periodes met betrekking tot wijzigingen op het vlak van classificatie en waardering (met inbegrip van waardevermindering). Verschillen in de boekwaarde van financiële activa en financiële passiva die het gevolg zijn van de goedkeuring van IFRS 9 zullen doorgaans worden opgenomen in de middelen van de contribuanten per 1 januari 2018.
- De volgende beoordelingen moeten worden gemaakt op basis van de feiten en omstandigheden die bestaan op de datum van de initiële toepassing:
 - De vaststelling van het bedrijfsmodel waarbinnen een financieel actief worden aangehouden,
 - De aanwijzing en intrekking van vorige aanwijzingen van bepaalde financiële activa en passiva tegen reële waarde met verwerking van waardeveranderingen in winst of verlies.

IFRS 15 Opbrengsten van contracten met klanten

IFRS 15 stelt een alomvattend kader vast om te bepalen of, hoeveel en wanneer ontvangsten moeten worden opgenomen. IFRS 15 vervangt de bestaande richtsnoeren voor de opname van opbrengsten, inclusief IAS 18 Opbrengsten, IAS 11 Onderhanden projecten in opdracht van derden en IFRIC 13 Loyaliteitsprogramma's.

Het kernbeginsel van IFRS 15 is dat een entiteit opbrengsten moet opnemen om de overdracht van beloofde goederen of diensten aan klanten tot uitdrukking te brengen in een bedrag dat de vergoeding tot uitdrukking brengt waarop de entiteit verwacht in ruil voor die goederen of diensten recht te zullen hebben. De norm voorziet met name in een vijfstappenaanpak voor de opname van opbrengsten:

- Vaststelling van het contract met de klant;
- Vaststelling van de prestatieverplichtingen in het contract;
- Vaststelling van de transactieprijs;
- Toewijzing van de transactieprijs aan de prestatieverplichtingen in het contract;
- Opname van de opbrengsten wanneer (of naarmate) de entiteit de prestatieverplichting vervult.

Overeenkomstig IFRS 15 wordt een opbrengt door een entiteit opgenomen wanneer (of naarmate) een prestatieverplichting wordt vervuld, dus wanneer de controle over de goederen of diensten die aan de grondslag liggen van de specifieke prestatieverplichting naar de klant wordt overgeheveld.

Met het oog op de doeltreffendheid van IFRS 15 zijn bijkomende openbaarmakingen vereist.

De norm voorziet in een reeks van mogelijke transitie-methodes waaronder (i) een volledig retrospectieve benadering, (ii) een gewijzigde retrospectieve benadering met optionele praktische oplossingen en (iii) een methode van cumulatief effect zonder aanpassing van vergelijkende informatie.

In deze fase rondt de faciliteit de beoordeling af over de gevolgen van de toepassing van de nieuwe norm op de financiële staten. De aard van de volgende drie belangrijke types ontvangsten is verder geanalyseerd. Hierbij werd nagegaan of de nieuwe norm op hen van toepassing is:

- Rente en soortgelijke baten
- Baten uit vergoedingen en provisies
- Netto financiële resultaten

Uit de analyse van de faciliteit is gebleken dat alleen baten uit vergoedingen en provisies binnen de reikwijdte van IFRS 15 vallen.

Wat betreft baten uit vergoedingen en provisies, voert de faciliteit momenteel een beoordeling uit per type vergoeding. De voorlopige beoordeling is gebaseerd op het feit dat de vergoeding die een integrerend deel is van de effectieve rentevoetberekening wordt beschouwd als buiten de reikwijdte van IFRS 15 (binnen de reikwijdte van IFRS 9). Voor de soorten vergoedingen die binnen de reikwijdte vallen van IFRS 15, beoordeelt de faciliteit de patroonherkenning van de ontvangsten van elk type overeenkomstig de vijfstappenaanpak van IFRS 15 en maakt zij vervolgens een vergelijking met de bestaande benadering.

IAS 15 is op 22 september 2016 goedgekeurd door de EU en is van kracht voor de jaarlijkse verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2018.

De faciliteit is voornemens de norm aan te nemen die gebruik maakt van de gewijzigde retrospectieve benadering, hetgeen betekent dat de cumulatieve impact van het aannemen van de norm zal worden opgenomen in ingehouden winsten vanaf 1 januari 2018 en vergelijkende informatie zal niet worden aangepast.

Op basis van de gedetailleerde beoordeling van de gevolgen van de toepassing van IFRS 15 door de faciliteit wordt niet verwacht dat deze nieuwe norm een wezenlijke invloed zal hebben op de financiële staten van de faciliteit.

IFRS 16 Leaseovereenkomsten

IFRS 16 is uitgevaardigd in januari 2016 en vervangt het bestaande richtsnoer van IAS 17. Dit zal tot gevolg hebben dat bijna alle leaseovereenkomsten worden opgenomen op de balans, aangezien het onderscheid tussen operationele en financiële leaseovereenkomsten wordt opgeheven. Onder de nieuwe norm worden een actief (het recht om het geleasede goed te gebruiken) en een financiële verplichting om leasesommen te betalen, opgenomen. De enige uitzonderingen zijn leaseovereenkomsten op korte termijn met een geringe waarde. De boekhouding voor leasegevers zal niet significant veranderen.

IFRS 16 is op 31 oktober 2017 goedgekeurd door de EU en is van kracht voor de jaarlijkse verslagperioden die aanvangen op of na 1 januari 2019, waarbij een vervroegde invoering is toegestaan indien IFRS 15 wordt toegepast.

De faciliteit verwacht dat deze wijziging geen wezenlijke invloed zal hebben op de financiële staten van de faciliteit.

IFRIC 22 Transacties in vreemde valuta en vooruitbetalingen

De interpretatie is van toepassing wanneer een entiteit een vooruitbetaling doet of ontvangt voor een in vreemde valuta luidend contract. De interpretatie gaat na hoe de transactiedatum moet worden betaald wanneer de norm wordt toegepast op transacties in vreemde valuta, IAS 21 verstrekt richtsnoeren wanneer de transactiedatum de datum is wanneer het actief, de baat of de last initieel is erkend, of de vroegere datum waarop vooruitbetaling is betaald of ontvangen, hetgeen resulteert in de erkenning van een voorschot of uitgestelde baten.

De interpretatie is momenteel nog niet is goedgekeurd door de Europese Unie. Overeenkomstig de laatste actualisering van de European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG) wordt niet verwacht dat een bekrachtiging tegen het einde van het jaar zal plaatsvinden.

De faciliteit is niet voornemens deze interpretatie snel in te voeren en verwacht niet dat deze interpretatie een wezenlijke invloed zal hebben op de financiële staten van de faciliteit.

2.4 Overzicht van de belangrijkste grondslagen voor financiële verslaglegging

In het overzicht van de financiële positie zijn de activa en passiva opgenomen in dalende volgorde van liquiditeit en wordt er geen onderscheid gemaakt tussen vlottende en niet-vlottende posten.

2.4.1 Omrekening valuta

Voor de presentatie van de financiële staten wordt de euro gebruikt, die ook de functionele munteenheid is. Tenzij anders aangegeven, is de financiële verslaglegging in EUR is afgerond op het dichtstbijzijnde veelvoud van duizend euro.

De verrichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de wisselkoers van de datum van de verrichting.

Financiële activa en passiva die in andere valuta dan de euro zijn uitgedrukt, worden in euro omgerekend tegen de wisselkoers van de datum van het overzicht van de financiële positie. De winst of het verlies uit die omrekening wordt in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten opgevoerd.

Niet-monetaire posten die worden geboekt tegen in een vreemde munteenheid uitgedrukte historische kosten, worden omgerekend tegen de wisselkoers van de datum van de oorspronkelijke transactie. Niet-monetaire posten die worden geboekt tegen de in een vreemde munteenheid uitgedrukte reële waarde, worden omgerekend tegen de wisselkoers van de datum waarop de reële waarde werd bepaald.

Wisselkoersverschillen die voortvloeien uit de vereffening van verrichtingen tegen een andere koers dan die van de datum van de transactie, en niet-gerealiseerde wisselkoersverschillen op in vreemde valuta uitgedrukte monetaire activa en passiva die niet zijn vereffend, worden in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten opgevoerd.

De elementen van het overzicht van winst of verlies en andere niet-gerealiseerde resultaten worden maandelijks in euro omgerekend tegen de op de transactiedatum geldende wisselkoers.

2.4.2 Geldmiddelen en kasequivalenten

In het kader van de faciliteit worden lopende rekeningen, kortetermijndeposito's of schuldpapier met oorspronkelijke looptijden van drie maanden of minder als geldmiddelen en kasequivalenten beschouwd.

2.4.3 Andere financiële activa dan derivaten

Financiële activa worden geboekt op basis van de valutadatum.

▪ Reële waarde van financiële instrumenten

De reële waarde van een financieel instrument is de prijs die zou worden ontvangen om een activum te verkopen of die zou worden betaald om een verplichting over te dragen in een regelmatige transactie tussen marktdeelnemers op de waardingsdatum in de hoofdsom; of bij ontstentenis hiervan op de voordeligste markt waartoe de faciliteit op dat moment toegang heeft.

In voorkomend geval bepaalt de EIB namens de faciliteit de reële waarde van een instrument waarbij gebruikt wordt gemaakt van een prijsnotering op een actieve markt voor dat instrument. Een actieve markt is een markt waarop transacties voor het actief of de verplichting voldoende frequent en in voldoende volume plaatsvinden om op permanente basis prijsinformatie te verschaffen.

Wanneer de reële waarde van financiële activa en financiële passiva in de balans niet uit actieve markten kan worden afgeleid, wordt de waarde bepaald met gebruikmaking van uiteenlopende waarderingstechnieken, waaronder mathematische modellen. De input voor deze modellen wordt waar mogelijk uit waarneembare markten gehaald. Is dit niet mogelijk, dan is er een zekere mate van beoordeling vereist voor de vaststelling van de reële waarde. De gekozen waarderingstechniek omvat alle factoren waarmee marktdeelnemers rekening zouden houden bij de prijszetting van een transactie.

Bij de vaststelling van reële waarden maakt de EIB gebruik van de volgende reëlewaardehiërarchie die het belang van de bij de waarderingen gebruikte inputs weerspiegelt:

- niveau 1: inputs die niet zijn aangepast aan op actieve markten genoteerde marktprijzen voor identieke instrumenten waartoe de faciliteit toegang heeft;
- niveau 2: andere inputs dan de in niveau 1 ondergebrachte prijsnoteringen die waarneembaar zijn, hetzij rechtstreeks (dus als prijzen) of onrechtstreeks (dus afgeleid van prijzen). Deze categorie omvat instrumenten die zijn gewaardeerd op grond van op actieve markten genoteerde marktprijzen voor soortgelijke instrumenten, prijsnoteringen voor identieke of soortgelijke instrumenten op markten die als minder actief worden beschouwd of andere waarderingstechnieken waarbij alle significante inputs direct of indirect waarneembaar zijn van marktgegevens;
- niveau 3: inputs die niet waarneembaar zijn. Deze categorie omvat alle instrumenten waarvoor de waarderingstechniek inputs omvat die niet gebaseerd zijn op waarneembare gegevens en waarbij de niet-waarneembare inputs een significant effect hebben op de waardering van het instrument. Deze categorie omvat instrumenten die zijn gewaardeerd op grond van prijsnoteringen voor soortgelijke instrumenten waarbij aanzienlijke niet-waarneembare aanpassingen of veronderstellingen vereist zijn om de verschillen tussen de instrumenten weer te geven.

De faciliteit erkent overdrachten tussen de niveaus van de reëlewaardehiërarchie op het einde van de rapportageperiode waarin de wijziging heeft plaatsgevonden.

▪ Tot einde looptijd aangehouden activa

Tot einde looptijd aangehouden financiële activa bestaan uit beursgenoteerde obligaties die men tot einde looptijd wil aanhouden en commercial paper met oorspronkelijke looptijden van meer dan drie maanden.

Deze obligaties en commercial worden voor het eerst opgenomen tegen reële waarde plus eventuele rechtstreeks aan te rekenen transactiekosten. Het verschil tussen boekwaarde en aflossingswaarde wordt afgeschreven in overeenstemming met de effectieve-rentemethode over de resterende looptijd van het instrument.

De faciliteit beoordeelt bij elke datum van het overzicht van de financiële positie of er voldoende objectieve aanwijzingen voorhanden zijn dat financiële activa of een groep van financiële activa een waardevermindering hebben ondergaan. Financiële activa of groepen van financiële activa worden geacht een waardevermindering te hebben ondergaan indien, en alleen indien, er objectieve aanwijzingen voorhanden zijn van een waardevermindering die het gevolg is van één of meer gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van de activa (een "tot verlies leidende gebeurtenis") en die tot verlies leidende gebeurtenis (of gebeurtenissen) een effect heeft (of hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit de financiële activa of de groep van financiële activa dat betrouwbaar kan worden geraamd. Waardeverminderingverlies wordt opgenomen in het overzicht van winst en verlies en het verlies wordt gewaardeerd als het verschil tussen

de boekwaarde en de actuele waarde van de geraamde toekomstige kasstromen die verdisconteerd zijn tegen de oorspronkelijke effectieve rentevoet van het instrument.

▪ Leningen

Door de faciliteit verstrekte leningen worden bij de activa van de faciliteit opgenomen wanneer de geldmiddelen aan de lener zijn uitgekeerd. Door de faciliteit verstrekte leningen worden in eerste instantie tegen kosten (netto uitgekeerde bedragen) opgenomen, dat wil zeggen de reële waarde van de geldmiddelen waarmee de lening tot stand is gekomen inclusief transactiekosten, en vervolgens tegen geamortiseerde kostprijs gewaardeerd, waarbij de methode van het effectieve rendement wordt gehanteerd, minus een voorziening voor waardevermindering of oninbaarheid.

▪ Voor verkoop beschikbare financiële activa

Voor verkoop beschikbare financiële activa zijn activa die als zodanig zijn aangewezen of die niet in een van de volgende categorieën kunnen worden ingedeeld: tegen reële waarde in de winst-en-verliesrekening geboekte waarden, tot aan het einde van de looptijd gehouden waarden of leningen en vorderingen. Hierbij gaat het om directe aandeleninvesteringen en beleggingen in durfkapitaalfondsen die voor het eerst worden opgenomen tegen reële waarde plus transactiekosten.

Na aanvankelijke waardering worden voor verkoop beschikbare financiële activa vervolgens tegen reële waarde geboekt. In verband met de waardering van de reële waarde van beleggingen in aandelen die niet uit actieve markten kan worden afgeleid, gelden de volgende regels:

a. Risicokapitaalfondsen

De reële waarde van elk risicokapitaalfonds is gebaseerd op de door het fonds gerapporteerde laatst beschikbare intrinsieke waarde, indien deze waarde is berekend op basis van een internationale waarderingsnorm die wordt beschouwd in overeenstemming te zijn met de IFRS (bv. de International Private Equity and Venture Capital Valuation richtsnoeren (IPEV-richtsnoeren), gepubliceerd door de European Venture Capital Association (Europese vereniging voor risicodragend kapitaal)). De faciliteit mag evenwel overgaan tot een aanpassing van de door het fonds gerapporteerde intrinsieke waarde indien er factoren zijn die de waardering kunnen beïnvloeden.

b. Directe aandeleninvesteringen

De reële waarde van de investering is gebaseerd op de laatste reeks beschikbare financiële staten, waarbij — indien van toepassing — opnieuw hetzelfde model wordt gebruikt als het model dat bij de verwerving van de participatie werd gebruikt.

Niet-gerealiseerde winsten of verliezen op risicokapitaalfondsen en directe beleggingen in aandelen worden in het vermogen van de contribuant verwerkt tot de verkoop, de inning of de afstoting van de belegging of totdat is vastgesteld dat de belegging een waardevermindering heeft ondergaan. Indien vastgesteld wordt dat een voor verkoop beschikbare belegging in waarde is verminderd, worden de gecumuleerde niet-gerealiseerde winsten of verliezen die voordien in de rubriek eigen vermogen waren verwerkt, in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen.

Voor beleggingen in niet-beursgenoteerde aandelen wordt de reële waarde bepaald aan de hand van erkende waarderingstechnieken (bijvoorbeeld methode op basis van de intrinsieke waarde, verdisconteerde kasstromen of meervoudige prognose). Deze beleggingen worden tegen kosten verwerkt wanneer de reële waarde niet op betrouwbare wijze kan worden gemeten. Er wordt opgemerkt dat in de eerste twee jaren van de beleggingen, deze tegen kostprijs worden opgevoerd.

De deelnemingen van de faciliteit zijn doorgaans investeringen in risicodragend kapitaal of risicokapitaalfondsen. Volgens de gangbare praktijk in de financiële sector wordt op dergelijke investeringen doorgaans gezamenlijk ingeschreven door een aantal investeerders, die elk afzonderlijk niet in staat zijn de dagelijkse transacties en de investeringsactiviteit van een dergelijk fonds te beïnvloeden. Bijgevolg geeft het lidmaatschap van een investeerder in een bestuursorgaan van een dergelijk fonds deze investeerder doorgaans niet het recht de dagelijkse transacties van het fonds te beïnvloeden. Daarnaast bepalen individuele investeerders in risicodragend kapitaal of een durfkapitaalfonds niet het beleid van een dergelijk fonds op het vlak van het uitkeringsbeleid van dividenden of andere uitkeringen. Dergelijke besluiten worden doorgaans genomen door de directie van een fonds op basis van de aandeelhoudersovereenkomst waarin de rechten en de plichten zijn vastgelegd van de directie en alle aandeelhouders van het fonds. Doorgaans is het individuele investeerders op grond van de aandeelhoudersovereenkomst ook verboden om op bilaterale basis materiële transacties met het fonds uit te voeren, personeelwijzigingen tot stand te brengen bij de kaderleden of bevoorrechte toegang te verkrijgen tot cruciale technische informatie. De investeringen van de faciliteit worden uitgevoerd overeenkomstig de bovenvermelde gangbare praktijk van de financiële sector, waarbij ervoor wordt gezorgd dat de faciliteit geen controle of significante invloed in de zin van IFRS 10 en IAS 28 uitoefent over deze investeringen, inclusief de investeringen waarin de faciliteit meer dan 20 % van de stemrechten bezit.

▪ Garanties

Financiëlegarantiecontracten zijn overeenkomsten waarbij de faciliteit bepaalde betalingen moet verrichten om de garantiehouders een verlies te vergoeden dat ontstaat wanneer een bepaalde debiteur verzuimt een krachtens de voorwaarden van een schuldinstrument verschuldigde betaling te verrichten.

Onder de bestaande regels beantwoorden deze garanties niet aan de definitie van een verzekeringscontract (IFRS 4 Verzekeringscontracten) en worden zij geboekt onder IAS 39 Financiële instrumenten: opname en waardering, hetzij als "derivaten", hetzij als "financiële garanties", op basis van hun kenmerken en eigenschappen zoals omschreven door IAS 39.

Het waarderingsbeleid voor derivaten wordt uiteengezet in toelichting 2.4.5.

Bij de eerste opname worden de financiële garanties tegen reële waarde in de balans opgenomen die overeenstemt met de intrinsieke waarde van de verwachte instroom van premies en initieel verwacht verlies. Deze berekening wordt uitgevoerd op de begindatum van elke transactie en wordt in het overzicht van de financiële positie als "financiële garanties" opgenomen onder de rubriek "overige activa" en "overige passiva".

Na de eerste opname worden de passiva van de faciliteit uit hoofde van elke garantie geherwaardeerd tegen het hoogste van de volgende bedragen:

- het oorspronkelijk opgenomen bedrag verminderd met, in voorkomend geval, de geaccumuleerde afschrijvingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 18 Opbrengsten; en
- de best mogelijke raming van de middelen die nodig zijn om te voldoen aan de financiële verplichtingen die uit de garantie voortvloeien, overeenkomstig IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa.

De best mogelijke raming van de middelen wordt bepaald overeenkomstig IAS 37. Voorzieningen voor financiële garanties komen overeen met de kosten voor de afwikkeling van de verplichting, hetgeen neerkomt op de verwachte verliezen, geraamd op basis van alle bestaande relevante factoren en informatie op de datum van het overzicht van de financiële positie.

Wanneer een uit hoofde van IAS 39 gewaardeerde financiële garantie uit de balans wordt verwijderd en wordt behandeld onder IAS 37, wordt de voorheen onder "Overige passiva" opgenomen waarde van deze garantie overgeheveld naar de titel "Voorzieningen voor verstrekte garanties" in het overzicht van de financiële positie.

De voorziening van financiële garanties (zoals gewaardeerd uit het hoofde van IAS 37) wordt opgenomen in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten onder "Wijziging in de voorzieningen voor garanties, minus terugboekingen."

De ontvangen premie wordt opgenomen in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten onder "Baten uit vergoedingen en provisies" op basis van een aflossingsplan overeenkomstig IAS 18 voor de looptijd van de financiële garantie.

Bij de ondertekening van een garantie-overeenkomst wordt deze overeenkomst opgenomen als een voorwaardelijke verplichting voor de faciliteit en wanneer een beroep op de garantie wordt gedaan, als een vastlegging voor de faciliteit.

2.4.4 Bijzondere waardevermindering van financiële activa

De faciliteit beoordeelt bij elke datum van het overzicht van de financiële positie of er voldoende objectieve aanwijzingen voorhanden zijn dat financiële activa een waardevermindering hebben ondergaan. Financiële activa of groepen van financiële activa worden geacht een waardevermindering te hebben ondergaan indien, en alleen indien, er objectieve aanwijzingen voorhanden zijn van een waardevermindering die het gevolg is van één of meer gebeurtenissen die zich hebben voorgedaan na de eerste opname van de activa (een "tot verlies leidende gebeurtenis") en die tot verlies leidende gebeurtenis (of gebeurtenissen) een effect heeft (of hebben) op de geschatte toekomstige kasstromen uit de financiële activa of de groep van financiële activa dat betrouwbaar kan worden geraamd. Aanwijzingen van waardevermindering kunnen zijn dat de lener of een groep van leners aanzienlijke financiële moeilijkheden ondervindt, in gebreke blijft en rente of hoofdsommen niet betaalt, de waarschijnlijkheid dat zij failliet zullen worden verklaard of een andere financiële reorganisatie zullen ondergaan, of dat waarneembare gegevens erop wijzen dat er een meetbare daling is in de geraamde toekomstige kasstromen, zoals wijzigingen in betalingsachterstanden of in de economische omstandigheden die met niet-nakoming samengaan.

Voor de aan het einde van het begrotingsjaar uitstaande leningen die tegen geamortiseerde kostprijs zijn geboekt, komen waardeverminderingen tot stand wanneer er objectieve aanwijzingen voorhanden zijn dat het risico bestaat dat de uitgeleende bedragen geheel of gedeeltelijk niet volgens de oorspronkelijke contractuele voorwaarden of de overeenstemmende waarde zullen kunnen worden geïnd. Indien er objectieve aanwijzingen voorhanden zijn dat er zich een waardevermindering heeft voorgedaan, wordt het verlies gewaardeerd als het verschil tussen de boekwaarde van het activum en de actuele waarde van de geraamde toekomstige kasstromen. De boekwaarde van het activum wordt verminderd door middel van een voorziening en het bedrag van het verlies wordt in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen. Rentebaten worden nog steeds toegerekend op de verminderde boekwaarde volgens de effectieve rentevoet van de lening. Leningen worden samen met de daarmee samenhangende voorziening afgeschreven indien er geen realistische vooruitzichten op toekomstige inning bestaan. Indien het bedrag van de geraamde waardevermindering in een volgend jaar toe- of afneemt als gevolg van een gebeurtenis die zich na de opname van de waardevermindering voordoet, wordt de eerder geboekte waardevermindering verhoogd of verlaagd door de voorziening aan te passen.

Aangezien de faciliteit voor elke lening een kredietrisicobeoordeling uitvoert, hoeft er geen voorziening voor collectieve waardevermindering te worden opgenomen.

Voor de voor verkoop beschikbare financiële activa beoordeelt de faciliteit op elke datum van het overzicht van de financiële positie of er objectieve aanwijzingen voorhanden zijn dat een investering een waardevermindering heeft ondergaan. Objectieve aanwijzingen kunnen bestaan in een aanzienlijke of langdurige daling van de reële waarde van de investering beneden haar kostprijs. Zijn er aanwijzingen van een waardevermindering voorhanden, dan wordt het gecumuleerde verlies (gewaardeerd als het verschil tussen de kosten van verwerving en de actuele reële waarde, minus de waardevermindering op de betrokken investering die reeds eerder in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten was opgenomen) uit de middelen van de contribuant gehaald en in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten opgenomen. Waardeverminderingen op voor verkoop financiële activa worden niet via het overzicht van gerealiseerde en niet-gerealiseerde resultaten teruggenomen; toenames van hun reële waarde na waardevermindering worden direct in de middelen van de contribuanten opgenomen.

In het kader van haar risicobeheer gaat de EIB ten minste eenmaal per jaar na of haar financiële activa een waardevermindering hebben ondergaan. De hieruit voortvloeiende aanpassingen leiden onder meer tot het ontbinden van het disagio in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten tijdens de gehele levensduur van het activum en alle aanpassingen die zijn vereist met betrekking tot een herbeoordeling van de oorspronkelijke waardevermindering.

2.4.5 Afgeleide financiële instrumenten

Derivaten omvatten cross currency swaps, cross-currency renteswaps, currency swaps op korte termijn ("FX swaps") en renteswaps.

De faciliteit mag in de uitoefening van haar normale activiteiten swapovereenkomsten sluiten ter afdekking van specifieke kredietverrichtingen of currency forward contracten sluiten ter afdekking van haar valutaposities, die in andere actief verhandelde valuta dan de euro luiden, om het risico (winst of verlies) van wisselkoersschommelingen af te dekken.

De faciliteit doet geen beroep op een van de afdekkingsmogelijkheden op grond van IAS 39. Alle afgeleide financiële instrumenten zijn tegen reële waarde in de winst-en-verliesrekening opgenomen en worden gerapporteerd als afgeleide financiële instrumenten. Reële waarden worden hoofdzakelijk bepaald op grond van contantewaardeberekeningen, optiewaarderingsmodellen en prijsnoteringen van derde partijen.

Derivaten worden tegen reële waarde als activa geboekt wanneer hun reële waarde positief is en als passiva wanneer hun reële waarde negatief is. Wijzigingen in de reële waarde van afgeleide financiële instrumenten zijn opgenomen in het overzicht van winst en verlies en niet-gerealiseerde resultaten onder de rubriek "Wijziging in reële waarde van afgeleide financiële instrumenten".

In eerste instantie worden derivaten opgenomen met gebruikmaking van de transactiedatum.

2.4.6 Bijdragen

Bijdragen van de lidstaten worden in de balans als te innen schuldvorderingen beschouwd met ingang van de datum van het besluit van de Raad waarin de door de lidstaten te betalen financiële bijdragen aan de faciliteit worden vastgesteld.

De bijdragen van de lidstaten voldoen aan de volgende voorwaarden en worden bijgevolg als vermogen geboekt:

- zoals in de bijdrage-overeenkomst is vastgelegd, geven zij de lidstaten het recht om bij een liquidatie van de faciliteit te bepalen hoe de netto-activa van de faciliteit worden besteed;
- zij behoren tot de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten is achtergesteld;
- alle financiële instrumenten die deel uitmaken van de categorie instrumenten die bij alle andere categorieën instrumenten zijn achtergesteld, hebben identieke kenmerken;
- het instrument heeft geen kenmerken waardoor het als een passivum zou moeten geboekt; alsmede
- de verwachte totale kasstromen die gedurende de looptijd van het instrument aan het instrument zijn toe te rekenen, zijn in aanzienlijke mate gebaseerd op de winst of het verlies, de verandering in de opgenomen nettoactiva of de verandering in de reële waarde van de opgenomen en niet-opgenomen nettoactiva van de faciliteit gedurende de looptijd van het instrument.

2.4.7 Rente van leningen

Rente van door de faciliteit verstrekte leningen wordt geboekt in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten ("Rente en soortgelijke baten") en in het overzicht van de financiële positie ("Leningen en vorderingen") volgens het toerekeningsbeginsel met gebruikmaking van de effectieve rentevoet, die de factor is om de geraamde toekomstige kasstromen of ontvangsten tijdens de verwachte looptijd van de lening exact naar de nettoboekwaarde van de lening te verdisconteren. Zodra de boekwaarde van een lening door een waardevermindering afgenomen is, blijven de rentebaten opgenomen met gebruikmaking van de oorspronkelijke effectieve rentevoet die op de nieuwe boekwaarde wordt toegepast.

Bereidstellingsprovisies worden uitgesteld en als inkomsten erkend waarbij de effectieve rentemethode wordt gebruikt met betrekking tot periode van de uitbetaling tot de terugbetaling van de desbetreffende lening en worden in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten gepresenteerd onder rentebaten en soortgelijke opbrengsten.

2.4.8 Rentesubsidies en technische bijstand

Het beheer van de rentesubsidies en technische bijstand namens de lidstaten is een onderdeel van de activiteiten van de faciliteit.

Het deel van de bijdragen van de lidstaten dat aan de betaling van rentesubsidies en technische bijstand wordt toegewezen, wordt niet opgevoerd in de middelen van de contribuanten van de faciliteit, maar wordt ingedeeld als "aan derden verschuldigd bedrag". De faciliteit betaalt de eindbegunstigden uit en vermindert vervolgens het aan derden verschuldigde bedrag.

Wanneer bijdragen voor rentesubsidies en technische bijstand niet volledig worden toegekend, worden zij opnieuw geboekt als bijdrage aan de faciliteit.

2.4.9 Rentebaten op geldmiddelen en kasequivalenten

Rentebaten van geldmiddelen en kasequivalenten worden volgens het toerekeningsbeginsel opgenomen in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten van de faciliteit.

2.4.10 Honoraria, provisies en dividenden

Honoraria die werden ontvangen met betrekking tot diensten die over een bepaalde periode werden verstrekt, worden als baten opgenomen in de mate dat de diensten zijn verstrekt. Honoraria die werden ontvangen bij de uitvoering van belangrijke handeling, worden als baten opgenomen wanneer belangrijke handeling heeft plaatsgevonden. Deze honoraria worden opgenomen in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten onder de post "baten van honoraria en provisies".

Dividenden van voor verkoop beschikbare financiële activa worden bij ontvangst opgenomen en worden in het overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten gepresenteerd onder netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa.

2.5 Belastingen

Het Protocol betreffende de voorrechten en immuniteiten van de Europese Unie, gehecht aan het Verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie, bepaalt dat de bezittingen, inkomsten en andere eigendommen van de instellingen van de Unie vrijgesteld zijn van alle directe belastingen.

3 Risicobeheer

Deze toelichting bevat gegevens over de blootstelling van de faciliteit aan krediet- en financiële risico's, beheer en controle van deze risico's door de faciliteit, in het bijzonder de primaire risico's die verband houden met het gebruik van financiële instrumenten. Die prioriteiten zijn:

- kredietrisico — het risico op verlies als gevolg van het in gebreke blijven van de cliënt of tegenpartij dat zich voordoet bij alle vormen kredietblootstelling, inclusief afwikkelingsrisico;
- liquiditeitsrisico - het risico dat een entiteit niet in staat is om toename van activa te financieren en te voldoen aan haar verplichtingen wanneer deze vervallen, zonder onaanvaardbare verliezen op te lopen;
- marktrisico - het risico dat wijzigingen in marktprijzen en koersen, zoals rentevoeten, aandelenkoersen, wisselkoersen de ontvangsten van de entiteit of de waarde van haar deelnemingen in financiële instrumenten beïnvloeden.

3.1 Organisatie van het risicobeheer

De Europese Investeringsbank past als beheerder van de faciliteit haar risicobeheer voortdurend aan.

Het risicobeheer van de EIB is verantwoordelijk voor de identificatie, de beoordeling, het toezicht en de rapportage over de risico's waaraan de faciliteit is blootgesteld. Binnen een kader waarbij de scheiding van taken in acht wordt genomen, staat het risicobeheer los van de front offices. Binnen de EIB rapporteert de directeur-generaal risicobeheer over de risico's aan de vicevoorzitter van de EIB die verantwoordelijk is voor het risicobeheer. De met het risicobeheer belaste vicevoorzitter is ook verantwoordelijk voor het toezicht op de risicorapportage aan het beheerscomité en het directiecomité van de Europese Investeringsbank.

3.2 Kredietrisico

Kredietrisico is het mogelijke risico op verlies als gevolg van het in gebreke blijven van de cliënt of tegenpartij dat zich voordoet bij alle vormen kredietblootstelling, inclusief afwikkeling.

3.2.1 Beleid op het vlak kredietrisico

Bij het uitvoeren van de kredietanalyse van de tegenpartijen bij de lening beoordeelt de EIB het kredietrisico en het verwachte verlies met het oog op een kwantificering en taxering van het risico. De EIB heeft een interne ratingmethode (IRM) ontwikkeld om de interne ratings te bepalen van de kredietrelevante tegenpartijen die als lener/borgsteller optreden. De methodiek is gebaseerd op een systeem van puntenlijsten die zijn aangepast aan elke belangrijke tegenpartij (bv. bedrijven, banken, openbare entiteiten, enz.). Rekening houdende met zowel de beste bancaire praktijken als de principes in het kader van kapitaalakkoord Bazel II, worden alle tegenpartijen die essentieel zijn voor het kredietprofiel van een specifieke transactie gerangschikt in interne ratingcategorieën waarbij gebruik wordt gemaakt van de IRM voor het specifieke type tegenpartij. Aan elke tegenpartij wordt een interne rating toegekend die een weerspiegeling is van haar rating inzake kans op wanbetaling in vreemde valuta na een diepgaande analyse van het bedrijfsprofiel en financieel risicoprofiel van de tegenpartij en de risicocontext van het land van die tegenpartij.

Bij de kredietbeoordeling van projectfinanciering en andere gestructureerde transacties met beperkte aanwending wordt gebruik gemaakt van kredietrisico-instrumenten die van belang zijn voor de sector en hoofdzakelijk zijn toegespitst op beschikbaarheid van cash flow en aflossingscapaciteit. Bij deze instrumenten gaat het om de analyse van het contractueel kader van projecten, de analyse van de tegenpartij en cashflowsimulaties. Net zoals bij bedrijven en financiële instellingen wordt voor elk project een interne risicoring berekend.

Alle interne ratings worden gemonitord tijdens de looptijd van de lening en wordt periodiek bijgewerkt.

Alle verrichtingen zonder de overheid als tegenpartij (of zonder overheidsgarantie/hiermee gelijkgestelde garantie) zijn onderworpen aan een specifiek transactieniveau en beperkingen van de grootte van de tegenpartij. Tegenpartijlimieten worden in voorkomend geval vastgesteld op het geconsolideerde blootstellingsniveau van de groep. Dergelijke beperkingen weerspiegelen doorgaans de omvang van de eigen middelen van de tegenpartijen.

Om het kredietrisico te beperken maakt de EIB indien nodig en geval per geval gebruik van verschillende kredietverbeteringen. Hierbij gaat het om:

- wederpartij of projectgerelateerde effecten (bv. aandelen als onderpand, activa als onderpand, overdracht van rechten, toezeggingen met betrekking tot de rekeningen); of/en
- waarborgen, doorgaans verstrekt door de sponsor van het gefinancierde project (bv. honoreringsgarantie, afroepgaranties) of bankwaarborgen.

De faciliteit doet geen beroep op kredietderivaten om het kredietrisico te beperken.

3.2.2 Maximale blootstelling aan kredietrisico zonder rekening te houden met zekerheidsstellingen en andere kredietbeschermingen.

In de onderstaande tabel is de maximale blootstelling aan kredietrisico opgenomen voor de onderdelen van de balans, inclusief derivaten. De maximale blootstelling is een brutoweergave, zonder het risicobeperkende effect van het gebruik van zekerheidsstellingen.

Maximale blootstelling (x 1000 EUR)	31.12.2017	31.12.2016
ACTIVA		
Geldmiddelen en kasequivalenten	549 101	360 817
Door contribuanten te storten bedragen	150 000	86 395
Tot einde looptijd aangehouden activa	144 382	169 398
Afgeleide financiële instrumenten	12 521	6 920
Leningen en vorderingen	1 666 725	1 729 380
Overige activa	4 385	345
Totaal activa	2 527 114	2 353 255
POSTEN BUITEN DE BALANS		
Voorwaardelijke passiva		
- Niet-aangesproken garanties	74 569	35 337
Vastleggingen		
- Niet-uitgekeerde leningen	869 983	901 899
- Aangesproken garanties	7 682	8 627
Totaal buitenbalansposten	952 234	945 863
Totaal kredietrisico	3 479 348	3 299 118

3.2.3 Kredietrisico op leningen en vorderingen

3.2.3.1 Meting kredietrisico op leningen en vorderingen

Elke lening of garantie van de faciliteit gaat gepaard met een uitgebreide risicobeoordeling en weging van de prognoses van verwachte verliezen die zijn opgenomen in een rangschikking van de lening. Verrichtingen in het kader van de IFE (zoals uiteengezet in toelichting 23), met uitzondering van via intermediairs verstrekte leningen, zijn niet onderworpen aan de richtsnoeren voor kredietrisicobeleid en zijn onderworpen aan een andere procedure. De rangschikking wordt opgesteld volgens algemeen aanvaarde criteria, op basis van de kwaliteit van de lener, de looptijd van de lening, de garantie en in voorkomend geval de borgsteller.

Het systeem voor de rangschikking van leningen omvat methodieken, processen, databases en IT-systemen voor de beoordeling van het kredietrisico bij leningen en de weging van de prognoses van verwachte verliezen. Het is een samenvatting van een grote hoeveelheid gegevens om een relatieve rangschikking van de kredietrisico's van de leningen tot stand te brengen. De rangschikking is een weerspiegeling van de huidige waarde van het geraamde niveau van de "verwachte verliezen", waarbij rekening wordt gehouden met de waarschijnlijkheid van een wanbetaling van de belangrijkste schuldenaars, de risicoblootstelling en de ernst van het verlies bij wanbetaling. Rangschikkingen worden gebruikt voor de volgende doelstellingen:

- als hulpmiddel voor een meer accurate en kwantitatieve beoordeling van de leningrisico's;
- als hulpmiddel bij het toezicht;
- als beschrijving van de kwaliteit van de leningportfolio op een bepaalde datum;
- als input bij risicowaarderingsbesluiten op basis van de verwachte verliezen.

De volgende factoren spelen mee bij de vaststelling van een rangschikking:

- i) de kredietwaardigheid van de lener: hierbij gaat het om een onafhankelijke beoordeling van de leners en een evaluatie van hun kredietwaardigheid op basis van interne methodieken en externe data. Overeenkomstig de gekozen geavanceerde benadering van Basel II heeft de Bank een interne ratingmethodiek opgesteld om de interne ratings van leners en borgstellers te bepalen. Dit is gebaseerd op een reeks specifieke puntenlijsten voor elke categorie tegenpartij.

- ii) De wanbetaling-correlatie: zij geeft aan hoe waarschijnlijk het is dat zowel de lener als de borgsteller tegelijkertijd met financieringsmoeilijkheden zullen worden geconfronteerd. Hoe hoger de correlatie tussen kansen op wanbetaling van de lener en de borgsteller, hoe geringer de waarde van de garantie en dus hoe lager de rating.
- iii) De waarde van garantie-instrumenten en effecten: deze waarde wordt beoordeeld op basis van de combinatie van de kredietwaardigheid van de emittent en het soort instrument dat wordt gebruikt.
- iv) Het contractueel kader: een degelijk contractueel kader versterkt de kwaliteit van de lening en verhoogt zijn interne rating. v)
- v) De looptijd van de lening: als alle andere parameters gelijk blijven, geldt: hoe langer de looptijd van de lening, hoe hoger het risico op moeilijkheden bij de aflossing van de lening.

Het verwachte verlies op een lening wordt berekend door een combinatie te maken van de vijf bovenvermelde punten. Uitgaande van het niveau van dit verlies wordt een lening ondergebracht in een van de onderstaande categorieën:

- A Leningen van uitstekende kwaliteit: er zijn drie subcategorieën. A omvat alle EU-landenrisico's, dit zijn leningen die zijn verleend aan of die volledig, uitdrukkelijk en onvoorwaardelijk door de lidstaten zijn gegarandeerd, waarbij verwacht wordt dat er zich geen terugbetalingsmoeilijkheden zullen voordoen en met een percentage voor onverwachte verliezen van 0%. A+ omvat leningen die toegekend zijn aan (of gegarandeerd zijn door) andere entiteiten dan lidstaten, waarbij ervan uitgegaan wordt dat tijdens de looptijd geen verslechtering zal optreden. A- omvat leningen waarbij er enige twijfel is omtrent het behoud van hun huidige status (bijvoorbeeld wegens de lange looptijd of als gevolg van de hoge volatiliteit van de toekomstige prijs van een anders uitstekend onderpand), maar waarbij elke neerwaartse ontwikkeling naar verwachting vrij beperkt zal zijn.
- B Leningen van hoge kwaliteit: activa waarvoor de bank geen problemen verwacht, hoewel een geringe verslechtering in de toekomst niet wordt uitgesloten. B+ en B- worden gebruikt om de relatieve waarschijnlijkheid aan te geven van de mogelijkheid dat een dergelijke verslechtering zich voordoet.
- C Leningen van goede kwaliteit: voorbeelden hiervan zijn niet-gegarandeerde leningen aan solide banken en bedrijven die na zeven jaar in één keer worden afgelost (bulletlening), of soortgelijke aflossing, vervaldag bij uitbetaling.
- D Deze categorie vertegenwoordigt de grensgevallen tussen leningen van "aanvaardbare kwaliteit" en die waarbij zich enige problemen hebben voorgedaan. Dit keerpunt in de rangschikking wordt nauwkeuriger omschreven door de subcategorieën D+ en D-. Leningen met een rating D- vereisen een verhoogd toezicht.
- E Deze categorie omvat leningen met een groter risicoprofiel dan doorgaans wordt aanvaard. Tot deze categorie behoren ook leningen waarbij zich tijdens de looptijd ernstige problemen hebben voorgedaan en waarbij een verlies niet kan worden uitgesloten. Derhalve zijn deze leningen onderworpen aan een rigoureuus en doorgedreven toezicht. Met de subcategorieën E+ en E- wordt het verschil in intensiteit aangegeven van dit speciaal toezicht, waarbij de transacties met een rangschikking E- zich in een positie bevinden waarbij er een grote kans is dat de aflossing niet tijdig kan plaatsvinden en er dus een vorm van schulderstructurering noodzakelijk wordt, hetgeen kan resulteren in een waardeverminderingverlies.
- F F (wanbetaling) verwijst naar leningen met onaanvaardbare risico's. Leningen met een rangschikking F- kunnen alleen het resultaat zijn van lopende transacties die na ondertekening geconfronteerd werden met onvoorziene, uitzonderlijke en bijzonder ongunstige omstandigheden. Alle transacties waarbij zich een verlies van de hoofdsom voor de faciliteit voordoet, worden onder F gerangschikt. Hiervoor geldt een specifieke benadering.

Doorgaans worden leningen die intern D- of lager zijn gerangschikt op een toezichtslijst geplaatst. Indien een lening in eerste instantie was goedgekeurd met een risicoprofiel van D- of lager, zal deze lening alleen op de toezichtslijst worden geplaatst als gevolg een feitelijke kredietgebeurtenis die geleid heeft tot een verdere verslechtering van de rangschikking van de lening.

In de tabel in afdeling 3.2.3.3 is de analyse opgenomen van de kredietkwaliteit van de leningportfolio van de faciliteit op basis van de bovenstaande rangschikking.

3.2.3.2 Analyse van blootstelling aan kredietrisico van leningen

In de onderstaande tabel wordt de maximale blootstelling weergegeven aan kredietrisico van ondertekende en uitbetaalde leningen per categorie lener, waarbij rekening wordt gehouden met de garanties die door de borgstellers zijn verstrekt:

Per 31.12.2017 (x 1 000 EUR)	Gegarandeerd	Andere kredietverbetersaars	Niet gegarandeerd	Totaal	% v/h totaal
Banken	46 860	11 651	919 216	977 727	59%
Bedrijven	145 914	59 462	285 492	490 868	29%
Openbare instellingen	30 882	-	-	30 882	2%
Staten	-	3 218	164 030	167 248	10%
Totaal uitgekeerd	223 656	74 331	1 368 738	1 666 725	100%
Ondertekend, niet uitgekeerd	89 597	-	780 385	869 983	

Per 31.12.2016 (x 1 000 EUR)	Gegarandeerd	Andere kredietverbetersaars	Niet gegarandeerd	Totaal	% v/h totaal
Banken	22 691	34 597	933 609	990 897	57%
Bedrijven	110 849	97 213	320 406	528 468	31%
Openbare instellingen	38 330	-	-	38 330	2%
Staten	-	3 764	167 921	171 685	10%
Totaal uitgekeerd	171 870	135 574	1 421 936	1 729 380	100%
Ondertekend, niet uitgekeerd	94 976	-	806 923	901 899	

Beheer en Herstructurering van Transacties is belast met het toezicht op kredietnemer en garantieggever alsook met projectgerelateerd financieel en contractueel toezicht. Er wordt dus voortdurend toezicht uitgeoefend op de kredietwaardigheid van de leningen, leners en borgstellers van de faciliteit, minstens op jaarbasis, maar vaker wanneer dit noodzakelijk wordt geacht en op basis van de kredietgebeurtenissen. Beheer en Herstructurering van Transacties gaat met name na of aan de contractuele rechten is voldaan. Bij een verslechtering van de kredietbeoordeling en/of contractuele tekortkomingen, worden corrigerende maatregelen getroffen. Wanneer dit noodzakelijk is, worden risicobeperkende maatregelen genomen overeenkomstig de richtsnoeren voor kredietrisico. Ook bij verlengingen van bankgaranties voor haar leningen, wordt ervoor gezorgd dat deze worden vervangen of dat tijdig wordt opgetreden.

3.2.3.3 Analyse kredietkwaliteit per categorie lener

In de onderstaande tabel wordt de analyse weergegeven van de kredietkwaliteit van de portefeuille leningen van de portfolio van de faciliteit per 31 december 2017 en 31 december 2016 uitgaande van de rangschikking van de leningen, op basis van de ondertekende blootstellingen (uitgekeerd en niet-uitgekeerd).

Per 31.12.2017 (x 1 000 EUR)		Uitstekende	Standaard	Min.	Hoog	Geen	Totaal	% v/h totaal
		rangschikking	rangschikking	aanvaardbaar risico	risico	rangschikking		
		A tot B-	C	D+	D- en lager			
Lener	Banken	208 601	187 225	189 727	870 912	-	1 456 465	58%
	Bedrijven	114 769	8 018	3 288	533 382	1 428	660 885	26%
	Openbare instellingen	-	-	30 882	-	-	30 882	1%
	Staten	-	-	13 861	374 614	-	388 476	15%
TOTAAL		323 370	195 243	237 758	1 778 908	1 428	2 536 708	100 %

Per 31.12.2016 (x 1 000 EUR)		Uitstekende	Standaard	Min.	Hoog	Geen	Totaal	% v/h totaal
		rangschikking	rangschikking	aanvaardbaar risico	risico	rangschikking		
		A tot B-	C	D+	D- en lager			
Lener	Banken	94 081	53 970	315 524	1 038 705	126 951	1 629 231	62%
	Bedrijven	125 810	-	19 389	393 877	152 355	691 431	26%
	Openbare instellingen	-	-	38 330	-	-	38 330	1%
	Staten	-	-	18 131	254 156	-	272 287	11%
TOTAAL		219 891	53 970	391 374	1 686 738	279 306	2 631 279	100%

3.2.3.4 Risicoconcentraties van leningen en vorderingen

3.2.3.4.1 Geografische analyse

Op basis van het land van de ontlenaar kan de leningportefeuille van de faciliteit worden uitgesplitst in de volgende geografische regio's (x 1 000 EUR):

Land van de ontlenaar	31.12.2017	31.12.2016
Kenia	331 891	341 805
Nigeria	230 042	241 547
Uganda	169 869	175 424
Tanzania	116 093	115 239
Jamaica	85 728	90 237
Burundi	74 703	87 373
Mauritanië	64 007	85 008
Congo (Democratische Republiek)	62 439	47 122
Dominicaanse Republiek	61 326	81 230
Ethiopië	51 719	59 837
Ghana	49 895	45 715
Togo	45 574	64 605
Rwanda	38 555	29 918
Mauritius	26 598	31 518
Barbados	25 124	6 809
Kameroen	25 012	41 255
Malawi	22 800	11 493
Nieuw-Caledonië	21 670	2 191
Kaapverdië	20 487	23 029
Mozambique	19 212	22 389
Frans-Polynesië	17 235	21 387
Kaaimaneilanden	14 958	11 221
Angola	14 850	19
Senegal	13 881	18 544
Zambia	10 910	11 079
Botswana	7 618	7 889
Burkina Faso	6 041	4 480
Haïti	6 006	6 879
Niger	5 631	523
Mali	5 612	6 159
Samoa	5 100	6 356
Seychellen	5 036	2 058
Vanuatu	2 162	2 470
Namibië	1 971	-
Congo	1 730	3 460
Liberia	1 553	1 759
Palau	1 384	1 929
Micronesië	868	1 088
Regionaal ACS	751	15 640
Zuid-Afrika	653	1 336
Tonga	31	46
Trinidad en Tobago	-	528
Saint Lucia	-	392
Bahama's	-	392
Sint-Maarten	-	2
Totaal	1 666 725	1 729 380

3.2.3.4.2 Analyse op grond van bedrijfstak

In de onderstaande tabel wordt de leningportefeuille van de faciliteit opgesplitst per bedrijfstak van de ontleners. De uitkeringen die eerst worden verstrekt aan een financiële tussenpersoon voordat zij aan de eindbegunstigde worden uitbetaald, zijn onder de globale leningen opgenomen (x 000 EUR):

Bedrijfstak van de ontleners	31.12.2017	31.12.2016
Tertiaire sector en overige	991 282	1 027 202
Elektriciteit, kolen en andere	290 364	283 489
Stadsontwikkeling, renovatie en vervoer	194 101	205 152
Grondstoffen en mijnbouw	59 462	82 242
Autosnelwegen en andere wegen	40 960	48 600
Luchthavens en systemen voor luchtverkeersafhandeling	30 882	38 330
Telecommunicatie	20 310	1 981
Voedselketen	15 586	14 257
Olie, gas en petroleum	12 466	8 384
Terugwinning van afval	8 018	7 988
Verwerking van materialen, bouwsector	2 194	8 691
Sociale infrastructuur, onderwijs en gezondheidszorg	1 100	2 280
Consumptiegoederen	-	784
Totaal	1 666 725	1 729 380

3.2.3.5 Achterstallen op leningen en waardeverminderingen

De identificatie, het toezicht en de rapportage over achterstallige bedragen verloopt overeenkomstig de procedures die zijn vastgelegd in de Richtsnoeren en procedures voor financieel toezicht die binnen de bank gelden. Deze procedures zijn in overeenstemming met de optimale bancaire werkmethoden en worden gebruikt voor alle leningen die door de EIB worden beheerd.

Het toezicht is gestructureerd om ervoor te zorgen dat i) potentiële achterstallen op betalingen in zo kort mogelijke tijd worden opgespoord en aangemeld bij de bevoegde diensten; ii) problematische gevallen onverwijld worden behandeld op het juiste operationele en besluitvormingsniveau; iii) op gezette tijd verslag wordt uitgebracht aan het directiecomité van de EIB en de lidstaten over de algemene stand van zaken met betrekking tot de achterstallen en de invorderingsmaatregelen die reeds zijn genomen en die men van plan is te nemen.

De achterstallen en waardeverminderingen op de leningen kunnen als volgt worden geanalyseerd (× 1000 EUR):

	Leningen en vorderingen	
	Toelichtingen	
	31.12.2017	31.12.2016
Boekwaarde	1 666 725	1 729 380
Individueel in waarde verminderde activa		
Brutobedrag	136 827	119 381
Voorziening voor waardevermindering	7	-117 640
Individueel in waarde verminderde boekwaarde	30 624	1 741
Collectief in waarde verminderde activa		
Brutobedrag	-	-
Voorziening voor waardevermindering	-	-
Collectief in waarde verminderde boekwaarde	-	-
Achterstallig maar niet aan bijzondere waardevermindering onderhevig		
"Achterstallig" omvat		
0-30 dagen	1 227	1 620
30-60 dagen	77	30
60-90 dagen	31	-
90-180 dagen	18	-
meer dan 180 dagen	1	1
Achterstallige maar niet in waarde verminderde boekwaarde	1 354	1 651
Boekwaarde die niet vervallen is en evenmin in waarde is verminderd	1 634 747	1 725 988
Totale boekwaarde leningen en vorderingen	1 666 725	1 729 380

3.2.3.6 Leningoversluiting en respijt

De faciliteit beschouwt leningen in verzuim indien naar aanleiding van ongunstige veranderingen in de financiële positie van een ontleners de faciliteit opnieuw onderhandelt over de oorspronkelijke voorwaarden van de contractuele regelingen met deze ontleners, hetgeen een rechtstreeks effect heeft op de toekomstige kasstromen van het financieel instrument, hetgeen kan resulteren in een verlies voor de faciliteit. De financiële gevolgen van de herstructureringsactiviteiten zijn evenwel doorgaans beperkt tot eventuele waardeverminderingverliezen, aangezien financiële neutraliteit doorgaans wordt toegepast door de faciliteit en tot uiting komt in de herziene tariefvoorwaarden van de beschikbare verrichtingen.

Bij normale bedrijfsvoering zou de rangschikking van de desbetreffende leningen zijn verslechterd en zou de lening voorafgaand aan de heronderhandeling in de toezichtslijst zijn opgenomen. Zodra de heronderhandeling is beëindigd, zal de faciliteit nauwgezet toezicht blijven uitoefenen op deze leningen. Indien de herziene betalingsvoorwaarden niet voorzien in de terugbetaling van de oorspronkelijke boekwaarde van het actief, zal dit als een waardevermindering worden beschouwd. De desbetreffende waardeverminderingverliezen zullen worden berekend op basis van de geraamde kasstromen, verdisconteerd met de oorspronkelijke effectieve rentevoet. Op gezette tijden wordt nagegaan of een waardevermindering moet plaatsvinden voor alle leningen waarvan de rangschikking is verslechterd tot E. Alle leningen met een F-rangschikking vereisen een waardevermindering. Zodra de rangschikking van een lening voldoende is verbeterd, wordt de lening verwijderd van de toezichtslijst overeenkomstig de procedures van de faciliteit.

Respijmaatregelen en - praktijken die worden uitgevoerd door het herstructureringssteam van de faciliteit tijdens de verslagperiode, omvatten verlenging van de looptijd, uitstel van loutere kapitaalaflossing, uitstel van kapitaalaflossing en rentebetaling en kapitalisering van achterstallige betalingen. Dergelijke respijmaatregelen hebben niet tot gevolg dat de onderliggende verrichting uit de balans wordt verwijderd.

Blootstellingen wegens wijzigingen in de contractuele voorwaarden die geen gevolgen hebben op de toekomstige kasstromen, zoals onderpand- of andere zekerheidsregelingen of afstand van contractuele rechten bij overeenkomsten worden niet beschouwd als verzuim. Bijgevolg worden deze gebeurtenissen niet beschouwd als toereikend om op zich een waardevermindering aan te geven.

Verrichtingen waarvoor respijmaatregelen gelden, worden als dusdanig vermeld in de onderstaande tabel:

(x 1 000 EUR)	31.12.2017	31.12.2016
Aantal verrichtingen waarvoor respijmaatregelen gelden	27	22
Boekwaarde	136 973	171 135
met waardevermindering	112 423	124 250
Opgenomen waardevermindering	107 256	113 052
Rentebaten met betrekking tot respijmaatregelen	8 418	19 877
Afgeschreven uitgaven (na de beëindiging/verkoop van de verrichting)	9 395	31 298

(x 1 000 EUR)	Respijmaatregelen						31.12.2017
	31.12.2016	Verlenging van de looptijden	Uitstel van loutere kapitaalaflossing	Uitstel van kapitaalaflossingen en rentebetaling	Overige	Contractuele terugbetaling en beëindiging ⁽¹⁾	
Banken	37 276	-	2 886	-	5 490	-15 305	30 347
Bedrijven	133 859	10 062	2 803	-	3 013	-43 111	106 626
Totaal	171 135	10 062	5 689	-	8 503	-58 416	136 973

(1) Dalingen kunnen worden verklaard door terugbetalingen van kapitaal tijdens het jaar met betrekking tot verrichtingen die reeds met ingang van 31 december 2017 als respijt worden beschouwd en door beëindiging van respijmaatregelen tijdens het jaar.

3.2.4 Kredietrisico met betrekking tot geldmiddelen en kasequivalenten

De beschikbare middelen worden geïnvesteerd overeenkomstig het schema van de faciliteit voor de contractuele uitbetaling van de verplichtingen. Per 31 december 2017 en 31 december 2016 vonden investeringen plaats in de vorm van rekeningtegoeden, depositobewijzen en commercial paper.

De goedgekeurde entiteiten beschikken over een rating die overeenstemt met de ratings op korte en lange termijn die is vereist voor de beleggingen van kasmiddelen die door de EIB voor eigen rekening worden uitgevoerd; Bij verschillende ratings die door meer dan een ratingbureau zijn verleend, geldt de laagste rating. De maximaal toegestane limiet voor elke goedgekeurde bank bedraagt momenteel 50 000 000 EUR (vijftig miljoen EUR). Een uitzondering op deze regel is verleend aan de Société Générale, waar de faciliteit haar operationele kasgeldrekeningen aanhoudt. Het maximum voor kortlopend krediet voor de Société Générale bedraagt op 31 december 2017 en 31 december 2016 110 000 000 EUR (honderdtien miljoen EUR). Het verhoogde maximum is van toepassing op de som van de tegoeden op de operationele kasgeldrekeningen en de instrumenten die door deze tegenpartij zijn uitgegeven en worden aangehouden door de thesaurieportfolio.

Alle investeringen worden geplaatst bij de goedgekeurde entiteiten met een maximale looptijd van drie maanden vanaf de valutadatum. Per 31 december 2017 en 31 december 2016 hadden alle termijndeposito's, commercial paper en kasmiddelen die werden aangehouden door de thesaurieportfolio van de faciliteit een minimale rating P-1 van Moody's of gelijkwaardig op de vereffening.

In de onderstaande tabel is het saldo van de geldmiddelen en kasequivalenten inclusief opgelopen rente opgenomen (× 1000 EUR):

Minimale korte-termijnrating (terminologie Moody's)	Minimale lange-termijnrating (terminologie Moody's)	31.12.2017		31.12.2016	
P-1	Aaa	49 616	9%	37 949	10%
P-1	Aa2	-	0%	46 963	13%
P-1	Aa3	89 971	16%	40 436	11%
P-1	A1	143 080	26%	100 012	28%
P-1	A2	266 434	49%	135 457	38%
TOTAAL		549 101	100%	360 817	100%

3.2.5 Kredietrisico met betrekking tot derivaten

3.2.5.1 Beleid op het vlak van kredietrisico van derivaten

Het kredietrisico met betrekking tot derivaten is het verlies dat een bepaalde partij kan oplopen wanneer de tegenpartij bij de transactie niet in staat zou zijn haar contractuele verplichtingen na te komen. Het kredietrisico bij derivaten hangt af van een aantal factoren (zoals rentevoeten en wisselkoersen) en stemt doorgaans overeen met een klein onderdeel van hun referentiewaarde.

De faciliteit mag in de uitoefening van haar normale activiteiten swapovereenkomsten sluiten ter afdekking van specifieke kredietverrichtingen of currency forward contracten sluiten ter afdekking van haar valutaposities, die in andere actief verhandelde valuta dan de euro luiden. Alle swaps worden uitgevoerd door de Europese Investeringsbank met een externe tegenpartij. De swaps vallen onder dezelfde Master Swap overeenkomsten en Credit Support bijlagen die tussen de Europese Investeringsbank en haar externe tegenpartijen zijn afgesloten.

3.2.5.2 Meting van de kredietrisico's voor derivaten

Alle door de Europese Investeringsbank uitgevoerde swaps die betrekking hebben op de faciliteit, worden behandeld binnen hetzelfde contractuele kader en volgens dezelfde methodiek die gelden voor de derivaten die door de Europese Investeringsbank voor eigen doeleinden zijn ingezet. Met name de geschiktheid van de tegenpartijen bij de swapovereenkomst wordt bepaald door de Europese Investeringsbank op basis van dezelfde geschiktheidsvoorwaarden die gelden voor de algemene swapdoeleinden.

Voor het meten van de blootstelling aan kredietrisico met betrekking tot transacties met swaps en derivaten maakt de Europese Investeringsbank gebruik van de Net Market Exposure (NME) en Potential Future Exposure (PFE) benadering voor verslaggeving en toezicht op de limieten. De derivaten van de faciliteit zijn volledig opgenomen in de NME en PFE.

- In de onderstaande tabel zijn de looptijden van de valutarenteswaps opgenomen, opgesplitst voor hun referentiewaarde en reële waarde:

Swapcontracten per 31.12.2017 (x 1 000 EUR)	korter dan 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	5 jaar tot 10 jaar	langer dan tot 10 jaar	Totaal 2017
Nominaal bedrag	-	8 098	-	-	8 098
Reële waarde (d.i. netto contante waarde)	-	-955	-	-	-955

Swapcontracten per 31.12.2016 (x 1 000 EUR)	korter dan 1 jaar	1 jaar tot 5 jaar	5 jaar tot 10 jaar	langer dan tot 10 jaar	Totaal 2016
Nominaal bedrag	-	7 430	-	-	7 430
Reële waarde (d.i. netto contante waarde)	-	-3 051	-	-	-3 051

- De faciliteit sluit valutawapcontracten op korte termijn ("FX swaps") af om het valutarisico af te dekken op uitkeringen van leningen in andere valuta dan de EUR. FX swaps hebben een looptijd van maximum drie maanden en worden regelmatig verlengd. Het referentiebedrag van FX swaps bedroeg 1.500,0 miljoen EUR op 31 december 2017 ten opzichte van 1.611,0 miljoen EUR op 31 december 2016. De reële waarde van FX swaps bedroeg 12,0 miljoen EUR op 31 december 2017 ten opzichte van - 15,3 miljoen EUR op 31 december 2016.
- De faciliteit sluit interest rate swap contracten af om het renterisico op uitbetaalde leningen af te dekken. Per 31 december 2017 zijn er twee niet-afgewikkelde renteswaps met een referentiebedrag van 31,7 miljoen EUR (2016: 41,2 miljoen EUR) en een reële waarde van 0,3 miljoen EUR (2016: 0,1 miljoen EUR).

3.2.6 Kredietrisico op tot einde looptijd aangehouden financiële activa

In de volgende tabel wordt de situatie toegelicht van de portefeuille van tot de vervaldatum aangehouden posities die volledig bestaan uit schatkistpapier en staatsobligaties die door Italië, Portugal en Spanje zijn uitgegeven of gegarandeerd, met een resterende looptijd tot drie maanden. EU-lidstaten, hun agentschappen, banken en niet-bancaire entiteiten zijn in aanmerking komende emittenten. De maximaal toegestane limiet voor elke goedgekeurde emittent bedraagt momenteel 50 000 000 EUR (vijftig miljoen EUR). Investeringsrichtsnoeren en afhankelijk van de liquiditeitsbehoeften.

Minimale korte- termijnrating (terminologie Moody's)	Minimale lange- termijnrating (terminologie Moody's)	31.12.2017		31.12.2016	
P-1	Aa2	-	0%	18 012	10%
P-1	A1	-	0%	30 002	18%
P-2	Zonder rating	-	0%	20 025	12%
P-2	Baa2	94 353	65 %	-	0%
NP	Ba1	50 029	35%	50 005	30%
Zonder rating	Baa2	-	0%	51 354	30%
TOTAAL		144 382	100%	169 398	100%

3.3 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico verwijst naar het vermogen van een entiteit om toename van activa te financieren en te voldoen aan haar verplichtingen wanneer deze vervallen, zonder onaanvaardbare verliezen op te lopen. Dit risico kan worden opgesplitst in een liquiditeitsfinancieringsrisico en een marktliquiditeitsrisico. Een liquiditeitsfinancieringsrisico is het risico dat een entiteit niet in staat zal zijn om op doeltreffende wijze gevolg te geven aan de verwachte en onverwachte huidige en toekomstige thesauriebehoeften, zonder afbreuk te doen aan haar dagelijkse verrichtingen of haar financiële positie. Een marktliquiditeitsrisico is het risico dat een entiteit een positie niet gemakkelijk kan compenseren of ongedaan kan maken tegen de marktprijs als gevolg van een ontoereikende marktdiepte of verstoring van de markten.

3.3.1 Beheer van het liquiditeitsrisico

De faciliteit wordt in eerste instantie gefinancierd met jaarlijkse bijdragen van de lidstaten alsook met terugbetalingen afkomstig van door de faciliteit uitgevoerde verrichtingen. Het liquiditeitsfinancieringsrisico wordt in eerste instantie door de faciliteit beheerd door het inventariseren van haar liquiditeitsbehoeften en de vereiste jaarlijkse bijdragen van de lidstaten.

Om de jaarlijkse bijdragen van de lidstaten te berekenen, worden de uitkeringspatronen van de bestaande en geplande portefeuille onderzocht en tijdens het jaar opgevolgd. Speciale gebeurtenissen, zoals vroegtijdige terugbetalingen, verkoop van aandelen of wanbetalingen worden in aanmerking genomen met het oog op een aanpassing van de jaarlijkse liquiditeitsvereisten.

Om het liquiditeitsrisico verder te beperken, beschikt de faciliteit over een liquiditeitsreserve die voldoende is om steeds de tijdig voorspelde uitbetalingen van contanten (op gezette tijden bekendgemaakt door de afdeling Kredietverlening van de EIB) te kunnen dekken. Middelen worden geïnvesteerd op de geldmarkt en de obligatiemarkten in de vorm van interbancaire deposito's en andere financiële instrumenten op korte termijn waarbij rekening wordt gehouden met de verplichtingen inzake uitbetalingen van contanten van de faciliteit. De liquide activa van de faciliteit worden beheerd door de dienst thesaurie van de bank om ervoor te zorgen dat de nodige kasmiddelen worden aangehouden om de faciliteit in staat te stellen haar verplichtingen na te komen.

Overeenkomstig het beginsel van scheiding van taken tussen front en back office vallen afwikkelingstransacties die betrekking hebben op de investering van deze activa onder de verantwoordelijkheid van de EIB-afdeling planning en afwikkeling van transacties. Daarnaast vallen de goedkeuring van tegenprestaties en de limieten voor investeringen in schatkistpapier, alsook het toezicht op deze limieten, onder de verantwoordelijkheid van het directoraat Risicobeheer van de bank.

3.3.2 Meting van het liquiditeitsrisico

In de deze afdeling opgenomen tabellen wordt een overzicht gegeven van de financiële verplichtingen van de faciliteit volgens looptijd op basis van de resterende periode tussen de balansdatum en de contractuele vervaldag (op basis van op niet-gedisconteerde kasstromen).

Wat betreft de niet-afgeleide financiële verplichtingen, heeft de faciliteit verbintenissen in de vorm van niet-uitbetaalde delen van het krediet uit hoofde van ondertekende kredietovereenkomsten, niet-uitbetaalde delen van ondertekende inschrijvingen op kapitaal/investeringsovereenkomsten, toegekende leninggaranties, of van toegezegde rentesubsidies en technische bijstand ("TA").

In het kader van de faciliteit afgesloten leningen hebben een uitbetalingstermijn. De uitbetalingen komen evenwel tot stand op momenten en in bedragen die een weerspiegeling zijn van de geboekte vooruitgang bij de desbetreffende investeringsprojecten. Bovendien zijn de leningen van de faciliteit transacties die tot stand komen in een relatief volatiele werkomgeving. Derhalve is het uitbetalingsschema onderworpen aan een aanzienlijke mate van onzekerheid.

Kapitaalinvesteringen worden opeisbaar wanneer en zodra uit hoofde van de fondsenbeheerders geldige opvragingen voor kapitaal tot stand komen, die een beeld geven van de geboekte vooruitgang bij hun investeringsactiviteiten. De trekkingsperiode is gewoonlijk 3 jaar en wordt vaak met een of twee jaar verlengd. Sommige uitbetalingsverbintenissen blijven gewoonlijk ook van kracht na afloop van de trekkingsperiode totdat de onderliggende investeringen van het fonds volledig beschikbaar zijn, aangezien de liquiditeiten van het fonds soms ontoereikend kunnen zijn om te voldoen aan de betalingsverplichtingen met betrekking tot vergoedingen en andere kosten.

Garanties gaan niet gepaard met specifieke uitbetalingsverplichtingen tenzij door de begunstigde van de lening een waarborg wordt afgeroepen. Het bedrag van uitstaande garanties wordt verlaagd volgens het aflossingsschema van gegarandeerde leningen.

Vastgelegde kasuitstromen van rentesubsidies vinden plaats bij gesubsidieerde leningen die met eigen middelen van de EIB worden gefinancierd. De gerapporteerde uitstromen zijn dus evenwel alleen vastleggingen die verband houden met deze leningen in plaats van het totaalbedrag vastgelegde niet-uitgekeerde rentesubsidies. Zoals bij de leningen, is hun uitbetalingsschema onzeker.

Vastgelegde technische bijstand "Bruto nominale uitstroom" in de tabel "Looptijdprofiel van niet-afgeleide financiële verplichtingen" verwijst naar het totale niet-uitbetaalde deel van de ondertekende contracten voor technische bijstand. Het uitkeringspatroon is in aanzienlijke mate onzeker. Kasuitstromen die zijn ondergebracht in de categorie "drie maanden of minder" vertegenwoordigen het bedrag van uitstaande facturen dat tegen de verslagleggingsdatum wordt ontvangen.

Vastleggingen voor niet-afgeleide financiële verplichtingen zonder vastgestelde contractuele vervaldatum worden gerangschikt onder "Looptijd onbepaald". Vastleggingen met een vastgelegd verzoek voor uitbetalingen van contanten op de verslagleggingsdatum worden onder de desbetreffende termijn gerangschikt.

Bij afgeleide financiële verplichtingen vertegenwoordigt het looptijdprofiel de contractuele niet-gedisconteerde kasstromen van swapovereenkomsten met inbegrip van cross currency swaps (CCS), cross currency renteswaps (CCIRS), currency swaps op korte termijn en renteswaps.

Looptijdprofiel van niet-afgeleide financiële verplichtingen	3 maanden of minder	Van 3 maanden tot 1 jaar	Van 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Looptijd niet bepaald	Bruto nominale uitstroom
x 1 000 EUR per 31.12.2017						
Uitstroom voor vastgelegde maar niet-uitbetaalde leningen	5 543	-	-	-	864 440	869 983
Uitstroom voor vastgelegde investeringsmiddelen en inschrijving op aandelen	5 039	-	-	-	316 656	321 695
Andere (getekende niet-verstreckte garanties, verstreckte garanties)	-	-	-	-	82 251	82 251
Uitstroom voor vastgelegde rentesubsidies	1 245	-	-	-	286 066	287 311
Uitstroom voor vastgelegde technische bijstand	1 931	-	-	-	24 720	26 651
TOTAAL	13 758	-	-	-	1 574 133	1 587 891

Looptijdprofiel van niet-afgeleide financiële verplichtingen	3 maanden of minder	Van 3 maanden tot 1 jaar	Van 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Looptijd niet bepaald	Bruto nominale uitstroom
x 1 000 EUR per 31.12.2016						
Uitstroom voor vastgelegde maar niet-uitbetaalde leningen	82 405	-	-	-	819 494	901 899
Uitstroom voor vastgelegde investeringsmiddelen en inschrijving op aandelen	4 592	-	-	-	239 458	244 050
Andere (getekende niet-verstreckte garanties, verstreckte garanties)	-	-	-	-	43 964	43 964
Uitstroom voor vastgelegde rentesubsidies	-	-	-	-	275 917	275 917
Uitstroom voor vastgelegde technische bijstand	2 671	-	-	-	24 807	27 478
TOTAAL	89 668	-	-	-	1 403 640	1 493 308

Looptijdprofiel van afgeleide financiële verplichtingen	3 maanden of minder	Van 3 maanden tot 1 jaar	Van 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Bruto nominale instroom of uitstroom
x 1 000 EUR per 31.12.2017					
CCS en CCIRS – instroom	7	3 144	5 122	-	8 273
CCS en CCIRS — uitstroom	-	-4 051	-5 959	-	-10 010
Valutaswaps op korte termijn — instroom	1 500 000	-	-	-	1 500 000
Valutaswaps op korte termijn — uitstroom	-1 493 987	-	-	-	-1 493 987
Renteswaps — instroom	355	1 102	4 138	625	6 219
Renteswaps - uitstroom	-	-1 502	-3 782	-556	-5 840
Totaal	6 375	-1 307	-482	69	4 655

Looptijdprofiel van afgeleide financiële verplichtingen	3 maanden of minder	Van 3 maanden tot 1 jaar	Van 1 jaar tot 5 jaar	Meer dan 5 jaar	Bruto nominale instroom of uitstroom
x 1 000 EUR per 31.12.2016					
CCS en CCIRS – instroom	3	2 409	5 222	-	7 634
CCS en CCIRS — uitstroom	-	-3 688	-7 377	-	-11 065
Valutaswaps op korte termijn — instroom	1 611 000	-	-	-	1 611 000
Valutaswaps op korte termijn — uitstroom	-1 636 001	-	-	-	-1 636 001
Renteswaps — instroom	411	1 234	5 529	1 550	8 724
Renteswaps - uitstroom	-	-1 962	-5 316	-1 329	-8 607
Totaal	-24 587	-2 007	-1 942	221	-28 315

3.3 Financiële activa en passiva op lange termijn

In de onderstaande tabel zijn de boekwaarden opgenomen van de niet-afgeleide financiële activa en financiële verplichtingen die naar verwachting meer dan 12 maanden na de verslagleggingsdatum zullen worden geïnd of afgewikkeld.

(x 1 000 EUR)	31.12.2017	31.12.2016
Financiële activa:		
Leningen en vorderingen	1 608 488	1 692 867
Voor verkoop beschikbare financiële activa	497 539	516 884
Overige activa	318	141
Totaal	2 106 345	2 209 892
Financiële passiva:		
Voorzieningen voor verstrekte garanties	549	497
Aan derden verschuldigde bedragen	109 004	69 960
Totaal	109 553	70 457

3.4 Marktrisico

Het marktrisico is het risico dat wijzigingen in marktprijzen en koersen, zoals rentevoeten, aandelenkoersen, wisselkoersen de ontvangsten van de entiteit of de waarde van haar deelnemingen in financiële instrumenten beïnvloeden.

3.4.1 Renterisico

Het renterisico is de volatiliteit van de economische waarde van of van de baten afkomstig van de rentedragende posities als gevolg van ongunstige ontwikkelingen van de rentevoeten.

De fluctuatie van haar economische waarde of incongruenties op het vlak van prijszetting tussen verschillende activa, passiva en afdekkingsinstrumenten hebben geen rechtstreekse weerslag op de faciliteit omdat i) zij geen directe financieringskosten of rentedragende passiva heeft en ii) zij de weerslag aanvaardt van rentefluctuaties op de inkomsten uit haar investeringen.

De gevoeligheid van de kredietportefeuille en de micro hedging swaps van de faciliteit voor rentefluctuaties wordt gemeten op basis van een basispuntwaardeberekening.

In de BPV-berekening wordt de winst of het verlies gemeten van de netto contante waarde van de desbetreffende portfolio, ten opzichte een stijging met een 1 basispunt (0,01%) van rentevoettrends binnen een specifiek tijdsinterval "money market - tot en met 1 jaar", "very short - 2 tot 3 jaar", "short - 4 tot 6 jaar", "medium - 7 tot 11 jaar" "long - 12 tot 20 jaar" of "extra long - meer dan 21 jaar".

Voor het verkrijgen van de netto contante waarde (NPV) van de kasstromen van de leningen in EUR gebruikt de faciliteit de EUR-financieringscurve van de EIB (EUR-swapcurve bijgesteld met de globale financieringsspread van de EIB). De USD-financieringscurve van de EIB wordt gebruikt voor de berekening van de NPV van kasstromen van de leningen in USD. De netto contante waarde (NCW) van kasstromen van leningen in valuta waarvoor geen betrouwbare en voldoende volledige discontocurve beschikbaar is, wordt bepaald door de EUR-financieringscurve van de EIB als maatstaf te gebruiken.

Voor het berekenen van de netto contante waarde van micro hedging swaps gebruikt de faciliteit de EUR-swapcurve voor kasstromen in EUR en de USD-swapcurve voor kasstromen in USD.

Zoals blijkt uit de volgende tabel, zou de netto contante waarde van de leningenportefeuille inclusief de hieraan gerelateerde micro hedging swaps op 31 december 2017 dalen met 488 000 EUR (per 31.12.2016: daling met 516 000 EUR) als alle desbetreffende rentevoeten tegelijkertijd stijgen met 1 basispunt.

Basispuntwaarde (x 1 000 EUR)	Geld Markt	Zeer kort	Kort	Gemiddeld	Lang	Extra lang	Totaal
Per 31.12.2017	1 jaar	2 tot 3 jaar	4 tot 6 jaar	7 tot 11 jaar	12 tot 20 jaar	21 jaar	
Totale gevoeligheid van leningen en micro hedging swaps	-49	-96	-159	-168	-16	-	-488

Basispuntwaarde (x 1 000 EUR)	Geld Markt	Zeer kort	Kort	Gemiddeld	Lang	Extra lang	Totaal
Per 31.12.2016	1 jaar	2 tot 3 jaar	4 tot 6 jaar	7 tot 11 jaar	12 tot 20 jaar	21 jaar	
Totale gevoeligheid van leningen en micro hedging swaps	-46	-101	-164	-175	-30	-	-516

3.4.2 Valutarisico

Het valutarisico voor de faciliteit is het risico op het verlies van inkomsten of economische waarde als gevolg van ongunstige ontwikkelingen van de wisselkoersen.

Met een referentierekenvaluta (EUR voor de faciliteit) wordt de faciliteit blootgesteld aan een valutarisico zodra er een incongruentie optreedt tussen in niet-referentierekenvaluta luidende activa en passiva. Onder het valutarisico valt ook het effect van wijzigingen in de waarde van toekomstige in een niet-referentierekenvaluta luidende kasstromen, bv. interest en dividenduitkeringen, als gevolg van wisselkoersschommelingen.

3.4.2.1 Valutarisico en schatkistpapier

Het schatkistpapier van de faciliteit luidt in EUR of USD.

Het valutarisico wordt gedekt door contante of termijntransacties in vreemde valuta, valutaswaps of cross-currency swaps. De afdeling thesaurie van de bank kan, als zij dit nodig en passend acht, gebruik maken van een ander instrument, overeenkomstig het beleid van de bank, dat bescherming biedt tegen de marktrisico's met betrekking tot de financiële activiteiten van de faciliteit.

3.4.2.2 Valutarisico en door de faciliteit gefinancierde of gegarandeerde transacties.

De bijdragen van de lidstaat aan de faciliteit worden ontvangen in EUR. De door de faciliteit gefinancierde of gegarandeerde transacties alsook de rentesubsidies kunnen in EUR, USD of elke andere goedgekeurde valuta luiden.

Een blootstelling aan valutarisico (ten opzichte van de referentievaluatie EUR) doet zich voor wanneer transacties in andere valuta dan de EUR niet afgedekt worden. De richtsnoeren voor de afdekking van de wisselkoers van de faciliteit worden hierna toegelicht.

3.4.2.2.1 Afdekking van verrichtingen in USD

Het valutarisico dat ontstaat door transacties van de faciliteit in USD, wordt gedekt op geaggregeerde basis via het gebruik van USD/EUR valutaswaps, waarvan het bedrag periodiek wordt verlengd en aangepast. Het gebruik van valutaswaps heeft een dubbel doel. Enerzijds wordt de noodzakelijke liquiditeit voor nieuwe uitkeringen (leningen en vermogen) gegenereerd en anderzijds blijft een macro valutahedging gehandhaafd.

Bij de aanvang van elke periode worden de tijdens de volgende periode in USD te ontvangen of betalen kasstromen geraamd op basis van de geplande of verwachte terugbetalingen/uitkeringen. Vervolgens worden de verlopen valutaswaps verlengd, waarbij hun bedrag wordt aangepast om ten minste de voor de volgende periode geraamde liquiditeitsbehoeften in USD te dekken.

- Op maandelijkse basis wordt de deviezenpositie in USD afgeschermd, indien zij de desbetreffende limieten overschrijdt, door een contante of termijntransactie.

- Binnen een doorlooptijd kunnen onverwachte tekorten aan liquiditeiten in USD worden gedekt door ad-hoc valutaswaptransacties, terwijl liquiditeitsoverschotten in schatkistpapier geïnvesteerd kunnen worden of in EUR kunnen worden omgezet, indien zij het gevolg zijn van een toename van de deviezenpositie.

3.4.2.2.2. Afdekking van transacties in andere valuta dan EUR of USD

- Transacties van de faciliteit in andere valuta dan EUR of USD worden afgedekt met cross-currency swap contracten met hetzelfde financiële profiel als de onderliggende lening, op voorwaarde dat er een operationele swapmarkt is.
- De faciliteit voert transacties uit in valuta waarvoor afdekkingsmogelijkheden hetzij niet op een efficiënte wijze beschikbaar zijn, hetzij tegen een hoge kostprijs beschikbaar zijn. Deze transacties luiden in lokale valuta, maar worden in EUR of USD afgewikkeld. Het kader voor financiële risico's van de faciliteit, dat op 22 januari 2015 door het comité van de faciliteit is goedgekeurd, biedt de mogelijkheid om de valutarisico's in lokale valuta met een significante positieve correlatie met de USD synthetisch af te dekken met in USD luidende derivaten. De met in USD luidende derivaten synthetisch afgedekte lokale valuta zijn opgenomen in de tabel in afdeling 3.4.2.2.3 onder de vermelding "Lokale valuta (onder synthetische dekking)", terwijl de niet met de USD synthetisch afgedekte lokale valuta in dezelfde tabel zijn weergegeven onder de vermelding "Lokale valuta (niet onder synthetische dekking)".

3.4.2.2.3 Deviezenpositie (x 1000 EUR)

In de tabellen bij deze toelichting wordt de deviezenpositie van de faciliteit weergegeven.

De in de onderstaande tabellen weergegeven deviezenpositie is in overeenstemming met het risicobeleid van de faciliteit (zoals beschreven in het kader voor financiële risico's van de faciliteit). De deviezenpositie per risicobeleid is gebaseerd op boekhoudkundige gegevens en wordt gedefinieerd als het saldo tussen geselecteerde activa en passiva. De activa en passiva in de deviezenpositie per risicobeleid worden geselecteerd om ervoor te zorgen dat de opbrengsten alleen bij ontvangst worden omgezet in de rapporteringsvaluta (EUR).

De niet-gerealiseerde winsten en verliezen en waardevermindering op voor verkoop beschikbare financiële activa worden opgenomen in de deviezenpositie per risicobeleid, alsook waardevermindering op leningen en vorderingen. In de deviezenpositie per risicobeleid opgenomen derivaten worden gewaardeerd tegen hun nominale waarde in plaats van hun reële waarde, om in overeenstemming te worden gebracht met de ingehouden waarde van de activa, die ook worden gewaardeerd tegen hun nominale waarde aangepast met de waardevermindering voor leningen.

In de onderstaande tabel is het resterende deel van de activa en passiva, dat grotendeels bestaat uit op leningen opgebouwde rente, derivaten en subsidies opgenomen als "deviezenpositie buiten risicobeleid".

Per 31 december 2017				Vastleggingen en voorwaardelijke verplichtingen
Valuta's	Activa en passiva			
	Deviezenpositie per risicobeleid	Deviezenpositie buiten risicobeleid	Balans deviezenpositie	
USD	-206 535	6 087	-200 448	377 994
<i>Lokale valuta (onder synthetische dekking)*</i>				
KES	88 532	2 854	91 386	-
TZS	98 722	1 820	100 542	-
DOP	37 785	1 494	39 279	-
UGX	52 653	1 505	54 158	-
RWF	32 714	354	33 068	-
<i>Lokale valuta (niet onder synthetische dekking)*</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW	30 802	183	30 985	-
Totaal niet-EUR valuta	134 673	14 297	148 970	377 994

Jaarrekening van het Europees Ontwikkelingsfonds 2017

EUR	-	2 688 497	2 688 497	1 278 511
TOTAAL EUR en niet-EUR	134 673	2 702 794	2 837 467	1 656 505

* Zie afdeling 3.4.2.2.2 voor toelichting bij synthetische dekking.

Per 31 december 2016				Vastleggingen en voorwaardelijke verplichtingen
Activa en passiva				
Valuta's	Deviezenpositie per risicobeleid	Deviezenpositie buiten risicobeleid	Balans deviezenpositie	
USD	-258 496	7 578	-250 918	282 991
<i>Lokale valuta (onder synthetische dekking)*</i>				
KES	117 881	3 869	121 751	-
TZS	97 116	1 931	99 046	-
DOP	52 553	2 013	54 566	-
UGX	36 776	1 077	37 854	-
RWF	22 258	194	22 452	-
<i>Lokale valuta (niet onder synthetische dekking)*</i>				
HTG, MUR, MZN, XOF, ZMW	22 534	252	22 786	246
Totaal niet-EUR valuta	90 622	16 914	107 537	283 237
EUR	-	2 591 845	2 591 845	1 241 229
TOTAAL EUR en niet-EUR	90 622	2 608 759	2 699 382	1 524 466

3.4.2.3 Deviezen gevoeligheidsanalyse

Per 31 december 2017 zou een waardevermindering ten belope van 10% van de EUR ten opzichte van alle niet EUR-valuta resulteren in een stijging van de middelen van de contribuanten ten belope van 16,6 miljoen EUR (31 december 2016: 12,0 miljoen EUR). Een waardeverhoging ten belope van 10% van de EUR ten opzichte van alle niet EUR-valuta zou resulteren in een daling van de middelen van de contribuanten ten belope van 13,6 miljoen EUR (31 december 2016: 9,9 miljoen EUR).

3.4.2.4 Omrekeningskoers

De volgende omrekeningskoersen werden gebruikt voor de opstelling van de balans op 31 december 2017 en 31 december 2016:

	31 december 2017	31 december 2016
Andere dan EU-valuta		
Botswana Pula (BWP)	11,7512	11,2657
Dominicaanse Republiek pesos (DOP)	57,1465	48,7476
Fijische dollar (FJD)	2,4186	2,1969
Haïtiaanse gourde (HTG)	75,69	68,78
Keniaanse shillings (KES)	123,7	108,06
Mauritaanse ouguiya (MRO)	422,36	375,79
Mauritiaanse rupee (MUR)	40,07	37,85
Mozambikaanse Metical (MZN)	70,09	75,25
Rwandese frank (RWF)	1 003,37	856,80
Tanzaniaanse shillings (TZS)	2 681,78	2 296,99
Oegandese shillings (UGX)	4 357,00	3 805,00
US-dollars (USD)	1,1993	1,0541
CFA-franken (XAF/XOF)	655,957	655,957
Zuid-Afrikaanse rand (ZAR)	14,8054	14,457
Zambiaanse Kvacha (ZMW)	11,965	10,4653

3.4.3 Aandelenkoersrisico

Het aandelenkoersrisico is het risico dat de reële waarde van deelname in het aandelenkapitaal daalt als gevolg van de wijzigingen in het niveau van de aandelenkoersen en/de waarde van de aandeleninvesteringen.

De faciliteit is blootgesteld aan het aandelenkoersrisico via zijn investeringen in directe beleggingen in aandelen en risicokapitaalfondsen.

De waarde van niet-beursgenoteerde activa is niet gemakkelijk beschikbaar met het oog op een toezicht en controle op continue basis. Voor dergelijke posities omvatten de best beschikbare aanwijzingen prijzen van relevante waarderingstechnieken.

De effecten op de middelen van de contribuanten van de faciliteit (naar aanleiding van een verandering van de reële waarde van de voor verkoop beschikbare aandelenportfolio) als gevolg van een +/-10 % -verandering van de waarde van de individuele directe beleggingen in aandelen en risicokapitaalfondsen, waarbij alle andere variabelen constant blijven, komen neer op 49,8 miljoen EUR, respectievelijk - 49,8 miljoen EUR per 31 december 2017 (51,7 miljoen EUR, respectievelijk -51,7 miljoen EUR per 31 december 2016).

4 Reële waarde van financiële instrumenten

4.1 Indeling van de rekeningen en reële waarde

In de volgende tabel zijn de boekwaarden en reële waarden van de financiële activa en verplichtingen opgenomen, inclusief hun niveau in de reëlewaardehiërarchie. In deze tabel zijn geen gegevens over de reële waarde opgenomen voor financiële activa en financiële verplichtingen die niet tegen reële waarde zijn geboekt als de boekwaarde een redelijke benadering is van de reële waarde.

Per 31.12.2017 (x 1 000 EUR)	Boekwaarde						Reële waarde			
	Voor handels- doeleinden aangehouden	Beschikbaar voor verkoop	Geldmiddelen, leningen en vorderingen	Aange- houden tot einde looptijd	Overige financiële ver- plichtingen	Totaal	Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Financiële activa geboekt tegen reële waarde:										
Afgeleide financiële instrumenten	12 521	-	-	-	-	12 521	-	12 521	-	12 521
Durfskapitaalfondsen	-	420 104	-	-	-	420 104	-	-	420 104	420 104
Directe aandeleninvesteringen	-	77 435	-	-	-	77 435	24 458	-	52 977	77 435
Totaal	12 521	497 539	-	-	-	510 060	24 458	12 521	473 081	510 060
Financiële activa niet geboekt tegen reële waarde:										
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	-	549 101	-	-	549 101	-	-	-	-
Leningen en vorderingen	-	-	1 666 725	-	-	1 666 725	-	1 852 507	-	1 852 507
Door contribuanten te storten bedragen	-	-	150 000	-	-	150 000	-	-	-	-
Obligaties	-	-	-	144 382	-	144 382	144 382	-	-	144 382
Overige activa	-	-	4 385	-	-	4 385	-	-	-	-
Totaal	-	-	2 370 211	144 382	-	2 514 593	144 382	1 852 507	-	1 996 889
Totaal financiële activa	12 521	497 539	2 370 211	144 382	-	3 024 653				
Financiële activa geboekt tegen reële waarde:										
Afgeleide financiële instrumenten	-1 153	-	-	-	-	-1 153	-	-1 153	-	-1 153
Totaal	-1 153	-	-	-	-	-1 153	-	-1 153	-	-1 153
Financiële verplichtingen niet geboekt tegen reële waarde:										
Voorzieningen voor verstrekte garanties	-	-	-	-	-484	-484				
Aan derde partijen verschuldigde bedragen	-	-	-	-	-157 285	-157 285				
Overige verplichtingen	-	-	-	-	-2 462	-2 462				
Totaal	-	-	-	-	-160 231	-160 231				
Totaal financiële verplichtingen	-1 153	-	-	-	-160 231	-161 384				

4 Reële waarde van financiële instrumenten (vervolg)

4.1 Indeling van de rekeningen en reële waarde (vervolg)

Per 31 december 2016 (x 1 000 EUR)	Boekwaarde					Totaal	Reële waarde			
	Voor handelsdoeleinden aangehouden	Beschikbaar voor verkoop	Geldmiddelen, leningen en vorderingen	Aangehouden tot einde looptijd	Overige financiële verplichtingen		Niveau 1	Niveau 2	Niveau 3	Totaal
Financiële activa geboekt tegen reële waarde:										
Afgeleide financiële instrumenten	6 920	-	-	-	-	6 920	-	6 920	-	6 920
Durfskapitaalfondsen	-	437 788	-	-	-	437 788	-	-	437 788	437 788
Directe aandeleninvesteringen	-	79 096	-	-	-	79 096	22 880	-	56 216	79 096
Totaal	6 920	516 884	-	-	-	523 804	22 880	6 920	494 004	523 804
Financiële activa niet geboekt tegen reële waarde:										
Geldmiddelen en kasequivalenten	-	-	360 817	-	-	360 817	-	-	-	-
Leningen en vorderingen	-	-	1 729 380	-	-	1 729 380	-	1 951 786	-	1 951 786
Door contribuanten te storten bedragen	-	-	86 395	-	-	86 395	-	-	-	-
Obligaties	-	-	-	169 398	-	169 398	120 123	48 031	-	168 154
Overige activa	-	-	345	-	-	345	-	-	-	-
Totaal	-	-	2 176 937	169 398	-	2 346 335	120 123	1 999 817	-	2 119 940
Totaal financiële activa	6 920	516 884	2 176 937	169 398	-	2 870 139				
Financiële activa geboekt tegen reële waarde:										
Afgeleide financiële instrumenten	-25 189	-	-	-	-	-25 189	-	-25 189	-	-25 189
Totaal	-25 189	-	-	-	-	-25 189	-	-25 189	-	-25 189
Financiële verplichtingen niet geboekt tegen reële waarde:										
Voorzieningen voor verstrekte garanties	-	-	-	-	-625	-625	-	-	-	-
Aan derde partijen verschuldigde bedragen	-	-	-	-	-116 114	-116 114	-	-	-	-
Overige verplichtingen	-	-	-	-	-2 546	-2 546	-	-	-	-
Totaal	-	-	-	-	-119 285	-119 285	-	-	-	-
Totaal financiële verplichtingen	-25 189	-	-	-	-119 285	-144 474				

4.2 Waardering van reële waarden

4.2.1 Waarderingstechnieken en aanzienlijke niet-waarneembare inputs

In de onderstaande tabel zijn gegevens opgenomen over de waarderingstechnieken en de aanzienlijke niet-waarneembare inputs voor de waardering van financiële instrumenten, die zijn ingedeeld onder niveau 2 en 3 van de reëlewaardehiërarchie:

Waarderingstechniek	Aanzienlijke niet-waarneembare inputs	Verhouding tussen niet-waarneembare inputs en waardering van reële waarden
Financiële instrumenten gewaardeerd tegen reële waarde		
Afgeleide financiële instrumenten	Gedisconteerde kasstroom: Toekomstige kasstromen worden gewaardeerd op basis van termijakoersen/rentevoeten (uitgaande van waarneembare termijakoersen en rentencurven op het einde van de verslagperiode) en termijncontracten/rentevoeten, gediscoteerd tegen een percentage dat rekening houdt met het kredietrisico van verschillende tegenpartijen.	Niet van toepassing.
Risicokapitaal-fonds (VCF)	Methode op basis van de aangepaste intrinsieke waarde: De reële waarde wordt bepaald aan de hand van hetzij het percentage van het onderliggende instrument dat de faciliteit in handen heeft, zoals vastgesteld in het laatste voor kasstromen bijgewerkte rapport, hetzij, voor zover deze gegevens beschikbaar zijn, de waarde per aandeel op dezelfde datum, zoals meegegeed door de desbetreffende fondsbeheerder. Om de kloof tussen de laatst beschikbare intrinsieke waarde en de rapportage op het jaareinde te overbruggen, wordt een daaropvolgende evaluatieprocedure uitgevoerd en indien nodig wordt de gerapporteerde intrinsieke waarde aangepast.	Niet van toepassing.
Directe investeringen in aandelen	Aangepaste intrinsieke waarde	Niet van toepassing.
	Aanpassing voor de verstreken tijd tussen de laatste rapporteringsdatum van het durfkapitaalfonds en de waarderingdatum, waarbij rekening wordt gehouden met de exploitatie- en beheerkosten, hierop volgende wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende activa van de durfkapitaalfonds, opgelopen extra verplichtingen en marktwijzigingen of andere wijzigingen in de economische omstandigheden.	Hoe langer de periode tussen de datum van de waardering van reële waarden en de laatste rapporteringsdatum van het durfkapitaalfonds, hoe hoger de aanpassing voor de verstreken tijd.
	Aanpassing voor de verstreken tijd tussen de laatste rapporteringsdatum van de vennootschap waarin is geïnvesteerd en de waarderingdatum, waarbij rekening wordt gehouden met de operationele uitgaven, hierop volgende wijzigingen in de reële waarde van de onderliggende activa van de vennootschappen waarin is geïnvesteerd, opgelopen extra verplichtingen en marktwijzigingen of andere wijzigingen in de economische omstandigheden, kapitaalsverhoging, verkoop/wijziging van de controle.	Hoe langer de periode tussen de datum van de waardering van reële waarden en de laatste rapporteringsdatum van de vennootschap waarin is geïnvesteerd, hoe hoger de aanpassing voor de verstreken tijd.
	Korting voor het ontbreken aan handelbaarheid (liquiditeit), die wordt bepaald door verwijzingen naar vorige transactiepreizen voor soortgelijke aandelen in het land/de regio, variërend van 5% tot 30%.	Hoe hoger de korting voor handelbaarheid, hoe lager de reële waarde.
Financiële activa niet gewaardeerd tegen reële waarde		
Leningen en vorderingen	Gedisconteerde kasstromen: Het waarderingmodel maakt gebruik van contractuele kasstromen die alleen worden uitgekeerd als de debiteur niet in gebreke blijft. Er wordt geen rekening gehouden met de waarde van de zekerheden of mogelijkheden voor vervroegde aflossing. Om de netto contante waarde (NCW) van de leningen te verkrijgen, worden in het gekozen model de contractuele kasstromen van elke lening verrekend waarbij gebruik wordt gemaakt van een aangepaste marktdiscountvoet. De NCW van elke afzonderlijke lening wordt vervolgens aangepast om rekening te kunnen houden met het	Niet van toepassing.

desbetreffende hiermee samenhangende verwachte verlies. De resultaten worden vervolgens opgeteld om de reële waarde van de leningen en vorderingen te verkrijgen

Tot einde
looptijd
aangehouden
activa

Gedisconteerde kasstromen

Niet van toepassing.

Niet van toepassing.

Bij de toepassing van de norm IFRS 13 worden waarderingsaanpassingen opgenomen in de reële waarde van de derivaten per 31 december 2017 en 2016. Hierbij gaat het om:

- aanpassingen van de kredietwaarderingen (CVA), waarbij het tegenpartijkredietrisico bij derivatentransacties in aanmerking wordt genomen, hetgeen resulteert in een daling met 38 000 EUR per 31 december 2017 en in een daling met 76 400 EUR per 31 december 2016.
- aanpassingen aan de debetwaarderingen (DVA), waarbij het eigen kredietrisico bij derivatentransacties in aanmerking wordt genomen, hetgeen resulteert in een stijging met 29 500 EUR per 31 december 2017 en een stijging met 42 900 EUR per 31 december 2016.

4.2.2 Overdrachten tussen niveau 1 en 2

Het beleid van de faciliteit komt erop neer de overdrachten tussen niveaus te erkennen op de datum waarop zich de gebeurtenis of de gewijzigde omstandigheden hebben voorgedaan, die tot de overdracht hebben geleid.

In 2017 en 2016 vonden er binnen de faciliteit geen overdrachten plaats van het niveau 1 naar 2 of van het niveau 2 naar 1 van de reëlewaardehiërarchie.

4.2.3 Reële waarden niveau 3

Afstemming van reële waarden niveau 3

In de onderstaande tabellen zijn de wijzigingen opgenomen bij de instrumenten in niveau 3 voor de op 31 december 2017 en 31 december 2016 afgesloten jaren:

(× 1000 EUR)	Voor verkoop beschikbare financiële activa
Saldo per 1 januari 2017	494 004
Baten of verliezen opgenomen in winst of verlies:	
- netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa	2 711
- waardevermindering van voor verkoop beschikbare financiële activa	-22 024
Totaal	-19 313
Baten of verliezen opgenomen in andere niet-gerealiseerde resultaten:	
- nettowijziging in reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa	-17 592
Totaal	-17 592
Uitgekeerde bedragen	62 660
Terugbetalingen	-44 568
Afschrijvingen	-2 110
Saldo per 31 december 2017	473 081
<hr/>	
(× 1000 EUR)	Voor verkoop beschikbare financiële activa
Saldo per 1 januari 2016	419 175
Baten of verliezen opgenomen in winst of verlies:	
- netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa	-6 504
- waardevermindering van voor verkoop beschikbare financiële activa	-2 493
Totaal	-8 997
Baten of verliezen opgenomen in andere niet-gerealiseerde resultaten:	
- nettowijziging in reële waarde van voor verkoop beschikbare financiële activa	-24 628
Totaal	-24 628
Uitgekeerde bedragen	153 986

Terugbetalingen	-37 978
Afschrijvingen	-7 554
Saldo per 31 december 2016	494 004

Zowel in 2017 als 2016 vonden er binnen de faciliteit geen overdrachten plaats uit of naar het niveau 3 van de reële waarde hiërarchie.

Gevoeligheidsanalyse

Een wijziging ten belope van +/- 10 pct op de verslagleggingsdatum met betrekking tot een van de aanzienlijke niet-waarneembare inputs die worden gebruikt om de reële waarden van de durfkapitaalfondsen en directe aandeleninvesteringen te bepalen — waarbij alle andere inputs constant blijven — zou de volgende gevolgen hebben op de andere niet-gerealiseerde resultaten:

Per 31.12.2017 (x 1000 EUR)	Stijging	Daling
Directe aandeleninvesteringen	-	-

Per 31 december 2016 (x 1000 EUR)	Stijging	Daling
Directe aandeleninvesteringen	10	-10
Totaal	10	-10

5 Geldmiddelen en kasequivalenten (x 1000 EUR)

Geldmiddelen en kasequivalenten zijn samengesteld uit:

	31.12.2017	31.12.2016
Contanten	166 445	51 462
Termijndeposito's	367 653	259 337
Commercial paper	15 003	50 018
Geldmiddelen en kasequivalenten in het vermogensoverzicht	549 101	360 817
Opgebouwde rente	68	5
Geldmiddelen en kasequivalenten in het kasstroomoverzicht	549 169	360 822

6 Afgeleide financiële instrumenten (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste onderdelen van de afgeleide financiële instrumenten die voor handelsdoeleinden worden aangehouden:

Per 31 december 2017	Reële waarde		Nominaal bedrag
	Activa	Passiva	
Valutarenteswaps	149	-1 105	8 098
Renteswaps	393	-48	31 711
FX swaps	11 979	-	1 500 000
Totaal afgeleide financiële instrumenten	12 521	-1 153	1 539 809

Per 31 december 2016	Reële waarde		Nominaal bedrag
	Activa	Passiva	
Valutarenteswaps	-	-3 051	7 430
Renteswaps	388	-335	41 233
FX swaps	6 532	-21 803	1 611 000
Totaal afgeleide financiële instrumenten	6 920	-25 189	1 659 663

7 Leningen en vorderingen (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste onderdelen van leningen en kortlopende vorderingen:

	Globale leningen (*)	Niet- achtergestelde leningen	Achtergestelde leningen	Totaal
Nominaal per 1 januari 2017	994 527	764 339	71 563	1 830 429
Uitgekeerde bedragen	305 059	63 603	-	368 662
Afschrijvingen	-3 257	-6 138	-	-9 395
Terugbetalingen	-162 361	-91 125	-	-253 486
Gekapitaliseerde rente	-	-	-	-
Verschillen wisselkoersen	-128 874	-43 180	-9 017	-181 071
Nominaal per 31 december 2017	1 005 094	687 499	62 546	1 755 139
Waardevermindering per 1 januari 2017	-18 185	-28 294	-71 161	-117 640
Opgenomen waardevermindering in overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten	-5 105	-11 572	-	-16 677
Afschrijvingen	3 257	6 138	-	9 395
Terugboeking van waardeverminderingverliezen	2 204	3 752	-	5 956
Verschillen wisselkoersen	914	3 234	8 615	12 763
Waardevermindering per 31 december 2017	-16 915	-26 742	-62 546	-106 203
Geamortiseerde kosten	-3 802	-3 408	-	-7 210
Rente	15 122	9 877	-	24 999
Leningen en vorderingen per 31 december 2017	999 499	667 226	-	1 666 725
	Globale leningen (*)	Niet- achtergestelde leningen	Achtergestelde leningen	Totaal
Nominaal per 1 januari 2016	661 792	818 007	160 555	1 640 354
Uitgekeerde bedragen	476 685	51 691	-	528 376
Afschrijvingen	-	-109	-31 189	-31 298
Terugbetalingen	-178 282	-107 259	-65 927	-351 468
Gekapitaliseerde rente	-	-	7 183	7 183
Verschillen wisselkoersen	34 332	2 009	941	37 282
Nominaal per 31 december 2016	994 527	764 339	71 563	1 830 429
Waardevermindering per 1 januari 2016	-9 403	-22 445	-159 198	-191 046
Opgenomen waardevermindering in overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten	-8 794	-11 999	-	-20 793
Afschrijvingen	-	109	31 189	31 298
Terugboeking van waardeverminderingverliezen	360	6 100	58 698	65 158
Verschillen wisselkoersen	-348	-59	-1 850	-2 257
Waardevermindering per 31 december 2016	-18 185	-28 294	-71 161	-117 640
Geamortiseerde kosten	-3 906	-3 682	-	-7 588
Rente	14 807	9 371	1	24 179
Leningen en vorderingen per 31 december 2016	987 243	741 734	403	1 729 380

(*) inclusief agentuurovereenkomsten

8 Voor verkoop beschikbare financiële activa (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de voornaamste onderdelen van de voor verkoop beschikbare activa:

	Durfskapitaal- fondsen	Directe aandelen- investeringen	Totaal
Kosten per 1 januari 2017	331 253	72 636	403 889
Uitgekeerde bedragen	62 660	-	62 660
Terugbetalingen / verkoop	-41 678	-2 890	-44 568
Afschrijvingen	-437	-1 673	-2 110
Wisselkoerswijzigingen bij terugbetalingen/verkoop	1 600	55	1 655
Kosten per 31 december 2017	353 398	68 128	421 526
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen per 1 januari 2017	129 427	13 457	142 884
Nettowijziging niet-gerealiseerde winsten en verliezen	-18 242	1 174	-17 068
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen per 31 december 2017	111 185	14 631	125 816
Waardevermindering per 1 januari 2017	-22 892	-6 997	-29 889
Opgenomen waardevermindering in overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten tijdens het jaar	-22 024	-	-22 024
Afschrijvingen	437	1 673	2 110
Waardevermindering per 31 december 2017	-44 479	-5 324	-49 803
Voor verkoop beschikbare financiële activa per 31 december 2017	420 104	77 435	497 539
	Durfskapitaal- fondsen	Directe aandelen- investeringen	Totaal
Kosten per 1 januari 2016	267 331	22 979	290 310
Uitgekeerde bedragen	101 323	52 663	153 986
Terugbetalingen / verkoop	-37 948	-30	-37 978
Afschrijvingen	-4 594	-2 960	-7 554
Wisselkoerswijzigingen bij terugbetalingen/verkoop	5 141	-16	5 125
Kosten per 31 december 2016	331 253	72 636	403 889
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen per 1 januari 2016	153 901	10 092	163 993
Nettowijziging niet-gerealiseerde winsten en verliezen	-24 474	3 365	-21 109
Niet-gerealiseerde winsten en verliezen per 31 december 2016	129 427	13 457	142 884
Waardevermindering per 1 januari 2016	-25 029	-9 921	-34 950
Opgenomen waardevermindering in overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten tijdens het jaar	-2 457	-36	-2 493
Afschrijvingen	4 594	2 960	7 554
Waardevermindering per 31 december 2016	-22 892	-6 997	-29 889
Voor verkoop beschikbare financiële activa per 31 december 2016	437 788	79 096	516 884

9 Door contribuanten te storten bedragen (x 1000 EUR)

De door contribuanten te storten bedragen zijn volledig samengesteld uit afgeroepen, maar nog niet betaalde bijdragen van lidstaten.

10 Tot einde looptijd aangehouden financiële activa (x 1000 EUR)

De tot einde looptijd aangehouden portfolio bestaat uit beursgenoteerde obligaties met een resterende looptijd van minder dan drie maanden op de verslagleggingsdatum. In de onderstaande tabel worden de bewegingen weergegeven van de tot einde looptijd aangehouden portfolio:

Saldo per 1 januari 2017	169 398
Verwervingen	1 084 149
Looptijden	-1 109 563
Wijziging inzake afschrijvingen van agio/disagio	-59
Verandering in de opgelopen rente	457
Saldo per 31 december 2017	144 382
Saldo per 1 januari 2016	228 521
Verwervingen	1 159 704
Looptijden	-1 219 953
Wijziging inzake afschrijvingen van agio/disagio	-87
Verandering in de opgelopen rente	1 213
Saldo per 31 december 2016	169 398

11 Overige activa (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste onderdelen van de overige activa:

	31.12.2017	31.12.2016
Door de EIB te betalen bedragen	4 117	1
Financiële waarborgen	268	344
Totaal overige activa	4 385	345

12 Uitgestelde baten (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de voornaamste onderdelen van uitgestelde baten:

	31.12.2017	31.12.2016
Uitgestelde rentesubsidies	24 895	25 884
Uitgestelde commissies op leningen en vorderingen	907	399
Totaal uitgestelde baten	25 802	26 283

13 Voorzieningen voor verstrekte garanties (x 1000 EUR)

Voor de boeking van het bedrag van de voorzieningen voor verstrekte garanties wordt gebruik gemaakt van de best mogelijke raming van de middelen die nodig zijn om te voldoen aan de financiële verplichtingen die uit de garantie voortvloeien. Het bedrag is de som van

- het oorspronkelijk opgenomen bedrag verminderd met, in voorkomend geval, de geaccumuleerde afschrijvingen die zijn opgenomen in overeenstemming met IAS 18 Opbrengsten; en
- de overschrijding van de bovenvermelde bedragen, gewaardeerd overeenkomstig IAS 37 Voorzieningen, voorwaardelijke verplichtingen en voorwaardelijke activa.

	2017	2016
Saldo per 1 januari	625	-
Opgenomen toevoegingen in overzicht van winst of verlies en niet-gerealiseerde resultaten	65	242
Benut	-206	-
Overdracht van "Overige passiva", financiële waarborgen	-	383
Saldo per 31 december	484	625

14 Aan derden verschuldigde bedragen (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de belangrijkste onderdelen van de aan derde partijen verschuldigde bedragen:

	31.12.2017	31.12.2016
Netto algemene administratiekosten aan EIB te betalen	45 105	43 483
Andere aan EIB te betalen bedragen	580	-
Nog niet uitgekeerde rentesubsidies en technische bijstand die aan lidstaten zijn verschuldigd	111 600	72 631
Totaal aan derde partijen verschuldigde bedragen	157 285	116 114

15 Overige verplichtingen (x 1000 EUR)

De voornaamste onderdelen van overige verplichtingen zijn:

	31.12.2017	31.12.2016
Voorschotten op terugbetalingen lening	1 986	2 081
Uitgestelde baten van rentesubsidies	436	458
Financiële waarborgen	40	7
Totaal overige verplichtingen	2 462	2 546

16 Afgeroepen bijdrage lidstaten (x 1000 EUR)

Lidstaten	Bijdrage aan de faciliteit	Bijdrage aan rentesubsidies en technische bijstand	Totaal bijgedragen	Afgeroepen en niet betaald
Oostenrijk	65 597	8 387	73 984	3 615
België	96 872	12 340	109 212	5 295
Bulgarije	644	266	910	210
Cyprus	414	171	585	135
Tsjechië	2 346	969	3 315	765
Denemarken	53 220	6 875	60 095	3 000
Estland	230	95	325	75
Finland	37 206	4 920	42 126	2 205
Frankrijk	589 781	72 062	661 843	29 325
Duitsland	574 815	72 516	647 331	30 750
Griekenland	32 475	4 589	37 064	2 205
Hongarije	2 530	1 045	3 575	825
Ierland	16 939	2 620	19 559	1 365
Italië	317 104	42 453	359 557	19 290
Letland	322	133	455	105
Litouwen	552	228	780	180
Luxemburg	7 207	930	8 137	405
Malta	138	57	195	45
Nederland	129 685	16 715	146 400	7 275
Polen	5 980	2 470	8 450	1 950
Portugal	25 243	3 579	28 822	1 725
Roemenië	1 702	703	2 405	555
Slowakije	966	399	1 365	315
Slovenië	828	342	1 170	270
Spanje	156 239	23 306	179 545	11 775
Zweden	68 760	9 129	77 889	4 110
Verenigd Koninkrijk	329 205	46 392	375 597	22 230
Totaal per 31 december 2017	2 517 000	333 691	2 850 691	150 000
Totaal per 31 december 2016	2 377 000	273 691	2 650 691	86 395

(*) Op 26 oktober 2017 heeft de Raad het bedrag vastgesteld van de financiële bijdragen die door elke lidstaat dienen te worden betaald. Per 31 december 2017 was een bedrag van 150 000 000 EUR nog niet uitbetaald.

17 Voorwaardelijke verplichtingen en vastleggingen (x 1000 EUR)

	31.12.2017	31.12.2016
Vastleggingen		
Niet-uitgekeerde leningen	869 983	901 899
Niet-uitbetaalde verbintenis met betrekking tot voor verkoop beschikbare financiële activa	321 695	244 050
Verstreckte garanties	7 682	8 627
Rentesubsidies en technische bijstand	382 576	334 553
Voorwaardelijke passiva		
Getekende niet-verstreckte garanties	74 569	35 337
Totaal voorwaardelijke verplichtingen en vastleggingen	1 656 505	1 524 466

18 Rente en soortgelijke baten en lasten (x 1000 EUR)

De voornaamste onderdelen van rente en soortgelijke baten zijn als volgt:

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Leningen en vorderingen	97 440	102 580
Rentesubsidies	3 966	4 118
Totale rente en soortgelijke baten	101 406	106 698

De voornaamste onderdelen van rente en soortgelijke uitgaven zijn als volgt:

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Afgeleide financiële instrumenten	-980	-1 142
Geldmiddelen en kasequivalenten	-1 037	-752
Tot einde looptijd aangehouden activa	-654	-413
Totale rente en soortgelijke uitgaven	-2 671	-2 307

19 Baten en lasten uit hoofde van vergoedingen en provisies (x 1000 EUR)

De voornaamste onderdelen van baten uit hoofde van vergoedingen en provisies zijn als volgt:

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Vergoedingen en provisies op leningen en vorderingen	-	515
Vergoedingen en provisies op financiële garanties	209	183
Overige	1	1
Totaal baten uit hoofde van vergoedingen en provisies	210	699

De voornaamste onderdelen lasten uit hoofde van vergoedingen en provisies zijn als volgt:

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Provisies betaald aan derde partijen met betrekking tot voor verkoop beschikbare financiële activa	-60	-48
Totaal uitgaven uit hoofde van vergoedingen en provisies	-60	-48

20 Netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa (x 1000 EUR)

Hierna volgt een overzicht van de voornaamste onderdelen van de netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa:

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
Netto-opbrengsten van voor verkoop beschikbare financiële activa	1 030	2 159
Baten uit dividenden	1 681	4 345
Netto gerealiseerde baten op voor verkoop beschikbare financiële activa	2 711	6 504

21 Algemene administratiekosten (x 1000 EUR)

De algemene administratiekosten zijn de werkelijke kosten die door de EIB worden gemaakt bij het beheer van de faciliteit minus de baten uit standaard taxatievergoedingen die direct door de EIB aan de cliënten van de faciliteit in rekening worden gebracht.

	Vanaf 1.1.2017 tot 31.12.2017	Vanaf 1.1.2016 tot 31.12.2016
De daadwerkelijke kosten die door de EIB zijn gemaakt	-48 285	-45 858
Baten van taxatievergoedingen die rechtstreeks bij de cliënten van de faciliteit in rekening worden gebracht	3 180	2 375
Totaal algemene administratiekosten	-45 105	-43 483

22 Betrokkenheid bij ongeconsolideerde gestructureerde entiteiten (x 1000 EUR)

Definitie van een gestructureerde entiteit

Een gestructureerde entiteit is zodanig opgezet dat stemrechten of vergelijkbare rechten niet de dominante factor zijn bij het uitmaken wie zeggenschap over de entiteit uitoefent. Volgens IFRS 12 heeft een gestructureerde entiteit veelal sommige of alle volgende kenmerken of eigenschappen:

- beperkte activiteiten;
- een beperkte en duidelijk omliggende doelstelling, zoals het uitvoeren van een fiscaal interessante lease, het verrichten van onderzoeks- en ontwikkelingsactiviteiten, het verstrekken aan een entiteit van een bron van kapitaal of financiering, of het bieden van investeringsmogelijkheden aan investeerders door aan de activa van de gestructureerde entiteit verbonden risico's en voordelen aan investeerders over te dragen;
- ontoereikend eigen vermogen om de gestructureerde entiteit in staat te stellen haar activiteiten te financieren zonder achtergestelde financiële steun;
- financiering in de vorm van diverse contractueel verbonden instrumenten ten behoeve van investeerders welke tot kredietconcentraties of andere risico's aanleiding geven (tranches).

Niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten.

Met "niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten" wordt verwezen naar alle gestructureerde entiteiten die niet door de faciliteit worden gecontroleerd. Hieronder vallen onder meer belangen in gestructureerde entiteiten die niet geconsolideerd zijn.

Definitie van belangen in gestructureerde entiteiten:

In IFRS 12 wordt "belang" breed gedefinieerd als een contractuele of niet-contractuele betrokkenheid die de verslaggevende entiteit blootstelt aan veranderlijkheid van opbrengsten uit de prestaties van de andere entiteit. Voorbeelden van dergelijke belangen zijn onder meer het aanhouden van deelnemingen en andere vormen van betrokkenheid, zoals het verstrekken van financiering, liquiditeitssteun, kredietverbetering, verbintenissen en garanties aan de andere entiteit. IFRS 12 bepaalt dat een entiteit niet noodzakelijkerwijze een belang heeft in een andere entiteit enkel en alleen omdat er een typische klanten-leveranciersrelatie bestaat.

In de onderstaande tabel worden de types gestructureerde entiteiten vermeld die door de faciliteit niet zijn geconsolideerd maar waarin zij een belang heeft.

Type gestructureerde entiteit	Aard en oogmerk	Door de faciliteit aangehouden belang
Projectfinanciering - leningen aan voor een bijzonder doel opgerichte entiteiten ("SPV")	Projectfinancieringstransacties zijn transacties waarbij de faciliteit voor haar schuldaflossing een beroep doet op een kredietnemer wiens enige of belangrijkste inkomstenbron tot stand komt door een activum of een beperkt aantal activa die met een dergelijke schuld worden gefinancierd of andere reeds bestaande activa die contractueel aan het project zijn gerelateerd. Projectfinancieringstransacties worden vaak gefinancierd met SPV.	Netto uitgekeerde bedragen; Rentebaten.
Risicokapitaaltransacties	De faciliteit financiert risicokapitaal en beleggingsfondsen. Risicokapitaal en beleggingsfondsen voorzien in het samenvoegen en beheren van middelen van investeerders die op zoek zijn naar deelnemingen in kleine en middelgrote ondernemingen met sterk groeipotentieel en die infrastructuurprojecten willen financieren.	Investerings in participaties/aandelen die zijn uitgegeven door de durfkapitaalenteit; Dividenden ontvangen als baten uit dividenden.

De boekwaarden van de niet-geconsolideerde gestructureerde entiteiten waarin de faciliteit een belang heeft op de verslagleggingsdatum, alsook de maximale blootstelling van de faciliteit aan verlies met betrekking tot deze entiteiten zijn opgenomen in de onderstaande tabel. De maximale blootstelling aan verlies omvat de boekwaarde en de hieraan gerelateerde niet-uitbetaalde vastleggingen.

Type gestructureerde entiteit	Bijschrift	Nettoboek- waarde op 31.12.2017	Nettoboek- waarde op 31.12.2016	Maximale blootstelling aan verlies op 31.12.2017	Maximale blootstelling aan verlies op 31.12.2016
Risicokapitaalfondsen	Voor verkoop beschikbare financiële activa	420 104	437 788	737 661	672 222
TOTAAL		420 104	437 788	737 661	672 222

23 Impactfinancieringsenveloppe (× 1000 EUR)

In juni 2013 heeft de gezamenlijke ACS-EU ministerraad het nieuwe financiële protocol voor het 11e EOF goedgekeurd, dat betrekking heeft op de periode 2014-2020.

Een nieuw dotatiekapitaal ten belope van 500 miljoen EUR werd goedgekeurd voor de investeringsfaciliteit, de zogenaamde "impactfinancieringsenveloppe" (hierna "IFE" genoemd), die de faciliteit in staat moet stellen projecten te ondersteunen met een bijzonder veelbelovend ontwikkelingspotentieel en de grotere risico's waarmee dergelijke investeringen gepaard gaan, op zich te nemen. De enveloppe biedt nieuwe mogelijkheden voor de versterking van de kredietverlening van de faciliteit aan de particuliere sector via investeringen in de volgende instrumenten:

Sociale impact equity-fondsen — worden gepromoot door een opkomende groep beheerders van private equity-fondsen voor wie de verlichting van sociale of ecologische problemen de kern uitmaakt van de investeringsstrategie van hun fondsen, maar die eveneens nog streven naar houdbaarheid op niveau van het fonds alsook de vennootschappen waarin is belegd.

Leningen aan financiële intermediairs — (bv. microfinancieringsinstellingen, lokale banken en kredietcoöperaties) die in ACS-landen actief zijn waarin de EIB geen financiering kan overwegen — in het bijzonder in lokale valuta — onder de bestaande richtsnoeren voor kredietrisico, bv. wegens aanzienlijke landenrisico's, valutavolatiliteit of een gebrek aan benchmarks voor prijsstelling. De belangrijkste doelstelling van dergelijke leningen is het financieren van projecten met een significant ontwikkelingspotentieel, in het bijzonder op het vlak van steun aan micro- en kleine ondernemingen en landbouw, die doorgaans niet in aanmerking komen voor financiering uit de faciliteit.

Risicodelingsinstrumenten — in de vorm van garanties voor eerste verliezen die risicodelingsoperaties van de EIB met lokale financiële intermediairs (hoofdzakelijk commerciële banken) zullen bevorderen ten voordele van onderbediende KMO's en kleinschalige projecten die voldoen aan de impactfinancieringscriteria in situaties waar een marktfalen is vastgesteld met betrekking tot de toegang tot financiering voor KMO's/kleinschalige projecten. Deze garanties voor eerste verliezen zouden worden gestructureerd als een tegengarantie ten voordele van door de EIB — in het kader van de Investeringsfaciliteit — en door andere internationale financiële instellingen/instellingen voor ontwikkelingsfinanciering gefinancierde tranches met een waarborg van hogere rang, waardoor een aanzienlijk hefboomeffect tot stand zou komen.

Directe financiering — door middel van schuld- of eigenvermogeninstrumenten in projecten met solide en ervaren initiatiefnemers en aanzienlijk ontwikkelingspotentieel, maar met evenwel ook hogere te verwachten verliezen en moeilijkheden om de investering terug te krijgen (aandelenrisico met hogere verliesverwachtingen dan gebruikelijk). De EIB zal strikte selectie- en subsidiabiliteitscriteria voor dit instrument toepassen, aangezien deze projecten, niettegenstaande hun aanzienlijk ontwikkelingspotentieel, niet in staat zouden zijn te voldoen aan aanvaardbare financieringscriteria (bv. lage verwachting inzake het terugkrijgen van de investering of het compenseren van verliezen door rente/vermogensrendement).

De IFE zal het ook mogelijk maken te diversifiëren in nieuwe sectoren, zoals gezondheidszorg en onderwijs, landbouw en voedselzekerheid en nieuwe en innovatieve risicodelingsinstrumenten te ontwikkelen.

Vanuit financieel en boekhoudkundig oogpunt is de IFE een onderdeel van de portfolio van de faciliteit en maakt zij deel uit van de overkoepelende jaarrekening van de faciliteit.

In de onderstaande tabel zijn de boekwaarden en de vastgelegde, maar niet-uitgekeerde bedragen opgenomen, per soort activa:

Soort IFE-investering:	Bijschrift	Nettoboek- waarde op 31.12.2017	Nettoboek- waarde op 31.12.2016	Niet-uitbetaald bedrag op 31.12.2017	Niet-uitbetaald bedrag op 31.12.2016
Sociale impact equity-fondsen	Voor verkoop beschikbare financiële activa	7 839	5 021	51 720	19 567
Leningen aan financiële intermediairs	Leningen en vorderingen	30 804	23 702	44 017	46 958
Risicodelingsinstrumenten	Verstreckte garanties	296	-288	64 569	33 719
Directe financiering — deelnemingen in aandelenkapitaal	Voor verkoop beschikbare financiële activa	42 981	39 986	4 014	14
TOTAAL		81 920	68 421	164 320	100 258

24 Latere gebeurtenissen

Er hebben zich na de balansdatum geen materiële gebeurtenissen voorgedaan die aanleiding zouden geven tot bekendmaking of wijziging van de financiële staten per 31 december 2017.